

በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፡፡
የድካሜ የፈቃት ትምህርት ቤቅ፡፡

የተማሪዎች የአግርና ደብዳቤ የመጻፍ ስነ ልቦና፡፡
የመጻፍና የግብተኝነት ስነ ልቦና፡፡
(በአንድ መጽሀፍ ላይ የተካሄደ ጥናት)

ሰለሞን የሀገሥ

ግንቦት 1991 ገገ፡፡

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
ድህረ ምረቃ ፕሮግራም

የተማሪዎች የአማርኛ ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂና
የመምህራን የማስተማር ዘዴ ተጣጥሞ
(በአንድ መምህር ላይ የተካሄደ ጥናት)

በሰሎሞን ዮሀንስ

አዲስ አበባ
ግንቦት 1991

የተማሪዎች የእማርኛ ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂና
የመምህራን የማስተማር ዘዴ ተጣጥሞ
(በእንድ መምህር ላይ የተካሄደ ጥናት)

በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የድህረ ምረቃ ፕሮግራም

በቁዋንቁዋዎች ጥናት ተቁዋም
እማርኛን በማስተማር ዘዴ
ለማስተርስ ዲግሪ በከፊል ማሙዋያነት የቀረበ ጥናት

በሰሎሞን ዮሀንስ

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
ግንቦት 1991

አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
ድህረ ምረቃ ፕሮግራም

የተማሪዎች የአማርኛ ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂና
የመምህራን የማስተማር ዘዴ ተጠጥሞ
(በአንድ ሙሉ ሳይ የተካሄደ ጥናት)

በሰሎሞን ዮሀንስ
የቁዋንቁዋዎች ጥናት ተቁዋም

የፈታኞች ማረጋገጫ

<u>የናሽ: ኔ.ደማሉ</u>	<u></u>	<u>21/4/92</u>
አማካሪ		
<u>ገሪጭው: ከላይ</u>	<u></u>	<u>19/4/92</u>
ፈታኝ		
<u>ዘላቅን ንስክራው</u>	<u></u>	<u>19/4/92</u>
ፈታኝ		

ምስጋና

ወደ ጊዜያቸውን በመሰዋት እስተያየት በመስጠትና
በግሪፍ ለረዱኝ እግዚረዬ ለዶ/ር ዮናስ አደማሱ ልባዊ
ምስጋና እቀርባለሁኝ።

አጠቃላይ

ይህ ጥናት፣ የአግርኛ ቁጥጥር ተግባራት የአግርኛን ድርሰት የሚጽፉበት ስትራቴጂና የመምህራን የግብዓት ሁኔታ ዘዴ ይጣጠም እንደሆነ በመመርመር ላይ ያተኮረ ነው። ተግባራት ድርሰትን የሚጽፉበት ስትራቴጂ አላቸው። መምህራንም ድርሰትን ለግብዓት ይጠቀሳል ብለው የሚመርጡት ወይም የሚከተሉት ግብዓቶች ዘዴ አላቸው። በዚህ ጥናት ውስጥ ለግብዓት የተከሰተው ይኸ መምህራን የሚመርጡት ዘዴ የተግባራትን የሥራ ስትራቴጂ ይጠቀሳቸዋል። ብለው ለማሳደግ ይረዳ እንደሆነ ነው።

ተጨማሪም አድርጎ የመረጠው የአዋግ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ የአግርኛ ተግባራትንና ድርሰት መምህራንን ነው። ለጥናቱ የሚያስፈልገውን መረጃ የሰበሰብነውም የጽሁፍ መጠይቅ፣ የቃል መጠይቅ፣ የጽሁፍ ሪፖርት በመጠቀም እና መምህሩ ያረመውን ተግባራትን ድርሰት በመመርመር ነው።

በዚህ ለፊት ግጥም ማረጋገጫ የተሰበሰቡ መረጃዎች ትንተና እንደሚያመለክተው በመምህሩ የግብዓት ዘዴና በተግባራት የሥራ ስትራቴጂ መካከል ከፍተኛ ለውጥ መምህሩ የሚከተሉት የግብዓት ዘዴ በአብዛኛው ተግባራት በተፈጥሮ ያላቸውን የሥራ ስትራቴጂ የሚያሳድጉላቸው ሆኖ አልተገኘም።

ይህን ችግር በመጠቀም ቢሆን ለመቅረፍ የሚያስችል የመፍትሄ ሀሳብ በዚህ ጥናት ለመጠቀም ተከርሏል።

- ምዕራፍ
- አጠቃላይ

I
II

ምዕራፍ አንድ፣ ማጠቃለያ

1.1 የጥናቱ ጻፊ 1

1.2 የጥናቱ አላማ 4

 1.2.1 የመምህራን የግስተግር ዘዴ በሚመለከት 4

 1.2.2 የተግራዎችን የመጻፍ ስትራቴጂ በሚመለከት 5

1.3 የጥናቱ አስፈላጊነት 5

1.4 የጥናቱ ወሰን 6

ምዕራፍ ሁለት፣ ዘመናዊ ድርሰት

2.1 የመጻፍ ምንነት 7

2.2 የመጻፍ ስትራቴጂ 9

2.3 የግስተግር ትወራ 14

2.4 ድርሰትን ግስተግር 18

ምዕራፍ ሶስት፣ የጥናቱ ዘዴና የመረጃ አተናተጎ

3.1 የጥናቱ ዘዴ 28

 3.1.1 አጠቃላይ ሀሳብ 28

 3.1.2 የኮሌጅ አመራረጥ 28

 3.1.3 የተግራዎች አመራረጥ 31

 3.1.4 የመምህራን አመራረጥ 32

 3.1.5 ግጥም መሳሪያዎች 32

 3.1.6 የጥናቱ ሂደት 34

 3.1.6.1 የተግራዎችን በሚመለከት 34

 3.1.6.2 የመምህራንን በሚመለከት 34

3.2 የመረጃ አተናተጎ 35

ፖሊሪፍ አራት፣ የጠረጴዎች ውጤትና ትንተና	36
ፖሊሪፍ አዎስት፣ ግጥምና አስተያየት	64
5-1 ግጥም	64
5-2 አስተያየት.....	66
• ጥበብ መጻሕፍት	69
• የአባሪዎች ዝርዝር	75
አባሪ ሀ· የተግራዎች የጽሁፍ መጠይቅ፣ ለአያንዳንዱ ጥያቄ የተረፀ አግራጫች፣ የተሰጡ መልሶች ብዛትና የመቶኛ ስሌት.....	76
አባሪ ለ· የተግራ የጽሁፍ መጠይቅ	77
አባሪ ሙ· የጠቅላይ የጽሁፍ መጠይቅ	82
አባሪ ሰ· የተግራዎች የጽሁፍ ሪፖርት	87
አባሪ ሸ· የተግራዎች ምዝገባ የቃል መጠይቅ	128
አባሪ ቀ· ጠቅላይ የሪፖርት ድርሰቶች ናሙና.....	160
አባሪ ሱ· “ የድርሰት አጻጻፍ II ” የኮርስ ቢጋር	167
አባሪ ተ· የጠቅላይ ምዝገባ የቃል መጠይቅ.....	169

ምእራፍ አንድ

መገቢያ

1.1 የጥናቱ ዳራ

የዚህ ጥናት መሰረታዊ መነሻ (inspiration) ከሰራ ገጠመኝ ጋር የተያያዘ ነው። አጥኚው በአዋሳ ማህበራዊ ትምህርት ኮሌጅ የድርሰት አጻጻፍ I እና II በሚያስተምርበት ወትት በተገራጾቹ ድርሰት መካከል ብዙ ልዩነቶችን ይመለከት ነበር። በቃላት አጠቃቀም በአረፍተ ነገሮች አወቃቀር- በሀሳብ አደረጃጀትና በጽሁፎች ውጫዊ ገጽታ ሰፊ ልዩነቶችን አስተዋለ። በሁለተኛ ደረጃ ያስተምር በሰበሰቡት ጊዜ እንደነዚህ ያሉ ልዩነቶችን በደረሰው ከተማሪዎች ጉባዔና ሰንፍና ጋር በግያያዝ ብቻ ይገልጽ እንደነበር ያስታውሳል።

እሁን ግን ተገራጾች እንደገና ወይም ተመሳሳይን ሀሳብ ለመገለጽ ያላቸው የተለያዩ ችሎታ ከሆነ እንደሆነ መጠየቅ ጀመረ። እንዳንድ ተገራጾቹን ጠርቶ ስለአስተዳደራቸውና ስለተማሩ በት ትምህር ቤት - ስለማህበራዊቸው ቢጠይቅም በቂ መልስ አላገኘም። ከአንድ ትምህርት ቤት ጠቀሰው የተረፈተ የድርሰት ችሎታ ያላቸው አሉና።

ይህ ሌላ ነገር እንዲያስብ አደረገው። ተገራጾቹን ምን ያህል እንደሚያውቃቸው ሌሎች ማህበራዊ- በተለይ ድርሰትን የሚያስተምሩ-ምን ያህል እንደሚያውቁቸው ከዚህም ጋር እንዲህ ያለውን የሀሳብ አገልጽ ልዩነት እንደት ይመለከቱት እንደሆነ ማሰብና መጠየቅ ጀመረ። ለእሁኑ ጥናት መነሻ የሆነው እንዲያዘገባት ይህ ገጠመኝ ነው።

በዚህ እንዲሁም የደረጃው ሌላኛው የዘገባት በአገርኛ ድርሰት ላይ የተካሄዱ ጥናቶች ይጠቅሙ። በአስተዳደር ትምህርት ቤቶች የድርሰት ትምህርት በመጠኑም ቢሆን ሲሰጥ ጠቅላይ ለውጥ ነው። ትምህርቱ በአንድም በሌላም መንገድ ይሰጥ እንጂ እስካሁን ድረስ የትምህርቱ ይጠቅሙ ጠቅላይ ለውጥ። ለዚህም የተለያዩ ጥናቶችን በዋቢነት መጥቀስ ይቻላል። ለምሳሌ ታደሰ ሳህለ 1979-አለግጦሁ ጸጋዬ 1986 - ክፍለ ሀብተ ማርያም 1986-

ግሪው አለም 1987፣ ሰሎሞን ተሰማ 1987)። ጥናቶቹ የሚያቀርቡዎቸው ምክንያቶች በአንድ በኩል የተግሪ ቁጥር ሙሉነት ለማስተማር አመቺ ሁኔታ እንዳይኖር ማድረጉ ሲሆን በሌላ በኩልም የተሻለ የግስተማር እና የግሪም ዘዴ አለመጠቀም ናቸው። የማስተማር ዘዴን አስመልክቶ አለግጥሁ ጸጋዬ እንዲህ ብለዋል፤

እስከዛሬ አግርኛን ለማስተማር የሚያስችል በአግርኛ ቁዋንቁዋ ባህርይ፣ በተግሪዎች ጻፈ ፣ በትምህርቱ ሂደት ላይ በሚያጋጥሙ ችግሮች ወዘተ. ላይ የተመሰረተ የግስተማር ዘዴ የለም። ስለዚህ በትምህርቱ ሂደት ያለውን ተጨባጭ ችግር ለመወጣት የሚያግዝ የግስተማር ዘዴን ለመከተል እንዲቻል ሰፊ ጥናት መካሄድ ይኖርበታል (1986፣129)።

ከዚህም ላይ የአለግጥሁ ጸጋዬ (1986) እና የከፍሌ ሀብተማርያም (1986) ጥናቶች መምህራን ድርሰትን የግስተማር ፍላጎት እንደሌላቸው ያመለክታሉ። ከነዚህ ሁሉ ጉዳዮች በመነሳት በተግሪዎች የአግርኛ ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂና በመምህራን የግስተማር ዘዴ መካከል ከፍተኛ ወይም አለመጣጣም ሊኖር እንደሚችል መገመት ይቻላል።

በመሰረቱ ተጣጣሪነት የሆነው ሙያህራን የተግሪዎችን ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂ የመጠበቅ ሁኔታ ነው። ሙያህራን በራሳቸው ምርጫ ትክክል ነው ብለው የወሰኑትን ግስተማሪያ ማንኛ ብቻ ተከትለው የተግሪዎችን ልምድ የማይጠብቁላቸው ከሆነ በተግሪዎቹ ስሜትና አሰራር ላይ ችግር ሊፈጠር ይችላል። የተግሪዎች የመጻፍ ስትራቴጂ ሆነ እንደሚመስል ለይቶ ከዚህ መካከል ሙዳቦር የሚገኘውን አዳብር መለወጥ የሚገባውን ለውጥና ሙታክል የሚገባውን ለክሉ ግላደግ ጥሩ ግስተማሪያ መንገድ እንደሆነ እናምናለን።

ተግሪዎች ቁዋንቁዋን የሚገሩበትን ስትራቴጂ አስመልክቶ በርካታ ጥናቶች ተካሂደዋል። ጥናቶቹ ተግሪዎች የሚገሩበት ለካባቢ በማር ሂደቱ ላይ ያለውን ተጽእኖ በማየት ጀምሮ በትምህርት ሂደት በአለምርቶቸው የሚከናወነውን ሁሉ ለማወቅ የተደረጉ

—ከራዎችን ያካትታሉ ። ምንም እንኳን በአጠቃላይ የመግር ስትራቴጂ ላይ አያሌ ጥናቶች መካከላቸው ቢገለጽም ቫን እና አብርሃም (1990) ስኬህንን ጠቅሰው እንደሚሉት ከሆነ ያልተዳሰሱ ብዙ ነገሮች አሉ። የብዙ ጉዳዮች ገና ያለመዳሰስ በአንድ በኩል የጥናቱን እድሜ እንስተኛነት፣ በሌላ በኩል የእሳቤውንና የጥናቱን ዘዴ ውስብስብነት ያሳያል።

ከአጠቃላይ የመግር ስትራቴጂ ጥናት እድሜ ልጅነትና ውስብስብነት አኩዋያ የመጻፍ ስትራቴጂ ጥናትም እንዲሁ ልጅና ውስብስብ ነው። ይሁንና የመጻፍ ስትራቴጂ ባህሪያት ምንድን ናቸው? ባህርያቱን ግወቅ ይቻላል ወይ?

ስትራቴጂ በመጻፍ ሂደት በተግራው አለም ላይ የሚከናወን ሀሳብ የማመንጨት፣ መረጃ የመረጥና የግተኛነት ሂደት ነው። ጽሁፈት ከሚፈለገው ነገር (መጠየቅ፣ መመለስ፣ ፍቺ መስጠት፣ ቃል ወይም ሀረግ መረጥ ወዘተ.) አንጻር በጊዜው እንደሁኔታው ለመስራት ቢል ተግራው የሚያስበው ነገር አለ። ሀሳብ በሁሉም ተግራ አለም ላይ የሚመጣ ቢሆንም የሁሉም አንድ አይነት ሊሆን አይችልም። ይሁን እንጂ የባህርይ ተመሳሳይነት ያላቸውን ሰበሰቦ የጋራ ስያሜ በመስጠት (ለምሳሌ «ሀሳብን ማመንጨት» ፣ « መረጃን መምረጥ» ወዘተ በግልት) ግተኛነት ይቻላል።

ይህ አለም ላይ ጉዳይ ቲክኒካዊ በሆነ መንገድ በወረቀት ላይ ይታያል። ወረቀትና ብእር ተገናኝተው በአለም ላይ የሰረገ ሀሳብ በሚመዘገቡበት ሂደት ይገለጻል። እያንዳንዱ ጽሁፊ ጽሁፉን ከሚጀምርበት አንስቶ እስከሚጨርስበት ያለው ጠቅላላ ሂደት ነው ማለት ነው።

በዚህ ጥናት ገን እያንዳንዱን የመጻፍ ስትራቴጂ በዝርዝር እናነሳም ። ነገር ግን ተጠኝ ካደረገናቸው ተግራዎች አጠቃላይ የመጻፍ ልምድ አኩዋያ እንዳንድ ጉዳዮችን እንስተን ከመሆኑም የግስተግር ዘዴ ጋር እናንጸባርባለን።

የዚህ ጥናት ዋና ለላግ ተግራዎች የእግርኛ ድርሰት በሚጸፉበት ስትራቴጂና መምህራን በጊያስተጋግሮበት ዘዴ መካከል ያለውን ገንኙነት መመልከት ነው። ለዚህም በአዋሳ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ የእግርኛ ተግራዎችንና መምህራቸውን በተጠኝነት ወስደናል። ይህን ስናደርግ በአንድ በኩል የተግራዎቹን ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂ በሌላ በኩል የመምህራን የግስተግር ዘዴ እንመልከታለን። በሁለቱ መካከል ያለመጣጣም ካለ ክፍተቱን ለመሙላት የጊያስተጋግሮ የመፍትሄ ሃሳብ እንጠቀማለን።

1.2.1 የመምህራን የግስተግር ዘዴ በሚመለከት

በዚህ ጥናት ውስጥ የመምህራን ድርሰት የግስተግር ዘዴ ሊያመለክቱ ይችላሉ የምንላቸውን የጊክተሉትን ዋና ዋና ተያይዞች ለመመለስ ተዋክሮአል።

ሀ ሙሉም ተግራዎቻቸው ድርሰትን ስለሚጸፉበት ስትራቴጂ ምን ይነግሩላቸዋል?

ለ እያንዳንዱ ተግራ የገሉ የሆነውን የአጻጻፍ ስልት እንዲከተል ምን ያህል ያደፋፍራሉ?

ሐ ሙሉም ለባዛኛውን ጊዜ የሚፈልጉት ለላቸው ጥሩ ድርሰት የሚሉትን ለይነት ተግራዎቻቸው እንዲጸፉላቸው ነው ወይስ ከዚያው ጎን ተግራዎች የሚጸፉትን ድርሰት በጻፉት መንገድ ለገጸር ይመለከቱላቸዋል?

ለ ለተግራዎች የሚነግሩላቸው የገድ የሚከበር የድርሰት አጻጻፍ ህግ መኖሩን ነው ወይስ ስፋ ያለ ድርሰት መጻፈያ መንገድ ለላይተው ተግራዎቹ ለመከተል የሚፈልጉትን መንገድ እንዲመርጡ የጊያደርግ የመጻፍ ነጻነት?

ሸ ድርሰት በጊያርጡበት ጊዜ ምን ለይነት ጉዳዮችን በግዮት ላይ ያተኩራሉ?

ተ ድርሰትን ለባዛኛውን ጊዜ የጊያርጡት ተግራዎች ለየጻፉ ሳሉ ጣልቃ እየገቡ አስተያየት በመስጠት ነው ወይስ ጸፈው ያጠናቀቁትን?

1.2.2 የተግራዎችን የመጻፍ ስትራቴጂ በሚመለከት

የተግራዎች ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂ የምንለው እያንዳንዱ ተግሪ የሚጻፍበትን መንገድ ነው። ይህ ስትራቴጂ-ድርሰት ሲጻፍ ከየት ጀምሮ-በምን አይነት ቅደም ተከተል እልፎ የት እንደሚያበቃ የሚያመለክተው ጠቅላላ ሂደት ነው። ይህን ለመመርመር የአዋግ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ የአማርኛ ቁዋንቁዋ ተግራዎች የሚገኙበትን ሁኔታ መሰረት እድርገን በምናካሂደው ጥናት የሚከተሉትን ዋና ዋና ጥያቄዎች ለመመለስ ተግባር አለ።

- ሀ. ተግራዎች የአማርኛ ድርሰት የሚጻፉት እንዴት ነው?
- ለ. የአማርኛ ድርሰት በሚጻፉበት ወቅት መምህሩ የሚሰጡዋቸው «የድርሰት እጻጻፍ ህገ-ያሳሰባቸዋል ወይስ ሀሳብ የማፍለቅ ነጻነት አላቸው?
- መ. መምህራቸው ስለሚያስተምሩበት መንገድ ምን ይላሉ?

1.3 የጥናቱ አሰራራዊነት

ተግራዎች ድርሰትን የሚጻፉበት ስትራቴጂ- መምህራንም የሚያስተምሩበት ዘዴ አላቸው። ከዚህ በመነሳት እኛ ለጥናታችን የመረጥናቸው ተግራዎች የአማርኛ ድርሰት የሚጻፉት እንዴት ነው? መምህራቸውስ የሚያስተምሩዋቸው በምን ዘዴ ነው? በመከፈታቸው ያለው ገንኙነት ምን ይመስላል? ክፍተት ካለ ማቀራረብ የሚቻለው እንዴት ነው? ጥራት አባይት ጥያቄዎችን እንስተናል።

እነዚህ ጥያቄዎች የሚያመለክቱት ፕሮብሌም አሁን ጥናቱን ባካሂድንበትም ሀሆን በሌሎች ተመሳሳይ ደረጃዎች-እልፎ ተርፎም በከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ወቅቶች ያለ ነው። በመሆኑም የጥናታችን ርእሰ ጉዳይ ሰፊ ጉዳይ ስላለው የጥናቱ ውጤትም ከዚህ እንጻር የመፍትሄ ሀሳብ የመጠቀም ሚና ይኖረዋል።

በእገራችን የድሰት ትምህርትን አሰመልክቶ የተለያዩ ችግሮች አሉ። ችግሮቹ በአብዛኛው

ገና ጥናትና የመፍትሄ ሀሳብ የሚሹ ናቸው ። በዚህ ጥናት የተገኘው ውጤትም የእግርኛ ድርሰት በግስተግር ረገድ ከሚታዩ ችግሮች እንዲሁ ዘርፍ (አይነት) ይፈታል ብለን እንገምታለን። ተጠኝዎች አድርገን የወሰድናቸው የኮሌጅ ተማሪዎች በመሆናቸው የጥናቱ ውጤት በተመሳሳይ ኮሌጆች ሊያገለግል ይችላል። ከዚህም በላይ በሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ላሉ የእግርኛ መምህራንም ጠቃሚ ሀሳብ ይሰጣል የሚል ተስፋ አለን።

1.4. የጥናቱ ወሰን

ጥናቱ ድርሰት ለመጻፍ/ለመግር ወይም ለግስተግር እንትፋት የሚሆኑ ነገሮችን በመዘርዘር ለያገለግላቸውም መፍትሄ በመሻት ላይ አያተኩርም። ተማሪዎች ድርሰትን ለመጻፍ፣ መምህራቸው ደግሞ ለግስተግር ያላቸውን ዝንባሌ ከነምክንያታቸው በማየት ላይ አያተኩርም። እንዲሁም የድርሰት አጻጻፍ I እና II ኮርሶች አላማ ከግቡ መድረስ አለመድረሱን አይመረምርም።

የጥናቱ ትኩረት በተግራዎች የእግርኛ ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂና በመምህራቸው የግስተግር ዘዴ መካከል ያለውን ተግተሞ መመርመር ነው። ስለዚህ ተማሪዎች ራሳቸው ስለግራቸውና መምህራቸው ስለሚያስተምሩበት መንገድ የሚሉትን፣ መምህሩ ስለራሳቸው አሰራርና ስለተግራዎቻቸው የመጻፍ ስትራቴጂ ከሚሉት ጋር በማነጻጸር ላይ ያተኩራል። ይህ በአገድ በኩል፣ ተግራዎች ድርሰትን የሚጽፉት እንዴት ባለ ስትራቴጂ ነው በግሉም ሀሳብ ላይ ሲሆን፣ በሌላ በኩል መምህሩ ድርሰትን የሚያስተምሩት እንዴት ነው ወይም የተግራዎቹን የመጻፍ ስትራቴጂ ይጠብቁላቸዋል ወይ በሚለው ነጥብ ላይ ይሆናል።

ምዕራፍ ሁለት

ክልላ ድርሳን

2-1 የመጻፍ ምንነት

✓ የማር ሂደት ጥናት ከአካባቢያዊ (environmental) ይልቅ በአእምሮታዊ (cognitive) ጉዳዮች ላይ ሲያተኩር በብዙ መስኮች ላይ ለውጥ ታይቶአል። የድርሰት ጥናት ራሱ መጻፍ ክልሎች የጥናት መስኮች ጋር ያለውን ግንኙነት መቃኘት ጀመረ። በዚህ ረገድ ድርሰትን አስመልክቶ የተለያዩ ትወራዊ ሀሳቦች ተሰገዝረዋል።

ፈንገሲታግ (1986) እንደሚሉት፣ መጻፍ ፍቺን የማሰብና የማግኘት ሂደት በመሆኑ የማሰብ ክሊህ (thinking skill) ነው። ዋይትና አርንት እንደሚሉት ደግሞ መጻፍ ንግግርን በምልክቶች ከመመዘን በላይ የሚሂድ “ራሱን የቻለ የማሰብ ሂደት ነው” (1991:3)። ዛመል (1992) ደግሞ መጻፍ ሂደታዊ ከመሆኑ ባሻገር “አላማ ያለው (Purposeful)፣ እያደገ የሚሂድ (evolving)፣ ድገገጥኛ ወይም ተመላላኝነት ያለው (recursive)፣ ምልልሳዊ (dialogic)፣ ጊዲያዊ (tentative)፣ ፈሰሰ (fluid) እና አላሻ (exploratory) እንደሆነ ይናገራሉ (ገጽ 463)።

ብሪተን (1983)፣ እንደ ተናጋሪ ተኪታታይነት ባለው መንገድ ሀሳቡን የሚያፈልቅበትን ሁኔታ በተገታ ለጽህፈት ግጥም እንደሚቻል ያምናሉ። እንደ ቃል እንደ ጊዜ በወረቀት ላይ ሰፈረ ግልት፣ የሀሳብ መኪታተልን እንጂ ደግሞ የመጻፍን ወይም የመክለስን ሀሳብ ለይዘታዊ ላይ ላይ ላይ፣ ወደፊት መተጠልን እንጂ፣ ወደሁዋላ መመለስን አያመለክትም። “የባለር እንቅስቃሴ የሀሳብን እንቅስቃሴ ይመዘገባል” ይላሉ (ገጽ 15)። ከዚህም በላይ የመጻፍ ርቆኝነት (fluency) ይህን የገገገር ባህርይ ከመክተል እንደሚመነጭ ያስረዳሉ።

ፊደሎች (1983) ገን ሙጻ፣ ምንም እንኳንም ከሰዎች ጋር ሀሳብን ለመለዋወጥ እንደሚጠቅም ቢናገሩም “ የተፈጠረው ገንገር ቅጥር አይደለም ” ይላሉ (ገጽ 4) ።

፩ ደረጃውን አስተሳሰብ፡ “ሙጻ ተገባቦታዊ ተገባር ስለሆነ የተገባቦትን አጠቃላይ መርህ ይከተላል” (1983:34-5)። የጸሀፊና የአገባቢ ግንኙነት፣ መልክት ማስተላለፊያ መንገድ (የቃላት መረጫ፣ የሀሳብ አደረጃጀት...) የመልክት ግልጽነት ወዘተ. በዚህ መርህ ይከተታሉ። ሃይለማርያም (1984:198)፡ “አገባቢ የጽሁፍን መልክት በሚረዳበት ጊዜ የመልክት ልዩነት (exchange of meaning) ተደርጎአል” በማለት የጸሀፊና የአገባቢን ግንኙነት ያሳያል። ግንኛውም ቁጥጥር ከተገባቦት አንጻር ሲታይ በተናጋሪና በአድማጭ ወይም በጸሀፊና በአገባቢ መካከል አንዱ የሌላውን ሀሳብ ለመረዳት በሚያደርገው ስምምነት ወይም “ ኮንትራት ” (ሃይለማርያም ሃይሎ 1984:199) መሰረት ተረክቦአዊ ነው። ይሁን እንጂ፡ ደረጃውን/አንድጊዜ-አገባቢ መልክትን የሚረዳው ጽሁፉ ወይም እያንዳንዱ አረፍተ ነገር በውጭ ቅርጽ ከጊዜው አንጻር ላይሆን ጸሀፊው ሊል ከፈለገው አንጻር ነው። አረፍተ ነገሩ በተረጋገጠ ቅርጽ የጊዜው ሀሳብ፣ በአገባቢው ዘንድ፣ ጸሀፊው ሊል ከወደደው ሌላ መልክት ሊናገር ይችላል። አንዳንድ ያለው ሁኔታ በገንገር ጊዜ የሚከሰት ከሆነ፣ ተናጋሪው፡ “ ልል የፈለገሁት እንደርሱ አይደለም ” ብሎ ሊያርፍ ይችላል። ስለዚህ የመገባባት ስምምነቱ ወይም በላቸው አባባል “መደረግ” (negotiation) የሚኖረው የጸሀፊውን ሀሳብ በትክክል ከመረዳት አንጻር ነው። አለዚያ አንድ ቃል ወይም አረፍተ ነገር በተጻፈበት ቅርጽ (በአውድም በራሱ) የተለያየ መልክት ሊኖረው ይችላል። የስምምነቱ መሰረት መልክት አስተላላፊው የሆነበት የገንገሪያ ይኸ ነው።

ለአንዳንድ የውረን ድርሰትን ሙጻ መሰረታዊ የቁጥጥር ክህሎት ማሳዘር ነው። ለምሳሌ፡ ተርታና ኪርታግ (1989)፡ ድርሰትን ሙጻ እንደግንኛውም ክህሎት ሊለመድ የሚችል በመሆኑ ጸሀፊው ወይም ተገሪው በልዩነት የግንኛው እንደሆነ ይናገራሉ። ግንኛውም ሰው ወይም ተገሪ እጅ የጊዜ ክህነት ሊናገር/ሊገልጽ የሚችለው የህይወት ገጠመኝ ካለው፡

ገጠሞችን የግንገልጻቸውን ቁጥጥር ከቻለ እነዚህን መሰረታዊ ድጋፍ ማረጋገጥ ተጠቅሞ በተረት ሙጻፍ ይችላል።

በሬድዮና ስካርጥገሊያ (1983) በዚህ ሀሳብ ^{ላይሰማሙና ግን} ከሂሉን የመለማመዱ ሁኔታ ከዘቅተኛ እስከ ከፍተኛ የሙጻፍ ደረጃ በተለያዩ መልክ ሊያስቸግር እንደሚችል ይገልጻል። ሙጻፍ በራሱ ከሂሉ ከመሆኑ ባሻገር ለሌሎች የትምህርት አይነቶች መሰረት ነው የሚል አመለካከትም አለ። ፍሪደግን፣ ፕሪንገልና ያልደን (1983) እንደሚሉት፣ ተማሪዎች የተማሩት እውቀት እንዲገናኙ የሚሰጠው ትምህርቶች ሁሉ ውጤታማ እንዲሆኑ ድርሰትን እንዲከሰት ማር ይኖርባቸዋል። ሬድፎል (1983:3) ደግሞ፣ “ሙጻፍ ተማሪዎቻችን እንዲገኙ ይረዳቸዋል” ይላል።

እንግዲህ እነዚህና ሌሎች ምሁራን ስለሙጻፍ ምንነት ያላቸው አመለካከት መለያየት ድርሰትን በግስተግር ረገድ ልዩነትን እንደሚፈጥር እናስባለን። ሙጻፍን ከማሰብ ሂደት፣ ከገንጠል ፈጠራጭነት፣ ከተገባቦትና ከከሂሉ አገጻጸር ግንባታ በየራሱ ማስተማሪያ ስልት ይሻል። የሙጻፍ ሙጻፍ ሂደት፣ የግንባታው ሙጻፍ ነጻነት፣ ሌላው ደግሞ መልክት በግስተላላፍና የሙጻፍ ሂደት ሙጻፍ ህግን በግንኙነት ላይ ያተኮራል ማለት ነው።

2.2 የሙጻፍ ስትራቴጂ

የድርሰት ጥናት የሙጻፍ ሂደት መመልከት ሲጀምር ለካባቢያዊ ከሆኑ ነገሮች ይልቅ ለአምርታዊ የሆኑ ጉዳዮች ትኩረት ይሰጣቸው ጀመር። ቀደም እንደነበረው ተማሪው ድርሰት ሙጻፍ የሚያገኘው እውቀት ከዚህ ወይም ደረጃ ለደገ በግልት ብቻ አያበቃም። ነገር ግን እውቀት የሚገኝበትንና የሚያደግበትን ሁኔታ ግጥም ተጀመረ። ይህም እውቀትንና ሂደቱን ያካተተ ሆኖ።

ጥናቱ ስር እየሰደደ በመጣ ጊዜ እያሌ ሀሳቦች ይፈልቁ ጀመር። ለምሳሌ ሉንዕፎርድ (1985:155) እና ብራንን (1985 :12) የጠቀሱዎቸው ፍላጎትና ሂደት የጸሀፊን አለም ወይም የመጻፍ ተግባር የሚከናወንበትን አጠቃላይ ሁኔታ “የተግባር አካባቢ” (task environment)፣ “የጸሀፊው የረጅም ጊዜ የመረጃ ክምችት” (long term memory) እና “የመጻፍ ሂደት” ብለው በሶስት ክፍል ለተገኘው ለተገኘው “የተግባር አካባቢ” ያሉት፣ በሞዴላቸው መሰረት፣ ተማሪዎች እንዲጻፉ የሚሰጣቸው ትእዛዝ፣ ርእሰ ጉዳይ፣ አንባቢ ፣ ለመጻፍ የሚያነሳሳቸው ሁኔታና የተጻፈው ጽሁፍ ናቸው። “የጸሀፊው የረጅም ጊዜ የመረጃ ክምችት” ደግሞ ጸሀፊው ስለሚጻፍበት ርእሰ ስለአንባቢውና ስለመጻፍ ሂደት ያለው እውቀት ነው። “የመጻፍ ሂደት” ግን ግብዓት፣ ግድግዳ፣ አላግ መወሰን፣ መከለስ፣ ማንበብና ማረምን ሁሉ ያካትታል።

ድርሰት ከመጻፍ ሂደቶች መካከል ተመልሶ ማየት ወይም ወደሁዋላ የመመለስ ሁኔታ (recursiveness) ሊጠቀስ ይችላል። ጸሀፊዎች ከአንድ ሀሳብ ያነሳሉ። ለማለት የሚፈልጉትን ነገር መጻፍ ይጀምራሉ። ይህን እንጂ፣ ጥቂት ወይም ብዙ ከተገኙበት በሁዋላ “ይያዛሉ”። ቆይታ የሚለት ሆነ ብለው ወይም ተገደው ሊሆን ይችላል። የሰሜት መለወጥ፣ የቃል አጥረት፣ የተነሱበትን ጉዳይ እንደገና የግሰብ ፍላጎት ሁሉ የመጻፍ ሂደቱን ሊያቆሙ ይችላሉ። በዚህ ጊዜ ወደሁዋላ ተመልሶ እንደገና ግንባብ አለፈው ጥቂት የግሰብ ሁኔታ ይፈጠራል።

ፐርላ (1983)፣ ጸሀፊዎች ወደሁዋላ የሚመለሱባቸውን ምክንያቶች በመዘርዘር ያቀርባሉ። አንዳንድ ጸሀፊዎች የተወሰኑ ቃላትን፣ ሌሎች አረፍተኛነትን፣ ሌሎች ደግሞ ሰፊ ያለ ርእሰ ጉዳይ ከጻፉ በሁዋላ ወደሁዋላ ተመልሰው የጻፉትን ያነሳሉ። በዚህ ሂደት አንዳንድ መልኩን ለማረጋገጥ ሌላ ጊዜም የጽሁፉን ቁልፍ ቃል ለማስታወስ መመለስ ይኖራል። በሌላ በኩል ከርእሰ ጉዳይ ላለመውጣት፣ ወይም ደግሞ የተነሱበትን ሰሜትና አካሄድ ላለመልቀቅ የሚካሄድ ጥረት ሊሆን ይችላል።

በእንዲህ ያለ የመመለስና የመቀጠል ሂደት ጸሀፊው የራሱን ነጻ ሰሜት ለመግለጽ በሚጥርበት ጊዜ ስረጥና ድላዋ ይከተላል። አንዳንድም ጸሀፊው አንባቢውን እያሰበ የሚጻፍ

ከሆነ ከሰጧቱ፣ ከፍላጎቱ፣ ከእምነቱና ከእውቀቱ ጋር የሚሂድ ቃልና ሀረግ ወይም አገላለጽ ለመጥረጥ ሊሰርዝና ሊጸልዝም ይችላል።

የሁኑ የተረከቦ መሳሪያ ነው በግልት በማህበራዊነቱ ላይ ከሚያተኩሩት መካከል በተለይ የተደጋገረ ወይም የእገካ ለገካ መርህ (reciprocity principle) ተከታዮች፣ ጸሀፊ አንባቢን ግላዎ የጸሀፉን ሁኔታና የመጻፍ ሂደቱን እንደሚወስነው ይናገራሉ። አንባቢ ሲታወቅ የሚረዳውን ያህል እንጂ፣ ብዙ ግልት እያሰረዘም። ጥቂት ቃላት የሚበቁ ከሆኑ ብዙ ገላቸን ግብኝን አይገባም። ከዚህም ጋር የት ጀምር፣ የት ላይ ማብቃት እንደሚገባ የሚለው ጥያቄ እያሰጠንትም። ይህ ሊሆን የሚችለው ግን አንባቢውን ከማወቅ ነው። የድርሰቱን ርእሰ ጉዳይ የሚመለከትበት ሁኔታ፣ ሀሳብን በማብራራትና በማዳበር የሚወስደው ጊዜ፣ የተወሰኑ ስርዓቶችን ቅደም ተከተል የሚገልጽበት መንገድ፣ አንዳንድ ነጥቦችን የማከል ወይም የግስቀረት ውሳኔ ሁሉ ተደራሲ እያሰቡ በሚጽፉበት ጊዜ በተላሉ ይከናወናል። ለዚህ አንባቢ ያን እንደሚያሰረዘው ስለሚታወቅ በ“ምን ይሻላል?” ጊዜ አይባከንም። የሚያሰረዘው ሀሳብ መደራጀት ያለበት መንገድና መቅረብ ያለበት ድምጽት ብዙም አያሳስበውም።

ይሁን እንጂ፣ ሙሉ በሙሉ ችግር እያጋጠመ ግልት አይቻልም። “ አንባቢዎችህን እስባ ለነርሱ ጻፍ” (ጥልቅር 1986፣ 18) ከሚለው ትእዛዝ በሁዋላ መመለስ ያለባቸው ሌሎች ጥያቄዎች እሉ። ለምሳሌ የአንባቢዎቹ ግንኙነት (ተለይቶ የሚታወቅ ግለሰብ በድን መሆኑ ወይም አለመሆኑ) መታወቅ የተገባቦቱን አይነት ይወስናል።

በርግጥ ተገባቦት ፍጹም የሆነ መገባባት ያለበት አይደለም። አንባቢ የጸሀፊን ሀሳብ ያለ ያገኘ ለውጥ ወይም የተረ ነገር ሳይኖረው ለመረጣት አይችልም። እንደነዚህ ያሉ ችግሮችን ለማቃለል፣ አንዳንድ ያሁራን እንደሚሉት፣ የጸሀፍ የመገቢያና የማጠቃለያ አገላለጾች፣ የጥናድ ሀሳብ መሳበርና የመሳሰሉ ጉዳዮች ጥንቃቄ የሚረዱት ናቸው። ከዚህ አንጻር ናይስትራንድና ሀይማኖት (1994፣ 200)፣ ግንኙነት ጸሀፊ “የጸሀፉን መገቢያ ከአንባቢ ጋር

በግሪክ ሀሳብ ላይ" እንዲመሰርት ያሳስባለው የሚቀርበው ጉዳይ አዲስ በሚሆንበት ጊዜ ግብረሰቶች ተገቢ አቀራረብ መሆኑን ይናገራሉ። ይህ አካሄድ የመጻፍን ስትራቴጂ በእጅጉ እንደሚወስነው መገንዘብ እንችላለን። በመግቢያ ወይም በማጠቃለያ ላይ ለማተኮር መጨነቅ አንድ ለይነት አካሄድ ነው። ለአዳዲስ ቃላትና እሳቤዎች ብያኔ መስጠት፣ ከሀሳብ አደረጃጀት ወይም ከቃላት አጠቃቀም ፍቺን እንዲረዱ ከማድረግ የተለየ ነው።

አንባቢው መሆኑን እንደሆነ ተደርጎ ሲታሰብም ሌላ ችግር ይከሰታል። መምህሩ አብዛኛውን ጊዜ የተገሪዎችን ስራ የግሪካን እንደመሆኑ፣ በተግሪኮቹ ስሜት ላይ የሚያሳድረው ተጽእኖ ለሌላ ተገሪዎቹ መሆኑን እያሰቡ ሲጽፉ፣ እርሱ ስለሚጽፍበት ርእሰ ጉዳይ ያለውን እውቀት ግሰላሰል ይጀምራሉ። እርሱ "ሁሉን የሚያውቅ" ከሆነ፣ ምን አዲስ ሀሳብ መጻፍ ይቻላል! ሌላ ይችላል። እውቀታቸው እንስተኛ ሆኖ ቢገኝ መምህሩ ሊሰጥ ስለሚችለው "ፍርድ" ይጨነቃል። ፍላጎቱን፣ ግለትም መሆኑን ከተግሪ የሚፈልገውን ነገር በደንብ የግሪኩ ከሆነ ደገጥ እርሱን ለግርካት ጥሪት ያደርጋል። እነዚህ ሁሉ አካሄዶች በአለም ጠቅላይ የግሪካህደውን ተፈጥሮአዊውን የግሰብ ሁኔታ ስለሚሟኑ በተግባር የግሪኩ ለበትን ማገድ (በአጠቃላይ የመጻፍ ስትራቴጂውን) ይሟኛሉ።

እርሱት የመጻፍ ስትራቴጂዎችን ምንነትና ለይነት ከብዛታቸው የተነሳ እንዲህ በዝርዝር ጥገት ያስቸገራል። ላይብ (1983)፣ የመጻፍ ስትራቴጂዎችን በአምስት ዋና ዋና ክፍሎች ይመድባሉ። የግሪኩ ሀሳብ የግፍለት ደረጃን (invention) ያስቀድማሉ። በዚህ ስር መተወር (theorizing)፣ በምክንያት ግደራጀት (reasoning)፣ ገጠመኝና ምልክታ ይጠቀሳሉ። ሁለተኛው፣ የተገኘውን መረጃ የግደራጀት ተገባር (arrangement)፣ ነው። ይህም በውስጥ መዋቅርን (structure) ቅርጽን (form)፣ ቅደም ተከተልን (order) ይይዛል። ሶስተኛው፣ ቢቃላት መረጃ በአረፍተ ነገር እውቀቱ ወይተ ተጠቅሞ ሀሳብን ማስተላለፊያ ወይም ማለጫ ስልት (style) ነው። ከዚህ የግሪኩ የግሪኩ የግሪኩ ገጠመኝ ወይም የትምህርት እውቀት እሴታዎች የመጠቀም ቢቃላት (memory) ሲሆን፣ በመጨረሻ መከወን (delivery) ይመጣል። ይህ ተጠናቆ የግሪኩ ጽሁፍ ነው።

ጎሉብ (1986)ደገጥ፡ ከዚህ ሰፊ ያለ ነገር ያቀርባሉ። ሀሳብን ጨምቆ ማውጣት (inferring)፣ በትደዎ ተከተል ግስተመጥ (sequencing)፣ ማዛመድ (relating)፣ በአይነት መመደብ (classifying)፣ ግደራጀት (organizing)፣ መተንበይ (predicting)፣ ማረጋገጥ ወይም ማጽናት (confirming)፣ መጠየቅ (questioning)፣ መተንተን (analysing)፣ የተለያዩ ሀሳቦችን በአንድነት ግብረት (synthesizing)፣ ችግርን መፍታት (problem solving) እና መገምገም (evaluating) ሁሉ የግሰብ ክሂል በግሉት በመጻፍ ስትራቴጂ ስር ያካተታሉ።

ዌገደን (1991) በበኩላቸው፡ ከአለምርታዊ ስነልቦና (cognitive psychology) ግንዛቤ በመነሳት ደርሰት በመጻፍ ሂደት ወደአለምር ከሚመጡ ሀሳቦች በጥንቃቄ መምረጥን፣ መላ መጥታትን፣ ግወጃደርን፣ ግብራራትን፣ አዲሱን መረጃ ቀደም በአለምር ከነበረ መረጃ ጋር ግጥደን ወዘተ. ይጠቅሳሉ። ከሰብአዊ ስነልቦና (humanist psychology) አኩዋያም ለተገራው መሰጠት ስለሚገባው ነጻነት (ራሱን ከማወቅ አንጻር) እንዲሁም ስለተግባቦት ግሰብ የስትራቴጂ ጉዳይ መሆኑን ያስረዳሉ።

ከዚህ ደረጃ ላይ ስንደርስ ስለአገድ ነገር ግሰብ እንችላለን። በዚህ ዘመን እንደን የእውቀት ዘርፍ እንስቶ በዚያ ላይ ግተኮር የተለመደ አሰራር ሆኖአል። መጻፍን ስናነሳ ግን የአለምርታዊ ትዕራን፣ የተግባቦት ላይንሰን፣ ስነልቦናን ያካተተ መሆኑን እንገነዘባለን። ይህ በአገድ በኩል የተለያዩ የእውቀት ዘርፎች መቆላለፋቸውን ይነግረናል። በሌላ በኩልም አጠቃላይ የሆነ አለምርታዊ እድገታዊ ስትራቴጂ (cognitive developmental strategy) ግዚጋጅት ከባድ መሆኑን ያመለክተናል።

ይዎን እንጂ፡ ጉዳዩን በዚህ ላይ እንደተገጠለጠለ ሳንተወው፡ የተወሰኑ አለምርታዊ ስትራቴጂዎችን ለግስተግር እንደሚቻል እናምናለን። እምነታችንም ማስተማር እድገትን የሚደገፍ ወይም የሚያፋጥን አትጣጫ መጠቆሚያ ተግባር መሆኑን ከመቀበል ይመነጫል።

ስትራቴጂ ሊገሩት ሊተውት የሚችሉት ነገር ነው። እንደዚህ ሰዎች ስለስትራቴጂ ሲወሳ፡
“ስትራቴጂ የሚባል ነገር አለ ወይ? ካለ ሊማሩት የሚቻል ነው ወይ?” እያሉ ይጠይቃሉ።
ስለስትራቴጂ ከሰጠው ገላጭ እኩዋያ መኖሩ አያጠራጥርም። የመማሩ ሁኔታም አውቆ
ከመተባበል ወይም ከመልመድ ጋር የተያያዘ ነው። ለምሳሌ፡ ብዙ ጊዜ የሚጸፍ፣ ነገር ግን
የጽሁፉን ሀሳብ ግጥም ለሌላው ተማሪ ሀሳብን ግጥም ለሌላው ምን እንደሆነና እንዴት
እንደሚከናወን ቢያውቅ፣ አስፈላጊ መሰሉ ከታየው ሊቀበለውና ሊለምደው ይችላል።

በርግጥ ለተግባራዊ የተለያዩ ስትራቴጂዎችን ግላዮት እዲስ ነገር ማስተማር ነው።
የሚቀርቡላቸውን ሁሉ ላይፈልጉት የሚችሉ መሆናቸው እውነት ሆኖ፣ ግን ማስለመድ
የሚቻል መሆኑ የስትራቴጂ አገዳ ባህርይ ነው። ይህ ግለት እያንዳንዱ ተማሪ ያለውን
የገለገለ የአጻጻፍ መንገድ መጫን ግለት አይደለም። ተማሪው ከገጠመኛ ማንስ የተነሳ
ያላቸውን ሌሎች ስትራቴጂዎችን ግላዮት ግለት እንጂ። እንግዲህ የማስተማር ተግባርም
ተግባር ያለውን ወይም የያዘውን ግስግስ ላይሆን ሌሎችንም እንዲያውቅ መንገድ
ግጥሞች ነው።

2-3 የግስተግር ትዕቢ

በግር ግስተግር ላይንስ ዘርፍ በተካሄዱ ጥናቶች ሁለት አበይት ጎረቦች ያሉ
ይመስላል። አገዳ የትዕቢ ነዳፊዎች፣ የፍልስፍና አቃጆችና የዘዴ አዘጋጆች ሲሆን፣
ሁለተኛው የተግባራዊ ጎረቤት ነው። ተግባራዊ ሀሳብ ተኮር የሆነው ፍልስፍና፣ ተግባራዊ
ደግሞ ተግባር ተኮር የሆነው ከገጠውን ያላስባቸዋል።

ፍራንኮ ናይትሽ (1993 :195) ዛፍሪክን ጠቅሰው፣ የማስተማር እሳቤዎችን በሶስት
አጠቃላይ ዘዴዎች ከመደቡ በሁለት፣ ከነዚህ አገጸር ሁል አቀፍ የሆነ የማስተማር ዘዴ
ግዚጋጂት እንደግዚጋጅ ያስረዳሉ። በተጠቀሰው አመዳደብ የማስተማር እሳቤዎች ላይንስ
ፕሮፎር ትዕቢ ፍልስፍና እና ጥበብ (art/craft) ተብለው ይከፈላሉ።

ከትወረዎቹ እንጂ “የተፈለሰፉ” ግስተማሪያ ዘዴዎችንም በአጠቃላይ በሶስት መክፈል ይቻላል። የመጀመሪያው በአጻምጦ መናገር ዘዴ ምሳሌነት የሚገለጸው ቁዋንቁዋ ተኮር ዘዴ ነው። በዚህ አይነት ዘዴ ተማሪዎች ታስበው የተመረጡ ስነልሳናዊ ይዘቶችን በቅርጽ ላይ በጊያተኮር መልመጃ ደጋፊነት ይማራሉ። ሁለተኛው ደግሞ፣ በተግባቦታዊ ዘዴ ምሳሌነት የሚገለጸው ተግራ ተኮር ዘዴ ነው። በዚህ አይነት ዘዴ መሰረት ተማሪዎቹ ተመርጠው የተዘጋጁ ስነልሳናዊ ይዘቶችን በተግራ ተኮር መልመጃ ደጋፊነት እንዲማሩዋቸው ይደረጋል። ሶስተኛው፣ በችግር ፈቺ ከገውናችና በተፈጥሮአዊ ዘዴ ምሳሌነት የሚገለጸው ትምህርት ተኮር ዘዴ ነው።

እንዳንዶቹ ዘዴዎች ከተግባራዊ እውነታ የራቁ መሆናቸው እንዳል ሆኖ፣ እንዲ ዘዴ ከሌላው ይኸላል የጊላ አስተሳሰብ በ “ፈልጋሪዎቹ” ዘንድ አልፎ ይሁን እንጂ፣ የቁዋንቁዋ ትምህርት መስክ በዘዴዎች ግለበል በእጅጉ ከተናወጠ በሁዋላ፣ ግስተማሪያ ዘዴ አስፈላጊ ቢሆንም፣ እንዲ ከሌላው የላቀ የሙዳሉ ጉዳይ ተቀባይነት እያጣ ሄዶአል። ላርሰን- ፍሪማን (1986፣ 1) እንደጊላት ከሆነ የጊላገው እያንዳንዱን ዘዴ በራሱ ማወቅ ነው። ከዚያ ውጪ ግን ከሁኔታዎች አስቸጋሪነት ሆነ ከግልጽነት ጉድለት የተነሳ ብዙ ተግባራዎች በትወረዎ ሆነ በተግባር ደረጃ “ተገቢ” የጊላ ግስተማሪያ ዘዴ ለመምረጥ እንደሚችገሩ ሪቻርድስ (1985፣ 16)ይናገራሉ።

በርግጥ ግንኛውም ትምህርት ግስተማሪያ መንገድ ይኸላል። ይሁን እንጂ፣ የተማሪዎች ጾታ፣ እድሜ፣ ባህል፣ የእድገት ደረጃ፣ እንዲሁም የትምህርት ሁኔታ የተለያዩ መሆኑ እንዲ ዘዴ በሁለቱ ሁነቶችና በታዎች በብቃት ሊያገለግል አለመቻሉን ያመለክታል።

ፕሪቲ (1990)፣ ዘዴ በግስተማር አውድ ላይ መመስረቱ ከሌላው የተሻለ እንዲባል እንደግያባቃው ይናገራሉ። የእያንዳንዱን ዘዴ አተገባበር ሊወስኑ የሚችሉ ነገሮች ከላይ ከቁዋንቁዋና ከቁዋንቁዋ ትምህርት ፖሊሲ ይጀምራሉ። ከዚህም ጋር ቁዋንቁዋው የጊንጽቦት ግህበራዊ አውድ፣ ስነልሳናዊ፣ ባህላዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታዎች፣ የቁዋንቁዋ

ትምህርቱ አላግ፣ ትምህርቱ የሚሰጥበት የጊዜ መጠን፣ በአንድ ክፍል የሚገኙ ተማሪዎች ቁጥር፣ ግብተግሪያ እቃዎች ሁሉ ተጠቃሾች ናቸው።

በእነዚህና በሌሎችም መሰል ምክንያቶች አንዱ ማስተማሪያ ዘዴ ከሌላው አይበልጥም ማለት ቢቻልም የተሻለ የሚሆንበት ጊዜ አለ። ይህ የሚሆነው ከትወራው ጥንካሬ፣ ከትወራው አዘገጃጀት ወይም ደግሞ ከይዘቱ አንጻር ሳይሆን በትምህርቱ ሂደት ላይ ከሚያመጣው ለውጥ አኩሪ ሲታይ ነው። ምክንያቱም የግንኛውም ዘዴ ዋነኛ አላማ የተመሰረተበትን ትወራ ጥንካሬ ግላዩት ሳይሆን፣ አንድን የትምህርት አላማ በተሳካ ሁኔታ ከግብ እንዲደርስ ማድረግ ነው። በመሆኑም አንድ ዘዴ አንድን ትምህርት በሚፈለገው አቅጣጫ ከግብ የሚያደርስበት ጊዜ፣ በሁለቱ ስፍራና ሁነት የሚታይ አይደለም። ነገር ግን ለአንድ የተወሰነ አላማ፣ በተወሰነ ስፍራና ሁነት ውስጥ እንዲያገለግል የተዘጋጀ ዘዴ፣ ለዚያው አላማና ሁነት ብቁ ሊሆን ይችላል።

እያንዳንዱ ግብተግሪያ ዘዴ ከተዘጋጀበት አላማ፣ ሁነትና ጊዜ አንጻር ብቁ ሊባል ቢችልም፣ ከሌሎች ትወራዎች ጋር ሲነጻጸር በተወሰነ ደረጃ የሚመሳሰልበት እውነትም አለው። ራሱን ችሎ ለብቻው አይቆምም። በብዙ ወይ በጥቂቱ ከሌሎች የሚጋራው ገጽታ አለው። ይህ የመጋራት ባህርይ አንድ ዘዴ ራሱ በራሱ ፍጹም እንዳይሆን ያደርገዋል። በሌላ በኩልም የተለያዩ ዘዴዎችን በአንድ የመገር ሁነት ውስጥ ለመጠቀም ይቻላል ማለት ነው። የተለያዩ ሁነቶች አንድ ውስጥ ዘዴ ሊጠቀሙ የሚችሉበት ሁኔታ እንዳለ ሁሉ በዘዴዎች የባህርይ መጋራት ምክንያት የተለያዩ ዘዴዎችን በአንድ ሁኔታ ውስጥ ለመጠቀም ይችላል። ይህ የዘዴዎች ቅይጥነት (eclecticism) የሚለውን እሳቤ ይሰጠናል።

አንድን ወይም ሌላን ዘዴ ስለመጠቀም ሆነ ዘዴዎችን ስለመቀየር ሲወሳ አብርት የከፍል ውስጥ እንቅስቃሴ ጉዳይ ይነሳል። በከፍል ውስጥ የትምህርት ትግበራ ልዩ ሚና የሚጫወተው ግንብ፣ የሚላ ጥያቄ ግንሳት ይቻላል። ለዚህም አንዳንድ ምሁራን (ለምሳሌ ታዲያር 1983፣ ኩግራሻላሽቱ 1994) በመግሪያ ክፍል ውስጥ መምህሩ ሊኖረው የሚገባውን ሚና ያነሳሉ። መምህሩ እንዴት ግብተግር እንዳለበት ከማወቁ ባሻገር

ከጥናታዎቻቸውም አንደኛው የሚመጣበትን ጫና ለማሸነፍ ብቃት ያለው ሊሆን ይገባል። የወሳኝነት ግንኙነት ያስፈልገዋል። ከዚህም በላይ በክፍል ውስጥ ከሚያጋጥመውና ከእለት ተእለት እንቅስቃሴው አስፈላጊ ትዕይንት የመንገድና ነጻነት ሊኖረው ይገባል።

መጥህሩ በሰራው ሂደት ስለሚያየውና ስለሚገነዘበው ነገር ያለው ልዩናዊ እውቀት (intuition) ቀስ በቀስ ወደመርህአዊ ተገባራዊነት (principled pragmatism) ያድጋል። ይህ ከተገባር የሚነሳ እውቀት ስለሆነ መሰረታዊ ነገሩ የማስተማሪያ ዘዴ ትዕይንት (ይህ ጥሩ/መጥህሩ ማንንድ ነው በግልት የሚነሳ) አይደለም። ነገር ግን ትዕይንት ወደመንገድ ደረጃ ሊያደርስ የሚችል ህያው የሆነ፣ ስሜት የሚሰጥ የክፍል ውስጥ እንቅስቃሴ ነው። መጥህሩ፣ በጥላቻ ከሚያከናውነው ተገባር ተነስቶ አጠቃላይ የሆነ ትዕይንት ማዘጋጀት ወደሚችልበት ደረጃ የሚገባበት ሂደት ነው።

የተለያዩ ግስተገሪያ ዘዴዎች ቅይጥም አይደለም። ከማራሻዲሽሎ እንደሚሉት የዘዴ ቅይጥን የተወሰነ መርህ የለውም። እንደውም ስለአጠቃላይ ትምህርትና ስለማስተማሪያ ዘዴዎች በቂ እውቀት የሌላቸው መጥህራን በሚበዙበት ሁኔታ ስልት የሌለው አሰራር ሊፈጠር ይችላል። መርህአዊ ተገባራዊነት ግን የክፍል ውስጥ ትምህርት በመጥህሩ አግካሪነት የሚቀረጽበትንና የሚተገበርበትን ሁኔታ ይመለከታል። መጥህሩ ከራሱና ከተገሪያዎቹ ማሳትና ገጠመኝ በመነሳት (በያስፈልገው ሌሎች ባለሙያዎችን እያማከረ) ግስተገሪያ ማንንድን የሚያዘጋጅበት ሁኔታ ነው። በዚህ ሂደት ውስጥ በብዙ ተገባራት ላይ መጥህሩ የበላይ ውሳኔ ሰጭ ሆኖ ይቀርባል።

ጎልደቤርግ (1983)፣ የመጥህሩ አስተያየትና የግስተገሪያ ስልት የተማሪውን “ነጻነት የሚገኝ” እስካልሆነ ድረስ የመጥህራን በተገሪያዎች ስራ ጣልቃ መገባት አስፈላጊ መሆኑን ያምናሉ። እሳቸውም የሚሉት ጣልቃ ገበነት ውሳኔ ሰጪነት ሳይሆን መንገድ አመልካችነት ነው። በመሰረቱ የሰው አእምሮ በሚያካሂደው የመገር ስራ ውስጥ ሆነ ተብሎ የሚከናወን ምርጫና ውሳኔ አለ። እንዲያውም ተቀብሎ ሌላውን ለመተው፣ ያላውቁትን እዲስ አቅጣጫ ለመያዝም ሆነ

ተበሉ የጊኮናግ ውሳኔ ያስፈልጋል። እንደዚሁም በትምህርት ሂደት ውስጥ ለተማሪዎች ለእያንዳንዱ የጊኮናግ ለውጥ ለመጨመር የመምህሩ ጣልቃ ገብነት አስፈላጊ ነው። ይህ ጣልቃ ገብነት በአንድ በኩል ተግባራዊ ያገኛቸውን አዳዲስ መረጃዎች በአገልግሎት ለማስቀመጥ ሲረዳ፣ በሌላ በኩልም እነዚህን መረጃዎች በተገቢው ጊዜ ለመጠቀም የሚያስችል ክህሎት (ማስታወስ፣ ግብረረት ወይን) ለማስተገር ያገለግላል።

በቁጥጥር ትምህርት መስክ የተካሄዱ ሌሎች ጥናቶች ደግሞ የክፍል ውስጥ የተማሪን ሚና በግንኙነት ላይ ያተኮሩሉ። ሙላሊ (1977 : 238)፣ “የትምህርትን ስራ በጥሩ ሁኔታ ለማቀድና የማገርን ሂደት ለመጨመር፣ የትምህርት ባለሙያዎች ተማሪዎችን እንደግለሰብ ግዕድና ግክብር” እንደሚገናኙባቸው ያስገነዝባሉ። ዌንደንም (1991)፣ በክፍል ውስጥ እንደሚታዩ ሰፊ ደረጃ ሊኖረው የሚገባው ተግባራዊ መሆኑን ያሳስባሉ።

ግብተኛ፣ ተግባራዊ በአንድ በተወሰነ መስመር ላይ እንዲሄዱ ማድረግ፣ ከዚያ ዝንባሌ ካለ እንደሚወድቁ ግብጠንተኛ ለይደለም። ለምሳሌ፣ እንደዚህ ባለ ስልት ጽፋችሁ፣ ይህን ለይነት ውጤት ግጥም አለባችሁ የጊል ላይሆን የተለያዩ የአጻጻፍ መንገዶችን ማሳየት ነው። ሁል ጊዜ ከምን ለይነት ግጥም (generalization) መድረስ እንዳለባቸው አባዛኛ ማሳሰብ ላይሆን የግጥም (generalization) ምንነትና አካሄዱን ማሳየት ነው። ግብተኛን እንዲህ ሰፊ አድርጎ ከግጥም እና ለተግባራዊ ነጻነት ከመስጠት ጋር ካያያዝነው ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂን ለግብተኛ ይቻላል የጊል እምነት በምሁራን ዘንድ አለ።

2.4 ድርሰትን ግብተኛ

ድርሰትን ለግብተኛ የጊዜ አጥረት እንዳለ የሚናገሩና በዚህ የተነሳ ለግብተኛ የግብተኛ መሆኑን መናገራቸውን ዋልኮርድ (1986) ይናገራሉ። እሳቸው ግን፣ ምንም እንኳን ስራው አድካሚ ቢሆንም፣ በግናቸውም ሁነት ውስጥ ድርሰትን ማስተግባር እንደሚቻል ይገልጻሉ። ሬይምስ (1983) በበኩላቸው ድርሰትን ለግብተኛ የሚያስችል

ተላል ማንኛውም ዓይነት የተለያዩ ዘዴዎችን መጠቀም እንደሚቻል ያምናል። ሂሎክስ (1986:96) እንደሚለው፡ “በብዙዎች ዘንድ ተቀባይነት ያለው አንድ ወጥ ድርሰት የመጻፍ ወይም ድርሰት የግስተግር ትወራ የለም”። ምክንያቱም የመምህራን አይነት፣ የማስተማሪያ ዘዴው አይነት፣ የተግራው አይነት፣ የመግር ስትራቴጂው እንደሚለዩባቸው ያህል ድርሰትን የግስተግር ሁኔታ የተለያየ ስለሆነ ነው። ከነዚህ በተጨማሪ የሰው ኃይል፣ የመምህሩ ስልጠና፣ የተግራ ቁጥር፣ የመሳሪያ እጥረት ችግሮችም አብረው ይነሳሉ።

ድርሰትን ስለግስተግር ሲወሳ አስተያየት ትምህርቱ የሚሰጠው አላማ ይታሰባል። የተለያዩ አላገዎች ሲጠቀሱ እንደሚታዩ ድርሰት ከቁጥንቁቁ ከሂሎች እንደ አንዱ ታይቶ የግራፍቶች ሁኔታ አለ። እንደመግር መሳሪያ ሆኖ ሲያገለግል ይታያል። ከላይ እንደጠቀስንዎት ረድቶ ለሁሉም ተግባራት፡ “መጻፍ ተግባራትን እንዲማሩ ይረዳል” ይላሉ (1983:3)። ይህን የሂሎት ልሎች በጽሁፍ የሚገለጹ ትምህርቶችን በሙሉ በተሙዋላ የሀሳብ አደረጃጀት ለመጻፍ ከግስታል ጋር በማያያዝ ነው። በድርሰት ትምህርት አላማ ለመሆኑ ለራሱ ስራ መልሶ ምገባ መስጠትና የተጠናቀቀውን ጽሁፍ ራሱን መፈለግም በዋልጆርጅ (1986) ተጠቅሷል። ይኸ መምህሩ ከትምህርቱ ሂደት ስለራሱ አሰራር ጠቃሚ ሀሳቦችን የሚያገኝበትና የተግራዎችን ስራ ራሱን የመሻት ሂደት ነው። በሌላ በኩል የጽሁፈት ሥራ አለፎገገ፣ አይንንና እጅን የሚያስተባብር በመሆኑ ከዚህ አንጻር ዝርዝር አላገ ሊኖረው ይችላል። የተጠናቀቀው ጽሁፍ በማህበራዊ አገልግሎት ውስጥ ያለው ግሩም በአጠቃላይ የትምህርት ሂደት ከተረፈው ድርሰት ውጤት አንጻር ከክፍል ወደ ክፍል የሚያሸጋግር ደረጃ ለመስጠት የሚያስችል መሆኑ ሁሉ ይጠቀሳል። በርግጥ እነዚህ ሁሉ በድርሰት ትምህርት አላገነት ሊቀርቡ የሚችሉ ናቸው።

ይሁን እንጂ፣ መምህራን ከነዚህ አላገዎች ባንዱ ወይም በጥቂቱ ላይ የሚያተኩሩበት ሁኔታ ወይም ሌላ ምክንያት ከመኖሩ አንጻር አንዳንድ ግስተግራዎች መንገዶች ሲዘጋጁ ይታያሉ። ከተገደቡ የድርሰት አጻጻፍ አንስቶ በቅርብ ጊዜ እየተለመደ ወዳለው ሂደታዊ አቀራረብ ድረስ የተለያዩ ድርሰት ግስተግራዎች መንገዶች በስራ ላይ ውለዋል (ረድምስ 1983)።

ከገጽብ ወደነጻ አቀራረብ (the controlled-to free writing approach) የሚባለው

ድርሰትን ግስተግሪያ ዘዴ የተወሰነ ቅደም ተከተል አለው። አብዛኛውን ጊዜ ለተማሪዎች አረፍተ ነገርን የመገልበጥ መልመጃ በመስጠት ይጀምራል። ከዚያም በደረጃ ከፍ ወዳለው አንቀጽ ለመገልበጥ ያሸጋግራል። አንዳንድ ጊዜ አንድን አይነት አረፍተ ነገር ወደሌላ አይነት አረፍተ ነገር (ለምሳሌ ጥያቄያዊ አረፍተ ነገርን ወደሀተታዊ) የመቀየር ተግባር ይሰጣል። ዋና ትኩረቱ በሰዎች፣ በአገባብ፣ በቅርጽና በስርአት ነጥብ ላይ ከመሆኑ ባሻገር፣ ተግራዎች ስህተት የመፍጠር አጋጣሚ እንዳያገኙ በማድረግ ለጥራት ልዩ ስፍራ ይሰጣል።

የነጻ ድርሰት አቀራረብ (the free writing approach)፣ ተማሪዎቹ ሰፊ ያለ ሀሳብ በተወሰነ ርእሰ ላይ እንዲጻፉ የሚጠየቁበት ነው። የዚህ አቀራረብ ልዩ ትኩረት ስህተትን ተከታትሎ ማረም ሳይሆን ለይዘትና ለርቀትነት ቅድሚያ መስጠት ነው። ርእሰ ጉዳይ እንዴት በወረቀት ላይ ከሰፈረ የአደረጃጀት ሆነ የሌሎች ጉዳዮች ትኩረት ቀጥሎ የሚመጣ ነው። ስለዚህ ተግራዎች ለምን ለይነት ተከላካይ ነገር ሳይሄዱ በአእምሮቸው የሚመጣውን ሀሳብ እንዲጻፉ ይነገራቸዋል። ሙሉሁሉም በሀሳባቸው አገላለጽ ላይ ጥቂት አስተያየት ከመስጠት በቀር ሌላ ሌላውን ጉዳይ በትኩረት አያርሙም።

የአንቀጽ ቅደም ተከተል አቀራረብ (the paragraph-pattern approach) ትኩረት ደግሞ፣ በሀሳብ አደረጃጀት ላይ ነው። የተሰጠው አረፍተ ነገሮችን በማጣመር አንቀጽ ማድረግ፣ ምዴል አንቀጽ ስጥቶ እንዴት እንደተጻፈ አስቀድሞ በመተንተን በዚያ አደረጃጀት መሰረት ሌላ ግጽ፣ አጠቃላይና ዝርዝር አረፍተ ነገሮችን ግስለየት ባህርያቱ ናቸው።

ሙጽ፣ የአንድ ከሂላ ውጤት ለይደለም፣ ጥሩ ድርሰት ለመጻፍ ሰዎች፣ አገባብና አደረጃጀት በአንድነት መቅረብ አለባቸው። ለዚህም ደግሞ የድርሰትን አላማና የጽሁፍ ቅርጾችን መለየትና በዚያም ላይ ግተኮር ይገባል የሚለው የሰዎች አገባብ አደረጃጀት አቀራረብ (the grammar-syntax-organization approach) ነው።

በመጻፍ አላግኝ በአንባቢ ላይ በማተኮር ወደማህበራዊነት የተሸጋገረው ተግባራዊ አቀራረብ (the communicative approach) ነው። ቀድሞ በነበረው የድርሰት ትምህርት ዋናው አንባቢና አራጊ መጥህሩ ነበር። የዚህ አቀራረብ ግን ተግባራዊ ጉዳይ በመሆኑ ተማሪዎች በእውናዊ ህይወት እንዳሉ እያሰቡ እንዲጸፉ ይጋብዛል። ለምንና ለማን እንደሚጸፉ እንዲያውቁ ያሳስባል። ስለሆነም መጥህራን የተማሪዎችን ድርሰት ራሳቸው ብቻ ከማንበብ ይልቅ ሌሎች ተግራዎችም እንዲያንበላቸው ያደርጋል።

ሂደታዊ አቀራረብ (the process approach) ግን ተጽፎ በተጠናቀቀ ድርሰት ላይ ሳይሆን ድርሰት በመጻፍ ሂደት ላይ ያተኩራል። ጸሀፊዎች ከሰዋሰው፣ ከአላማ፣ ከአንባቢ አንጻር ወይም ከሀሳብ አደረጃጀት ሌላ ስለሚጸፉበትም ሂደት ያስባሉ የሚል አመለካከት አለው። ስለዚህ ተማሪዎች እንደገ ስራ በተወሰነ ጊዜ እንዲያጠናቅቁ በማድረግ ፈንታ የተለያዩ የመጻፍ ስትራቴጂዎችን እንዲገነዘቡ ያደርጋቸዋል።

እነዚህ የድርሰት ግስተግሪያ ማንገዶች በአብዛኛው ለሁለትም ተማሪዎች ተመሳሳይ ስራ የሚሉ ሆኖቻቸው። በተመሳሳይ አሰራር ያለግምጽላቸዋል። የጽሁፎቻቸው መጠንም የተገደበ ነው። ከዚህም በላይ በዚህ አቀራረቦች ውስጥ እንዲህ አድርገው እንዲያ አታድርጉ ማለት የተለመደ የትእዛዝ አሰጣጥ ነው። በዚህ የተነሳ ሬይድ (1994) ብራንንና ፕብሎቭን ጠቅሰው እንደሚሉት ከወን ከመጥህሩ ተጽእኖ የሚመጣው የተማሪዎች ቁንቀት የመምህራቸውን ሀሳቦች ፈቃድ ግጭት ላይ እንዲያተኩሩ ያስገድዳቸዋል።

እንደዚህ ያሉ ችግሮችን ለግታላላ አንዳንድ ርምጃዎች በተለያዩ ምሁራን ሲወሰዱ ይታያሉ። "ተግራው ባለበት የትምህርት ደረጃ ምን ይፈልጋል?" ለሚለው ጥያቄ መልስ ለመስጠትም ሙከራ ይደረጋል።

የተግራን ፍላጎት ድርሰት ከሚጸፉበት ስትራቴጂ አኩዋያ መመልከት ይቻላል። ተማሪዎች ድርሰትን የተወሰነ ስርአት ተከትለው፣ ከዚያ ሳይወጡ እንዲጸፉ ማድረግ እንደ አይነት

አሰረር ነው። ይሁንና ይኸ የገዛ ፍላጎታቸውን ስለሚሟሟ ለምብዛም አይመረጥም። በዚህ ረገድ ገን ተግራዎች የየራሳቸውን የመጻፍ ስትራቴጂ ለይተው እንዲገነዘቡና የየግላቸውን ተከታታይ እንዲጠቀሙ መንገድ ግላዮች የተሻለ አሰረር ነው። ምክንያቱም እያንዳንዱ ሰው በአንድ ወይ በሌላ መንገድ ከሌላው የተለየ በመሆኑ የራሱ የሆነ ልምድና ፍላጎት ይኖረዋል። ይህን ሁልጊዜያዊ መጠቀሚያ ይሻላል። ስለዚህ ድርሰተን ማስተማርም ሁልጊዜ የመምህራንን በመተባበል ላይ ብቻ እንዲያተኩር ይደረግ ይመረጣል።

የመጻፍ ስትራቴጂን የግሰብ ክሂል አድርገው የሚመለከቱ ምሁራን የተማሪዎችን ሀሳብ የግዳቦር ችሎታ ለግላዊ ልዩ ትኩረት ይሰጣሉ። ለእያንዳንዱ ከወሰነ ሀሳብን አግኝቶ በተገቢው መንገድ ግጥም ከተቻለ ብዙ የመጻፍ ችግር ሊፈታ እንደሚችል ያስባሉ። ከዚህ የተነሳ የዚህ አመለካከት ደጋፊዎች የተለያዩ የክፍል ውስጥ ክንውን ሲያቀርቡ ይታያሉ። ለምሳሌ ኡትርሰክ (1986) ፣ በመጻፍ ሂደት የግሰብ ክሂልን ለማዳቦር አንቀጽ፣ አጭር ድርሰትና የምርምር ጽሁፍ በተከታታይ ግጥም፣ አሊያም የተወሰኑ ስለሌሎችን በጣም አጭር ለሆነ ጊዜ አላይቶ ስለይቶ ነገር እንዲወያዩ፣ እንዲከራከሩና ስለተረዱት ነገርም እንዲጸፉ ግድረግ እንደሚቻል ይገልጻሉ። ዊጋንድ (1986) ደግሞ፣ በመጀመሪያ አንድን ጽሁፍ ለተማሪ ሰጥቶ ስለዚያ ጽሁፍ አጭር ሀሳብ እንዲጻፍ ግድረግን፣ ቀጥሎም ተማሪው የራሱን እንዲጻፍ ግድረግን ይጠቁጣሉ።

ባሬት (1986) በበኩላቸው መጀመሪያ፣ በአጻጻፍ ምክንያት መልእክቱ ግልጽ ያልሆነ አንድ ጽሁፍ ሰጥቶ የተለያዩ ነጥቦችና ምልክቶችን እየተጠቀሙ መልእክቱን ግልጽ ማድረግን፣ ሁለተኛ፣ ጽሁፍን በጥላቀት እንብብሎ ግልጽ ያልሆኑና ረቂቅ ሀሳቦችን እንዲያብራሩ ግድረግን፣ ሶስተኛ፣ ባንበቡት ሀሳብ ላይ ተመስርተው ችግር ረቂቅ በሆነ መንገድ የራሳቸውን ምክንያት እየሰጡ ለከራካሪ ጽሁፍ እንዲጻፉ ግድረግና በአራተኛ ደረጃ የራሳቸውን ምናብ ተጠቅመው ያላለገ ጽሁፍ እንዲያጠናቅቁ ግድረግ ጥሩ ዘዴ አድርገው ያቀርባሉ። እነዚህ ሁሉ የተገራገለ ለእያንዳንዱ በግንኙነት የግሰብ ክሂልን ለማዳቦርና ጥሩ ድርሰት ለመጻፍ የሚረዱ ተግባራት እንደሆኑ ይታያል። ከገጠናቸው እነዚህ ብቻ አይደሉም። በተለይ “ጥሩ የግሰተማር ዘዴ የተለያዩ አግራሎችን ግወት ነው” (ጎለብ 1986፡X) የሚለው አባባል

እውነት ከሆነ የግሰብ ከሂልን (የመጻፍ ስትራቴጂን) ለማሳደግ የሚያገለግሉ ተግባራት ውስጥ አይሆኑም።

ኮፌ ራይክርፍትና ሸርገስት (1983) መጻፍን በችግር ፈቺ አቀራረብ ማስተማር እንደሚገባ ያመለክታል። እንደሬ (1986) ደግሞ ችግርን የመፍታት ሂደት በአላማ እንደሚጀምር ይናገራል። የተፀሰን ተግባር አከናውኖ እንደጎ ውጤት ለማግኘት አልሞ እንደሚነሳ፣ ተገዳሪ የጊረገገውን ውጤት ለመጨመር የሚረዳውን የመጻፍ ሂደት እንደሚያሳይና እንዴት አደርጎ፣ በሆን ቅደም ተከተል ወደሚፈለገው ግብ መድረስ እንደሚቻል ያመለክታል ይላል። በሌላ አባባል፣ ችግርን የመፍታት ዘዴ ለደርሰበት የሚፈለገውን ግብ ወስኖ ይነሳል። ከዚያም ወደገቡ ሊያደርስ የሚችለውን አሰራር ይወስናል። የአሰራሩንም ቅደም ተከተል በጥንቃቄ ይከተላል ግለት ነው።

እንደነዚህ ያሉ ተግባራትን በግል መረጃም ቢቻልም በአብዛኛው ግን በቡድን መሰራት የተሻለ ውጤት እንደሚያስገኝ ይታመናል። በቡድን የመማር አሳቤ፣ ተማሪዎች እርስ በርሳቸው በሚያደርጉት ተግባራዊ ተራክቦ በመደጋገፍ ሲሰሩ አንዳቸው ከሌላቸው ይማራሉ የጊረገገው ላይ የያዘ ነው። በሂደቱም የመምህራን ሀላፊነት ለመማር የሚያስችሉ ሁኔታዎችን ግጥሞችን ይሆንና አብዛኛው ስራ ግን በተማሪዎች ይከናወናል። ከዚህም ጋር እያንዳንዱ ተግባር የገዛ ንግግርንና እውቀቱን በሚያካፍልበት ጊዜ የሁሉም ተሰባስቦ እንደ የተሻለ ውጤት ያስገኛል የጊረገገው እምነት አለ።

በቡድን ወይም በግህፀር ተደጋግሮ ማር ሀላፊነት የጎደለው አሰራር ተደርጎ የሚታይበት ጊዜ ነበር። እንደዚህም እንደ አካሄድ ስርቆት ይቆጠርም ነበር (ብራሬ 1973:636) ። የገንጠቱም የተለመደው አሰራር መምህሩ አስፈላጊውን እውቀት አስተላላፊ ስለነበረ፣ ተግባራት መካከል ማድከም ካለበት ለመምህሩ መሆን እንዳለበት ይታስብ ነበር።

በቡድን ማር ወይም ማህጫ ለያሌ ጠቃሚ ነገሮች አሉት። ከነዚህ መካከል ተማሪዎች እየተረጎሙ እንዲሰሩ የሚያደፋፋሪቸው መሆኑ ሊጠቀስ ይችላል። ተማሪዎቹ በቡድን እየተደጋገቡ በጊደታት ጊዜ “የተማሪ ነጻነት” ስለሚያገኙ ፈጠራን ለማዳበር አመቺ ሁኔታ ይፈጠራቸዋል። ከዚህም ሌላ እያንዳንዱን ድርሰት እንደሚገባ ለመጻፍ የሚረዳ ገንቢ አስተያየት ለመስጠት ጥሩ ሁኔታ ይመቻቸዋቸዋል። ይሁን እንጂ፣ ጃኑብስ (1988) በቡድን መሰረት ዝም ብሎ ይህን የመረጃናት ባህርይ እንደማይፈጥር ይናገራል። እንደውም እንዳንድ ተማሪዎች በቡድን ለመሰረት ፈቃደኛ ላይሆኑ ይችላሉ። ማረው አለሙም (1987 :15) ፍላጎትና አርተርን ጠቅሰው እንደሚያስረዱት፣ ተማሪዎች በቡድን እንዲማሩ በሚደረጉበት ወቅት “በተለይም በመጀመሪያው ለካባቢ ፍላጎታቸው የተዘጋጁ ተላትፎዎቻቸው ያነሱ” ሊሆን ይችላል። ይህ የሚሆነው ተደጋጋ የለመዱት መምህር ተኮር ስራ ወደ ተማሪ ተኮርነት በመቀየር ነው። ቢሆንም ግን፣ እንዲህ ያል ችግር እንዳይከሰት በማድረግ፣ ቢከሰትም ለግሰወገድ በመግር በተማሪዎች መካከል አብሮ የመሰረትንና የመተባበርን ልምድ ማዳበር ያስፈልጋል።

የቡድን ትምህርት ልላው ገጽታ የተማሪዎችን የመማር ዝንባሌ በተፈላጊው አቅጣጫ ለመቅረፍ የሚያስችል መሆኑ ነው። ከመምህሩ በሚተርጉሙት የማስተማር ዘዴ ያልተደሰተ ተማሪ ከሰጧቸው ጋር እየተጣደተና እየተወያየ፣ ሀሳባቸውንም እየተካፈለ በሚጻፍበት ጊዜ የመጻፍ ፍላጎት ሊቀስቀስ ይችላል። ይህ ሂደት ተማሪዎች በእለት ተእለት ግንኙነት ያላባሉትን የመተባበር ሁኔታ በመደበኛ አውድ እንዲጠቀሙ የሚያደርግ ስለሆነ የተሻለ ውጤት ያስገኛል።

በቡድን በመማር ሂደት እውቀት ግንኙነት አለ። ነገር ግን ዝም ብሎ ጥሪ የሆነ እውቀት ጥላቤት ሊያደልም። ግህበራዊ እልቶች፣ ገጠመኞችና ሌሎች እውቀቶች ካንዱ የቡድን አባል ወደሌላው ልክ በውጭ ባለው ግህበራዊ ህይወት እንደሚታየው ባለ ተራክቦ ይተላለፋል።

በዚህ ምክንያት ቀደም በጽሁፍ ቅርጽ፣ በውጤትና በትክክለኛነት ላይ ያተኩር የነበረው የመጻፍ ተገባር በግህበራዊ ተገባዎች ይተካል። መምህሩ የሚያቀርብላቸውን ጽሁፍ እስመስለው በግልፅና ሙሉ በሙሉ በመጻፍ ትክክለኛነትን እንዲያጎለብቱ ይደረግ የነበረው ወደፊትም ይህን ይሻገራል። ከዚህም በላይ “በማይሻረው” የድርሰት ትእዛዝ መምህሩ የጊረገገትን ላይሆን ተገራጾቹ የሚያስቡትን መጻፍ ይጀመራል።

በመሰረቱ አብሮ መጻፍ ግልት አንድን ነገር በጋራ መስራትን መለማመድ ማለት ነው። አንድ በፈታኞቹ የተረበ ስራ ይኖራል። ስራውን እንዴት ማከናወን እንዳለባቸው ሁሉም ጥልቅ እውቀት አይኖራቸውም ይሆናል። በዚህ ጊዜ የሚሰራውን ነገር ምንነትና የጊሰራዎችን ማገድ እየተወያዩ ሊያውቁና ሊወሰኑ ይችላሉ። በዚህ ሂደት እንዲሁ ከሌላው የጊያገሻው ገንባቢ ይኖራል። ሀሳብ እንዴት እንደሚገኝና እንደሚሰፋፋ፣ የእንዲሁ ከሌላው እንዴት እንደጊላይ ወይተኩ አብሮ በመነጋገርና የእንዲሁን ድርሰት ለሌላው በማንበብና በተረፈው ሂደት ግዕዝ ይቻላል። በአቶ ሰሎሞን ተሰማ (1987፣ 153) ጥናት ውስጥም ተገራጾች ድርሰቶቻቸውን በቡድን ግራም ድርሰት የመጻፍ ችሎታቸውን እንደጊያሳወቁላቸው ገመገሞታቸው ተመልክተዋል።

ይህ ሲሆን መምህሩ የተገራጾችን ድርሰት የገንብብና የግራም ስልጣን በተወሰነ ደረጃ ይተገባል። ቀደም መምህሩ ትእዛዝ ሰጧል፤ እውቀት መጋቢ፣ ይህ ትክክል ነው አይደለም የጊላ ላኛ ሆኖ ይቀርብ ነበር። አሁን ገን የከፍሎ ገጽታ ግህበራዊ እውድን ከመሰለ፣ ድርሰትን ግስተግርፍ የተሞላበት ውጤት ከመጠበቅ ይልቅ በመጻፍ ሂደት ላይ ካተኮረ፣ ለተረፈውም ይህን መከተል እንዳለበት ይታመናል።

የዚህ ለመልካክት ደጋፊዎች መጻፍ በምንም ለይነት ውጊታ ግላዊ ስራ እንዳልሆነ የሚናገሩ ናቸው። ምን ጊዜም ደህረው ብቻውን ይተማኑ እንጂ፣ በአእምሮው ውስጥ የሚጽፍለት ሰው ለሌላ የጊላውን ነገር ትርጉም ትክክለኛነት የሚያውቀው ከአንባቢው አንጻር ሲመለከተው

ነው። ትሪያቦር (1985 :100) የጠቀሱዋቸው ቫይጎትስኪ እንደሚሉት ከሆነ፣ መጻፍ በግለሰብ አእምሮ ተቀምጦ ለመምህር የሚበቃ የሰራ ሂደት አይደለም። ገና ከመነሻው “ውስጣዊ ንግግር” (inner speech) ይካሄዳል። በአሁኑ ወቅት ተግራ በራሱ ውስጥ ሰው አለ። ስለዚህ ሀሳብ ውስጣዊ ንግግር ሲሆን፣ መጻፍ ይኸ ንግግር ውጫዊ የሚደረግበት ወይም በወረቀት ላይ የሚሰናበት አሰራር ነው። ይህ የመጻፍ ማህበራዊነት እንደሆነው ገጽታ ነው። ተግራው ራሱን በማህበረሰቡ ውስጥ ያስተምጣል። በአእምሮው እንዳለው “ማህበረሰብ” ፍላጎት ለግትረብ ይጥራል። ስለዚህ መጻፍን መግር ግለት በተለያዩ ማህበራዊ ቡድኖች ንግግር ውስጥ መላተፍ እንደሆነ እንመለከታለን።

መጻፍ ማህበራዊ ነው የሚለውን አመለካከት ከመምህሩ ተግባር አንጻር ስናየው፣ መምህሩ የሚሰጠው መልሶ ምገባ በድርሰቱ ማህበራዊነት ላይ የተመሰረተ መሆኑን እንገነዘባለን። ተግራው ድርሰት ይጻፋል፣ መምህሩ ያርመላታል። ተግራው ወይ ያንኑ እንደገና ወይም ሌላ ይጻፋል። ይህ በወረቀት ላይ የሚካሄድ ተራክቦ ነው። ይሁን እንጂ፣ በዚህ ተራክቦ ውስጥ መምህሩ ተግራው የሚለውን መረጃ የሚችሉት ከውጪ ሆነው ሲመለከቱት አይደለም። ትክክለኛውን መረጃ ለግጥነት በተግራው ድርሰት ያለውን ማህበረሰብ (እንባቢ) ከብዙ ለኩዋራ ግድት ያሰረዳል። መልሶ ምገባ በራሱ ተግባራዊ እንደመሆኑ ማህበራዊ ገጽታው መታየት አለበት።

ከዚህም ጋር፣ ከመምህሩ አንጻር የሚታይ ሌላ አስፈላጊ ጉዳይ አለ። መምህሩ በቡድን ስራ ሂደት ውስጥ የተለያዩ ጥንቃቄዎችን ከግድረገ ጎን የተለያዩ ውሳኔዎችን መስጠትም ይኖርባቸዋል። የቡድን ስራ ወደመኮራረጅ እንዳያዘነብል ይህን ለማስተካከል የሚያስችል ስልት መተገበሩ ይገባቸዋል። ለውጫት አሰጣጥ የሚረገጡ አሰራሮች ከመመዘኛዎች ጋር ማዘጋጀት ይኖርባቸዋል። ምናልባት የቡድን ስራ በሁሉም የድርሰት አይነቶች ላይ የማያገለግልበት ወይም ሊኖር ስለሚችል ወይም ሌሎችን እየተመለከቱ ወትታዊ ርምጃዎችን የመውሰድ ሀላፊነት አለባቸው።

በአጠቃላይ ድርሰትን ለግስተግር የትምህርት አላማ እንደሚወሰን፣ ከአላማው አንጻርም የግስተግሪያው ዘዴ እንደሚመረጥ ተመልክተናል። ድርሰትን የመጻፍ ተግባር ከአእምሮና ችግርን ከመፍታት ሂደት ጋር የተያያዘ መሆኑንም አውስተናል። ከዚህም ጋር የማሰብ ክህሎትና ችግርን የመፍታት ሂደትን የሚመለከቱ ከገጠናችን በግል ማሰራት ቢቻልም ቡድናዊ ማድረግ ተመራጭነት እንዳለው ተመልክተናል። በሂደቱም ሊከሰቱ የሚችሉ ችግሮችን የማስቀረት ወይም ገደቦችን የመቆጣጠር ሀላፊነት የመምህሩ እንደሆነም ለማውሳት ሞክረናል።

ምእራፍ ሶስት

የጥናቱ ዘዴና የመረጃ አተናተን

3-1 የጥናቱ ዘዴ

3-1-1 አጠቃላይ ሀሳብ

ድርሰት የጽፍ ሂደት ምን እንደሚመስል በተለያዩ መንገዶች ማየት ይቻላል። የተጻፉ ስራዎችን መመርመር፣ የግጽተትን ሰዎች በሰራቸው ሂደት መመልከትና ስለሰራቸው መጠየቅ መረጃ ሊሰጠን ይችላል።

ተገራዎች ድርሰትን ስለሚገጥሙትና ስለሚጽፉት ሁኔታ ቃላዊ ወይም ጽሁፋዊ ሪፖርት እንዲያቀርቡ ግድረግ ይቻላል። የጽሁፍና የቃል መጠይቅ ማድረግ፣ በሺዲዮ መቅረጽ፣ እያንዳንዱን እንቅስቃሴ ከድምጽ፣ ከጊዜ፣ ከመልክት ወዘተ. ጋር እያንጸጸሩ መተርጎም፣ ምልክቱ ግድረግ ድርሰትን መተንተን የመሳሰሉት የተለመዱ ማጥኛ መሳሪያዎች በመሆን ሊያገለግሉ ይቻላሉ። የውጤታቸው ጥንካሬ ወይም አስተማማኝነት የሚመሰረተው ግን በተለያዩ ግጥኛ መሳሪያዎች አግካቢነት በሚሰበሰቡ መረጃዎች ላይ ነው።

3-1-2 የኮልጂ አመራረጥ

በጥናቱ ላራ ለግጥሞች እንደሚከናወኑ የዚህ ጥናት አነሳሽ ሁኔታ ከአጥኝው የሰራገጠውኝና ቀደም ሲል በአግርኛ ትምህርት ከተካሄዱ ጥናቶች ጋር የተያያዘ ነው። አጥኝው በአዋቅ ምህሪግ ትምህርት ኮልጅ የድርሰት አጻጻፍ ኮርስን በማስተማር ላይ በነበረበት ወቅት ካገጠመው ሁኔታና ከቀደምት ጥናቶች ውጤትና አስተያየት በመነሳት ወደዚህ ጥናት ደረጃ እንደደረሰ አመልክተናል።

ምንም እንኳን የጥናቱ ፕሮግራም የሚመለከታቸው ሌሎች ተመሳሳይ ኮልጆች ቢኖሩም ፕሮግራሙ መረጃና የተጠቀሱትን ኮልጅ በተተታ ለመምረጥ ፈልገናል። ከዚህም ጋር

አንዳንድ ኮሌጆች ተደጋጋሚና ተመሳሳይ ጥናቶች የተደረጉባቸው በመሆናቸው ተጠኝዎቹ የመሰልቸት አዝግጧል ሊያሳዩ ይችላሉ። በሚል ሲጋት፣ ሌሎች ደግሞ ራቅ ባሉ አካባቢዎች የግንኙ በመሆናቸው ከገንዘብ ከጊዜና ከጉልበት አንጻር ሊያጋጥሙ የሚችሉውን ችግር ለግንዛቤ ሲባል አመኝነት ያለውን የአዋጅ መምህራን ትምህርት ኮሌጅን መርጠናል።

ኮሌጁ በሀምሌ 1988 አ.ም መደበኛ ስራውን የጀመረ ሲሆን፣ ዋነኛ አላማው አሁን በሰራ ላይ ካለው የትምህርት ፖሊሲ አኩዋያ በመጀመሪያ ደረጃ ሁለተኛ ሳይክል (ከ5ኛ-8ኛ ክፍሎች) የግንባታና መምህራንን በዲፕሎማ ደረጃ ግሰልጠን ነው።

በኮሌጁ ውስጥ ከግሰጠ ስምንት የትምህርት አይነቶች መካከል አንዱ የአማርኛ ትምህርት ነው። አላግዎቻ ከአምስተኛ እስከ ስምንተኛ ባሉ ክፍሎች ሊያስተምሩ የሚችሉ የአማርኛ መምህራንን ግፍራት ነው። ለዚህም ደረጃ ዘንድ ከግሰጠ የተለያዩ ኮርሶች መካከል አንዱ የድርሰት አጻጻፍ ኮርሶ ነው። ይህ ኮርሶ እያንዳንዳቸው ሁለት ክሬዲት ሰዓቶች ያሉዋቸው ሁለት ክፍሎች አሉት። የድርሰት አጻጻፍ I እና II (Amha 131 እና Amha 132) ተብሎም ይጠራል።

የመጀመሪያው ክፍል አጠቃላይ የሆነ ትዕዛዝ ጉዳይ፣ የቃላት አመራረጥ፣ የአንቀጽ ምንነት፣ አይነትና ቅርጽ የግንባባት ሲሆን፣ ሁለተኛው ክፍል ግን የጽሁፍ አይነቶች፣ የድርሰት አጻጻፍ መሰረተኛ መርፎችና የድርሰት አይነቶች የሚቀርቡበት ነው። ለዚህ ለሁለተኛው ክፍል የቀረበው የኮርሶ አላግ እንደግልጽ ለከተላው ተግራሚዎች ድርሰት እንዲጻፉ፣ ዘገባ እንዲያቀርቡና መግጠሪያ እንዲያዘጋጁ ይፈለጋል። ይህን እንዲያደርጉም “በተለያዩ የድርሰት አይነቶች የጽሁፍ ችግሮችን ለማግለጫ ለማድረግ ያደርጋሉ፣ ይጻፋሉ። ልዩ ልዩ ጽሁፎችን እንዲያዘጋጁ ይጠበቃል። ለፖርትም ያቀርባሉ።”

የኮርሱ ይዘት ደግሞ እንደሚከተለው ተርቦለል።

2. የኮርሱ ይዘት

2-1 የእንቀጽ ክልላ

2-2 የጽሁፍ አይነቶች

2-2-1 የግላወቂያ (informative)

2-2-2 ኪነታዊ (creative)

2-2-3 የግግባቢያ (persuasive)

2-3 የድርሰት አጻጻፍ መሰረታዊ መርሆዎች

2-3-1 የርእስ አመራረጥና ርእስን ማጠቀስ

2-3-2 ቢጋር መንገድ

2-3-3 የድርሰት ረቂቅ ማውጣት

2-3-4 የተመዋላ ድርሰትን የመጻፍ ልምምድ ማድረግ

2-4 የተለያዩ የድርሰት አይነቶች

2-4-1 ገላጭ

2-4-2 ተራኪ

2-4-3 አስረጅ

2-4-4 አከራካሪ ድርሰቶች ላይ ልምምድ ማድረግ

2-5 የመጽሀፍ ዘገባ አጻጻፍ

(አባሪ ወይም ይመለከቱዋል)

በቢጋሩ እወቃቀር በ2-2 እና በ2-4 የቀረቡት ይዘቶች ተመሳሳይነት አላቸው። እንዲሁም በእንዲያው ውስጥ ይገኛል። ሁለቱን ነጣጥሎ መመልከት ቢያስቸግርም የላይኛውን እንደጸሁፍ አላማ ወይም የጊጸፍበት ምክንያት አድርጎ፣ የታችኛውን የሚጸፈው ነገር የሚቀርብበት ቱክኒክ ነው ግለት ይቻላል። ምክንያቱም ግንኛውም “የጸሁፍ አይነት” “የድርሰት አይነቶች” ተባለው በተጠቀሱ ቱክኒኮች ወይም መንገዶች ሊቀርቡ ይችላሉ።

3-1-3 የተገራዎች አመራረጥ

የድርሰት አጻጻፍ I እና II የተባሉ ኮርሶችን የሚማሩት አማርኛን በእቢይ የትምህርት አይነትነት የሚከታተሉ የቀንና የገታ ተገራዎች ናቸው። ከነዚህ መካከል የቀን ተገራዎች ከሁለተኛ ደረጃ ትምህርት በሁለት በተገታ የገቡ በመሆናቸው በብዙ አንጻር የዳራ ተመሳሳይነት አላቸው። ስለዚህ በሰራ ልምድና በተለያዩ ሁኔታዎች ምክንያት የሰፊ የዳራ ልዩነት ካላቸው የገታ ተገራዎች ይልቅ እነዚህን መረጃ ተገቢ ሆኖ አግኝተንዋል።

በመጨረሻው የትምህርት ፕሮግራም ጥናቱ በሚያተኩርበት ክፍል ያሉ በቃሂ ጥናቱ ያል ተሳተፉ ተገራዎች ቁጥር ሰላሳ አምስት ሲሆን፣ ከነዚህ መካከል አምስቱ በተለያዩ ምክንያቶች ስለቀሩ ሰላሳዎቹ በጥናቱ ተሳትፈዋል።

እነዚህ በሙሉ ስለረሳቸው የመጻፍ ስትራቴጂና ስለመምህራቸው የማስተማር ዘዴ ያላቸውን ሀሳብ በጽሁፍ ረፍርት አቅርበዋል። የቀረበላቸውን የጸሁፍ መጠይቅም ጥልቀዋል። ለቃል መጠይቁ ግን አስራ አምስት ያህሉ ብቻ ተመርጠዋል። ይህም ለሰላሳዎቹም መለያ ቁጥር በመስጠትና መለያ ቁጥር ነገሉ የሆነውን ብቻ በመውሰድ ነው። ከነዚህም መካከል ሁለቱ በተለያዩ ምክንያት ስለቀሩ የቃል ጥያቄው በአስራ ሶስቱ (ከእጠቃላይ ተጠኝዎች 43-33) በሙቱ በሆነት ላይ ተካሂዷል።

3-1-4 የመምህራን ለመረጣት

በኮሌጁ ውስጥ ካሉ የአግርኛ መምህራን መካከል የድርሰት አጻጻፍ ኮርስን የሚያስተምሩት ሁለት ናቸው። እንደኛው በግታው ከፍለ ጊዜ ሁለተኛው በቀኑ የመደበኛ ፕሮግራም። ከላይ በጠቀስንው ምክንያት የግታ ተግራዎችን ለጥናታችን ስላልመረጥን የመምህራንን ለላካተትንም። በዚህ የተነሳ በቀኑ መደበኛ ፕሮግራም በማስተማር ላይ የሚገኙት የመምህራን ተጠሪዎችን ሆነዋል። እነዚህ መምህራን በመምህራን ማሰልጠኛ ተቋም ስርተፈኪት፣ በመምህራን ትምህርት ኮሌጅ ዲፕሎማና በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ በኢትዮጵያ ቁዋንቁዋዎችና ስነጽሁፍ (አግርኛ) የባችለር ዲግሪ ያላቸው ሲሆኑ፣ በኮሌጁ የሶስት በሌላ ስፍራ የሆኑ ስድስት ለመታት አገልግሎት አላቸው።

3-1-5 ግጥም መሳሪያዎች

ይህ ጥናት የተግራዎችን የመጻፍ ስትራቴጂና የመምህራንን ድርሰት የማስተማር ዘዴ ተግባር የሚመለከት በመሆኑ የምንከተለው ገላጭ ምርምር አጠናን ዘዴ ሲሆን፣ የምንጠቀምባቸው ግጥም መሳሪያዎችም የቃልና የጽሁፍ መጠይቆች፣ የጽሁፍ ሪፖርትና ስነ ምርመራ ናቸው።

የጽሁፍ መጠይቅ ለላግ የጥናቱ አገካዎር ሀሳቦችን በሚወክሉ ጥያቄዎች አማካይነት ተገቢውን መረጃ ለማግኘት ነው። የተጠናቀቀውን የጽሁፍ መጠይቅ ከማስሞላታችን በፊት በቁጥር በርካታ የሆኑ ከፍት ጥያቄዎች (open ended questions) አዘጋጅተን በባለሙያ ካስመረመርን በሁዋላ ቃላት ጥናት አድርገንበታል፤ ከቃላት ጥናቱ በተገኘው መረጃ ላይ ተመርኩዘን በጥያቄዎች ቁጥር ፣ ቅርጽና ይዘት ላይ ማሻሻያ አድርገናል። ለዋናው ጥናት የተጠቀምንበት የጽሁፍ መጠይቅ ሊሰላ የሚችል መረጃ (quantifiable data) ለማግኘት እንዲያስችልን በዘግ ጥያቄዎች (close ended questions) ተዘጋጅቶአል። ከዚህም በላይ በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ በቁዋንቁዋዎች ጥናት ተቋም፣ በውጫና በኢትዮጵያ ቁዋንቁዋዎችና ስነጽሁፍ ኮሌግ መምህራን በሆኑ ሁለት ባለሙያዎች አጠቃላይ ገጽታው፣ እንዲሁም

በውልተኛ እውነት የትምህርት ስነልቦና (educational psychology) የድህረ ምረቃ ተማሪ ሲታትስቴካዊ ብቃቱ ተመርምርዋል።

የጥያቄዎቹ አቀራረብም፣ ለገንዘብና ለሌሎች ለሥራ ለማራጫችን በመስጠት ነው። ለማራጫቸውም “በጣም እስጥጥላለሁ”፣ “እስጥጥላለሁ”፣ “አልሰማማም” እና “ፈጽሞ አልሰማማም” ናቸው። ለነዚህ ለማራጫች በቀረቡበት ቅድምተክተል 4:3:2:1 ቁጥሮች በውክልና ተሰጥተዋል።

በጽሁፍ መጠይቁ ያልተካተቱና ከክብደት ወይም ከሰፊት ወይም ከሌላ አንጻር በጽሁፍ ሊመለሱ የገደቡ ጉዳዮችን ለግንኙነት እንዲያል የቃል መጠይቅ ተካሂዶአል። በዚህም፣ በጽሁፍ መጠይቁ ለጊዜው መረጃዎች ተጨማሪ መረጃ ከማግኘት ባሻገር የመልሶችን አስተጋግኝነት ለግራገጥ ተገኝቷል።

የጽሁፍ ሪፖርቱ በተገራዎች ብቻ የተካሄደ ነው። ለላማው ተግራዎቹ ስለራሳቸው ሆነ ስለሌሎችም እንደሚናገሩት ሁሉ ሀሳባቸውን በጽሁፍ እንዲያቀርቡ ለማድረግ ነው። የሰነድ የርዕይ ገጽ ማህረፍ የተገራዎችን ድርሰት ያረመብትን መንገድ ለማወቅ የተካሄደ ነው። ማህረፍ በተገራዎች ድርሰት ላይ የጊዜውት አስተያየት ሆነ የሚጽፉት የልዩነት የትኩረት አቅጣጫቸውንና አሰራራቸውን እንደሚያመለክት እናምናለን። ይህ ማህረፍ ስለሌሎችም ከጊዜውትና ተገራዎቻቸው ስለላቸው ከሚናገሩት ጋር ሆኖ አስተጋግኝ ውጤት ያስገኛል ብልን እናምናለን።

እነዚህን አራት ግጥሞች ማህረፍ የተጠቀሙበት ምክንያት ለጥናቱ የሚያስፈልጉ መረጃዎችን ከተለያዩ አቅጣጫዎች ለግንኙነትና የውጤታቸውን አስተማማኝነት ከፍ ለማድረግ ነው።

3-1-6 የጥናቱ ሂደት

3-1-6-1 ተግራዎችን በሚመለከት

ተግራዎቹ ለጥናቱ የሚያስፈልገውን ተገቢ መረጃ መስጠት እንዲችሉ በቅድሚያ ስለመጻፍ ስትራቴጂ ምንነት ገለጸ ተደርጎላቸዋል። መግለጫው እሳቤውን ከማሳየት አልፎ በልሎች ጉዳዮች ላይ ተጽእኖ እንዳያደርግባቸው ጥንቃቄ ተደርጎአል። ከዚህ በሁለት ከተሰጣቸው ግልጫ እኩዋያ መምህራቸው ድርሰትን እንዴት እንደሚያስተምሩባቸውና እነርሱም በተወሰነ ርእስ ላይ እንዴት እንደሚጽፉ ስለግል ልምዳቸው የጽሁፍ ሪፖርት እንዲያቀርቡ ተደርጎአል። በዚህ መሰረት ሁሉም ተግራዎች በተሰጣቸው ወረቀት ላይ መምህራቸው ስለሚያስተምሩበት መንገድና ስለራሳቸው የመጻፍ ስትራቴጂ በሚፈልጉት መጠን ጽፈው ወረቀቱን መልሰዋል። የጽሁፍ ሪፖርቱን በቅድሚያ እንዲጽፉ የተደረገበት ምክንያት ተገሎ ከሚቀርቡላቸው የቃልና የጽሁፍ መጠይቅ ውስጥ የሚያገኙት ሀሳብ የሚመረጥ እምነታቸውንና እውቀታቸውን እንዳይጫኑባቸው ለማድረግ ነው።

ከዚህ በሁለት የጽሁፍ መጠይቅን እንዲሞሉ ተደርጎአል። የጽሁፍ መጠይቁን ከመሙላታቸው በፊት እንዲያገቡትና በአመላልስ ረገድ ሆነ በጥያቄው ይዘት ላይ ያልገባቸው ነገር ካለ ግብረሪያ እንዲጠይቁ እድል ተሰጥቶባቸዋል። ሁሉም ግልጽ መሆኑን ካሳወቁ በሁለት እንዲሞሉት ተነገረባቸው። መጠይቅን ጥልቀው ከጨረሱ በሁለትም ሊቃል መጠይቁ የሚፈለጉ ተግራዎች ተመርጠው ተጠይቀዋል።

3-1-6-2 መምህሩን በሚመለከት

መምህሩ ድርሰትን እንዴት እንደሚያስተምሩ ለግወቅ በመጀመሪያ የቃል መጠይቅ ተደርጎአል። ስለ ድርሰት ኮርስ አላግጥ የግስተግር ሂደትና ስለተግራዎች ዝርዝር ጥያቄ ቀርጾባቸዋል። የቃል መጠይቁ ከተካሄደ በሁለት የጽሁፍ መጠይቅ እንዲሞሉ ተደርጎአል።

በመጨረሻም አስተራረግቸውንና በእርግጥ ጊዜ የሚያተኩሩበትን ጉዳይ ለማወቅ ይረዳን ዘንድ ተግራዎች ጽፈው እላቸው ያረመላቸውን ድርሰት ተመልክተናል።

3-2 የመረጃ አተናተጎ

የተግራዎች የአግርኛ ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂና የመምህራኑ የማስተማር ዘዴ ይግግም እንደሆነ ለመመርመር የሚያስችል መረጃ የሰበሰብነው በቃልና በጽሁፍ መጠይቆች በጽሁፍ ሪፖርትና በሰነድ ምርመራ ነው።

በዋናነት በተጠቀሰውና በተግራዎች የጽሁፍ መጠይቅ ያገኘውን መረጃ በመቶኛ ስሌት በግዕዝ የውጤት ያገኘት ለመተርጎም ሞክረናል። ይህም ለየጥያቄዎቹ ከቀረቡ አራት አግራሞች መካከል ለያገገገጉ አግራጭ ያገ ያህል ምላሽ እንደተሰጠ በመቁጠርና ከአጠቃላይ የተገራ ብዛት አገጸር በመቶኛ ሲሰላ ያገ ያህል እንደሆነ በማመልከት በመጨረሻም ይኸ አሀዛዊ ውጤት ያገ ግለት እንደሆነ በመተርጎም ነው። በጽሁፍ መጠይቁ የተገኘውን እያገገገጉ ውጤትም በሌሎች ግጥኛ መሳሪያዎች በተሰበሰቡ መረጃዎች እያሰደገገን አቅርቦናል። ለመምህሩ በተረበው የጽሁፍ መጠይቅም ሆነ በሰነድ ምርመራ የተገኘውንም መረጃ በግንጸጸሪነት ተጠቅመናል።

ምእራፍ አራት

የመረጃዎች ትንተናና ውጤት

በድርሰት ትምህርት ውስጥ ተደጋግመው ከሚነሱትና አንዳንዴም እንደ አይቀራ ጉዳይ ከሚታዩት መካከል አስተዋጽኦ መንደፍ አንዱ ነው። ይሁን እንጂ፣ ድርሰት የመጻፍ አጠቃላይ እውነታዎች ሲታዩ ለሚጻፉት ነገር አስተዋጽኦ የማይነድፉ ጸሀፊዎችም አሉ። በአለምርሳቸው ሀሳብ እንደመጣ ተቀምጠው በወረቀት ላይ ያሰፍሩታል። እነዚህ ጸሀፊዎች የምንጽፈውን ነገር በመጀመሪያ ነጥብ በነጥብ በቅደም ተከተል ከመዘገብን በሁዋላ ቀጥሎ ማጻፍ አልባን ከሚሉት ይልቃሉ።

በተጨማሪም ትንተናው መካከልም ይህ ልዩነት ሊኖር ይችላል። ልዩነት መኖሩ ብቻ ሳይሆን ምናልባት የአብዛኛዎቹ ፍላጎት ወደአንድ ወገን ሊያደላም ይችላል። ከሆነስ መምህሩ ያን ይጠብቃላቸው ይሆን? ወይስ በኮርሱ ቢጋር 2:3:2 እንደተመለከተው (አባሪ በ) እንደአይቀራ ጉዳይ አስተምረው ያልቶ ይሆን?

ጥያቄ 1፡ ድርሰት ለማጻፍ የተመረጠው ርእሰ የያዘውን ሀሳብ በቅደም ተከተል የምንጽፈውን ጸሀፊዎች በቅደም ተከተል አስተዋጽኦ መንደፍ ነው።

	አግራፊዎች				ድምር
	4	3	2	1	
የተግራ ብዛት	10	13	5	2	30
ስልት በመቶኛ	33.33	43.33	16.67	6.67	100

እዚህ ጥያቄ ከቀረቡት አራት አግራፊዎች መካከል ከፍተኛው ነጥብ አስተዋጽኦ በመንደፍ እንደሚጻፉ ያመለክታል። “እስጥግላሁ” የሚለውን የመረጡት ተግራፊዎች (43.33%) የድርሰት ሀሳባቸውን የሚያጽፉት በመጀመሪያ አስተዋጽኦ ነድፈው ያን በመከተል ነው።

-በግምት ለሰጥጥራት ምላሽ ሲጨመር የዚህን ሀሳብ ደጋፊዎች ቁጥር ወደ 76.66 በመቶ ከፍ ያደርገዋል።

በተግራዎች የጽሁፍ ሪፖርት ውስጥ ለስተዋጽኦ ነድፈው እንደሚጸፉ የገለጹት 23.33 በመቶ ናቸው። የመጻፍ ልምዳቸው በአእምሮአቸው የመጣውን ሀሳብ ወዲያውኑ በወረቀት ላይ ግሰፈር መሆኑን ያመለክቱት ደግሞ 50 በመቶ ናቸው። ከተፋት መካከል ሁለቱ (6.67%) እንዳሰፈላሊነቱ ለስተዋጽኦ ሊነድፉም ላይነድፉም እንደሚችሉ ሲናገሩ ቀሪዎቹ 20 በመቶዎቹ ምንም ለስተያየት አልሰጡም። ለስተዋጽኦ እንደፋለን ካሉት መካከል እስኪ የሚከተሉትን እንተቀሰ (አባሪ ሰ) ።

- « ካሰብኩም በሁዋላ ዋና ዋና ፍሬ ነገሮቹን በወረቀት ላይ በመጥቀስ የጠቀስኩዎቸዉን ነገሮች በቅደም ተከተል ካስተመጥኩ በኋላ በመዘርዘር መጻፍ ...» (መለያ ቁጥር 021) ።
- « ስለምጽፈዉ ነገር (አርእስት) በውስጡ ስለሚገኙት ንኡሳን ሀይል ቃላት መጀመሪያ ንድፍ አወጣለሁ » (መ.ቁ. 018)
- « በመጀመሪያ በአውት ላይን ፎርም አወጣለሁ» (መ.ቁ. 022)
- « በአብዛኛው የምጽፈዉ ንድፍን እያወጣሁ ቢሆንም ይህን የማደርገው መሆኔ የሰጡኝን ህግ ለመከተል ስል ነው። (መ.ቁ. 030)

(በተጨማሪ ፣ አባሪ ሰ ፣ መለያ ቁጥር 005 ፣ 019፣ 028 ይመለከቱዋል)።

ለስተዋጽኦ እንደግድገድቱ የተናገሩ 50 በመቶ የሚሆኑ ተግራዎች ለስተያየት ለስተዋጽኦ ማድረፍ አለመገርን ወይም አለግወትን ሳይሆን ልምዳቸውን ወይም ፍላጎታቸውን ያሳያል። የጽሁፍ ሪፖርቱ ስለሪሳቸውና ስለመሆኑ ልምድና ያላቸውን ስሜት እንዲገልጹ የተጠየቀበት በመሆኑ ልምዳቸውንና ስሜታቸውን በተጥታ ለመልከተዋል። ከነዚህ መካከልም የተጠየቁት ምንም እንኳን በቢጋር መልክ በወረቀት ላይ ባያሰፍሩም በአእምሮአቸው ያሳያሉ። ምን ምን ንድፍን ግንሳት እንዳለባቸው ካሰቡ በሁዋላ ወዲያውኑ በወረቀት ላይ ያሰፍራሉ።

ቢጋር እንደሚነድቱ የገለጹ ተግራዎች እስተያየቶች የተማሪዎቹን የግል ስትራቴጂ የሚመለከቱ - አሊያም ከመጥራት የግስተግር ዘዴ ተጽእኖ የመነጨ ሊሆኑ ይችላሉ። የመጥራት የግስተግር ዘዴ ተጽእኖ መሆናቸውን ከሚያመለክቱ ነጥቦች እንደ በኮርሱ ቢጋር ከተዘረዘሩ ይዘቶች መካከል እንዲሁ «ቢጋር መንገድ» የሚል መሆኑ ነው። ከዚህ እንጻር መጥራት በንጹህ ላይ ሰፊ ትምህርት እንደሰጠ መገመት ይቻላል። ከዚህም በላይ በቃል መጠ ይቆ ውስጥ (አገሪ ተ) ከድርሰት አጻጻፍ ኮርስ አላግ ጋር በተያያዘ ሁኔታ «እስቲ-ሰለነዚህ መሰረታዊ መርሆች ስላሉባቸው ነገሮች ጥቂት ይንገሩኝ» የሚል ጥያቄ ቀርቦላቸው ነበር። ለዚህ ጥያቄ የሰጡት መልስ እንዲህ ይላል።

ድርሰት መጻፍ የሚረዳህ ሰው - ለምሳሌ - ርእሰ መምረጥ አለበት።
 ለይደል እንዴ? እና ከዚያም ቢጋር ነድፎ ሀሳቡን በመልክ በመልኩ ግስተግር አለበት። እንደነዚህ ያሉ ነገሮችን ሁሉ ያካትታል ማለት ነው።

ከዚህ ቀጥሎም - ተግራዎቻቸው ይህን መንገድ እንዲከተሉ ያደርጉባቸው እንደሆነ ለተረዳላቸው ጥያቄ እንዲህ ሲሉ መልሰዋል። «አደርጋቸዋለሁ ። ገን ብዙ ጊዜ ችግር ነው። የኛ የድርሰት ትምህርት ጥሩ ግራውንድ' ስለሌለው የምታየው ሁሉ መልክ የሌለው ነው።»

በሌላ በኩልም በተግራዎች የጽሁፍ ሪፖርት ከተረቡ እስተያየቶች መካከል የሚከተለውን የሚመስል ሌላ (አገሪ ሰ ይመለከቱዋል)።

- ... ርእሰ ተስተቶኝ እስተዋጽኦ ነድፈና ሀሳቤን አተናጅቼ ነበር የተማርኩት» (መ.ቁ 010)
- ድርሰት አጻጻፍን ሲያስተምሩን እስተግራዎች በብዛት የአጻጻፍን ትደም ተከተል ሊያስታውቁን ይታዛል። ያንን ካሳወቁን ወዲህ ነው ድርሰትን የመጻፍ መከራ የሚያስዋክሩን» (መ.ቁ 011)
- መምህራናቸውን በተመለከተ ያለው ችግር በአብዛኛው ድርሰትን በሀገ

እንደተገዛ እና የራሱ ህግና ደንብ ስላለው በእሱ በመጠቀም እንደጎጆና እና ህገገም ለግላወቅ ከፍተኛ ጥረት ሲያደርጉ ይታያሉ (ሙ.ቁ. 030)።

እነዚህ አስተያየቶች ተግራዎች ቢጋር ነድፈው እንዲጸፉ ምክንያት የሆናቸው የመምህሩ የግዕዝተግር ዘዴ እንደሆነ ያመለክታሉ።

ከዚህም ላይ ሊቃላ መጠይቁ ከተሰጠው መልሶች መካከልም ተግራዎች የመምህሩን አሰራር ለመከተል እንደሚጥሩ የተናገሩት (61-53) በመቶ የአሰራራቸው አቅጣጫ በመምህሩ እንደተወሰነ ያመለክታሉ። እሱቲ ጥቂቶችን እንጥቀስ(አባሪ ሸ)።

- “እኔ ልምጥን ያገኘሁት ከመምህራ ስለሆነ በርሱ ፍላጎት ለመሄድ ነው የሆኑት” (ሙ.ቁ. 011)
- “እዚህ ከፍል ውስጥ ለውጤትም ስለሆነ የላቸውን ‘ሲኩዌንስ’ መጠበቅ አለብኝ። ... መጠበቅ ያለብኝ፣ እላቸው እንደዚህ ይደረግ ካሉ ለውጤት ስል ያን አሰራሪው” ብሎአል (ሙ.ቁ. 017)።

ከዚህም በተጨማሪ ከአንድ ተግራ ጋር ከተደረገ ምልልስ የሚከተለውን መጥቀስ ይቻላል።

- ጥ. ድርሰት ስትጽፍ አስተዋጽኦ ትንድፋለህ?
- ሙ. አዎን።
- ጥ. ለምን?
- ሙ. ለምን? አስተግራዎችን አስተዋጽኦ ስለመንደፍ ያስተምሩኛል።
- ጥ. ለዚህ ነው?
- ሙ. አዎን። ገን እኔ ያ ሁሉ ባይሆን ደስ ይለኛል..... (ሙ.ቁ. 007)

(ለተጨማሪ ህሳብ አባሪ ሸ፣ ሙ.ቁ-003፣ 005፣ 013፣ 015፣ 027 ይመለከቱዋል)።

እንግዲህ ከዚህ ሁሉ ነጥቦች ተነስተን ተግራዎች አብዛኛውን ጊዜ አስተዋጽኦ የሚነድፉት ምህንድስና ስላዘዙባቸው መሆኑን መገንዘብ እንችላለን። በሌላ ደግሞ በጽሁፍ መጠይቁ ውስጥ አስተዋጽኦ እንደሚነድፉ የተናገሩም አሉ። «አልሰማም» በማለት የመለሱት 16.67 በመቶ ሲሆኑ «ፈጽሞ አልሰማም» ያሉት ግን 6.67 በመቶ ናቸው። በሁለቱ መልሶች መካከል የሰጧት ልዩነት ደረጃ ቢኖርም «አስተዋጽኦ ትንድፋላችሁ» የሚለውን ሀሳብ ባለመተበል ይመሳሰላል። ይህን ያላሻ የሰጡት ምናልባት የራሳቸውን ፍላጎት ለመግለጽ ሊሆን ይችላል። ይኸ ቢቃል መጠይቁ ውስጥ የራሳቸውን መንገድ እንደሚከተሉ ከተናገሩ 30 በመቶዎቹ ሀሳብ ጋር ይመሳሰላል። በሚተላለፈው ጥያቄ ትንተና ላይ የተጠቀሱ ከጽሁፍ ሪፖርቱ የተወሰዱ ሀሳቦች፣ ግለትም ብዙ ተግራዎች ያለአስተዋጽኦ መጻፍ እንደሚፈልጉ የተናገሩባቸው፣ የእነዚህን ሀሳብ የሚመለከቱ ሊሆኑ ይችላሉ።

፲፯፻፯ ድርሰት ለመጻፍ የተመረጠው ርእሰ የያዘውን ሀሳብ በቅደም ተከተል ለማድረግ የፖትረላህጊው በቅድሚያ የመጣልህ/ሸን ሀሳብ ከጻፍህ/ሸ በሁዋላ እንደገና በማስተካከል ነው።

	አግራጮች				ድምር
	4	3	2	1	
የተግራ ብዛት	14	7	9	-	30
ሌላ ት በመቶኛ	46.67	23.33	30.00	-	100

ከዚህ ሰንጠረዥ ለመረጃት እንደሚቻለው በአለምርታዊው የመጣላቸውን ሀሳብ እንዳለ ከጻፉ በሁዋላ እንደገና አስተካክለው መጻፍን የለመዱ ወይም የሚፈልጉ ተግራዎች ቁጥር በጣም ከፍተኛ ነው። “በጣም አልሰማም” የሚለውን የመረጡት 46.67 በመቶ ሲሆኑ “ አልሰማም” የሚለውን ተቀራራቂ ሀሳብ ከመረጡት ጋር ወደ 70 በመቶ ይሆናል። በጽሁፍ ሪፖርቱ ውስጥ፣ ከላይ እንደተመለከተው፣ 23.33 በመቶ የሚሆኑት አስተዋጽኦ እንደሚነድፉ፣ 6.67 በመቶዎቹ ግን ሊነድፉም ላይነድፉም እንደሚችሉ ገልጸዋል። 50 በመቶ የሚሆኑ ተግራዎች ደግሞ አስተዋጽኦ ላይነድፉ መጻፍ እንደለመዱ ወይም እንደሚፈልጉ ገልጸዋል። የዚህን እውነትነት ለግንዛቤ እስኪ የሚከተሉትን እንተቀስ።

- “ድርሰት በምጽፍበት ወቅት አስተዋጽኦ መንደፍ አልወድም። የሚመጣል ኝን ሀሳብ እንዳለ ነው የማስቀምጠው” (መለያ ቁ. 010)
- “ረቂቅ ግውጣት፣ ንድፍ መንደፍ ... አብዛኛውን ጊዜ አልጠቀምም” (መ.ቁ. 017)
- “ድርሰት ስጽፍ ዝም ብዬ እንደመጣልኝ መጻፍ ካልሆነ በቀር አስተዋጽኦ የመንደፍ ባህርይ የለኝም” (መ.ቁ. 029)
- “ጽሁፈን ስጽፍ በአእምሮ ያሰብኩትን ... ዝም ብዬ እጽፋለሁኝ፤ ማለትም የመጣልኝን ሀሳብ ሳይጠፋብኝ ዝም ብዬ እጽፋለሁ” (መ.ቁ. 026)

ከአባሪ ሸ እንደዚሁ፦

“... እኔ ያ ሁሉ ባይሆን ደስ ይለኛል። ምክንያቱም እኔ አስተዋጽኦ ሳልነድፍም እጽፋለሁ። ዝም ብዬ እጽፍና ከዚያ እንደገና እንብላለሁ የሚሰተካከል ካል አርግለሁ። (መ.ቁ. 007)

በሌላ በኩል ደግሞ፣ በጽሁፍ መጠይቁ ውስጥ 30 በመቶ የሚሆኑት አስተዋጽኦ መንደፍ እንደሚፈልጉ ገልጸዋል። እነዚህ በርግጥ አስተዋጽኦ መንደፍ የሚፈልጉ ሊሆኑ ይችላሉ፤ የመምህራን የግስተግር ዘዴ የተቀበሉ ሊሆኑም ይችላሉ። ምክንያቱም በቃል መጠይቁ ውስጥ እንዳንድ ተግራዎች የመምህራን መንገድ እንደሚከተሉ ተናግረዋልና (ለምሳሌ አባሪ ሸ፣ መ.ቁ. 007፣ 011፣ 015፣ 027)።

መምህራ አስተዋጽኦ መንደፍ ጠቃሚ እንደሆነ ግስተግራቸውን (አባሪ ተ)፣ ተማሪዎችም ማረፊያውን (አባሪ ሸ) ተናግረዋል። መምህራ ተማሪዎቹ ከተማሩት እንጻር ተገቢውን ያላጀ እንዲሁም ይጠብቁባቸዋል። ተማሪዎቹም የመምህራቸውን ፈቃድ ለመፈጸም ይጥራሉ። በእነዚህ በውለቱ ሂደቶች መካከል አንድ ያልታየ ነገር አለ። ይህም የተማሪዎች የጽና ልዎድ ነው።

አንዳንድ ተግራዎች መጥራቸው የሚለዩቸው ትክክል ስለሆነ ያን በመቀበል ይጽፉ ይሆናል። ለምሳሌ አንድ ተግራ፣ “መጥራት የሚነገሩ ስጦታዎችን አንተ የምትፈልገው አይነት ባይሆንም ያን ይሰጣል” ተብሎ ለተጠየቀው ጥያቄ፣ “እኔ መሳሳቱን በዚያ እረጃለሁ” ቢል መልሱም፣ “እዚህ ስመጣ [ወደ ኮሌጁ ማለቱ ነው] በትክክል መጥራት የሚለኝን እኩልነት” ብሎአል (አባሪ ሸ፣ ሙ.ቁ. 019)። አንዳንዶቹ ግን ያንን እንኩዋለን አስተዋለን መንገድ ባይፈልጉም ትእዛዝ ለማክበር ሲሉ እንደሚያደርጉ ገልጸዋል። ሁለቱም አካላት ተግራዎች ራሳቸውን ለማወቅ የማይጥሩበትን ሁኔታ ያመለክታሉ።

ጥያቄ 3. ድርሰት የምትጽፍ ፈጠራን ርእሰ ለማገኘት ወይም ለመወሰን ከክፍል ጉዳዮችህ ሽ ጋር ትወያያለህ ሽ

	አግራጫች				ድምር
	4	3	2	1	
የተግራ ብዛት	3	6	17	4	30
ስልት በመቶኛ	10	20	56.67	13.33	100

ለተረጋገጠው ጥያቄ “አልሰጥም” የሚለውን አግራጭ የመለሱት ተግራዎች ቁጥር በጣም ከፍተኛ ነው። “ፈጽሞ አልሰጥም” ለሚለው አሉታዊ አግራጭ ምላሽ ከሰጡት ጋር ሲደመር ሰባ በመቶ ይሆናል። ለመወያየታቸው በጣም ርግጠኛ ሆነው የመለሱት 10 በመቶ ብቻ ሲሆኑ “አልሰጥም” የሚለውን ከመለሱት ጋር ሲነጻጸሩ በ46.67 በመቶ ያነሱ ናቸው። ይህ የሚያሳየው ተግራዎች በራሳቸው ምርጫ እንዲጸፉና ከጉዋደኞቻቸው ጋር እንዲወያዩ እርዳ የማይሰጣቸው መሆኑን ነው።

የድርሰት መፈሪያ ርእሰ የሚያገኙት በራሳቸው ምርጫ ወይም በመጥራቸው ተሰጥተዋቸው እንደሆነ ለተረጋገጠው የቃል ጥያቄዎች የሚከተሉትን የሚመስሉ መልሶች ተሰጥተዋል (አባሪ ሸ ይመለከቱዋል)።

- “ብዙ ስራ አልሰራንም ማለት ነው። እንደ ጊዜ ርእሰ ሰውን፣ በዚያ ላይ ጸፉ ተባልን፤ ጸፍንው። ጥሩ ውጤት አልነበረም ያመጣሁት” (መ·ቁ· 003)

- “የምንጸፍበትን ርእሰ ምሳሌውን መጀመሪያ እሳቸው ናቸው የሰውን። እሳቸው በሰውን ምሳሌ መሰረት ራሳችን ነን የሰራነው -[ከጥቂት ምልልስ በሁዋላ ወረድ ብሉ] የሰውን ምሳሌ ‘የኢትዮጵያ ሴቶች ያጋጠሙዋቸው ማህበራዊ ችግሮች’ የግሌ ነበር - [አሁንም ወረድ ብሉ] - የተሰጠን በዚያ መሰረት እንደንሰራና፣ ያን የተሰጠንን ርእሰ አጥብባን፣ ማለት ግልጽ እንዲሆን ማለት ነው” (መ·ቁ· 005)
(ከምልልሱ ጠቅላላ ሂደት ሁለት ነገሮችን መረጣት እንችላለን።

- 1. መምህሩ ርእሰ የግጥብ ምሳሌ ሰጥተዋል
- 2. የግጥብ ርእሰ ሰጥተዋል)

- “እይ፣ እኛ እንኮዋ እንመርጥም” (መ·ቁ· 007)

- “ርእሶቼን የሰውን እሳቸው ናቸው። እኛ ግን አጥባን ነው የጸፍነው” (መ·ቁ· 29)።

ይህን ሙሉ አስተያየት የሰውት ተግራዎች ቁጥር 53-85 ሲሆን፣ 38-46 በመቶ ያህሎቹ ደግሞ ምንም ያሉ ናቸው። 7-69 በመቶዎቹ ግን በራሳቸው ምርጫ እንደሚጸፉ ተናግረዋል። ለተሞላላይ ጥያቄ መምህሩ የሰውት ምሳሌ ከዚህ ጋር ይሄዳል። እንዲህ ነው ያሉት።

ራሳቸው እንዲመርጡ የሚደረገበት ጊዜም አለ። ግን ብዙ ጊዜ ርእሰ ስለግጥብም ስለግንባታቸው ለዚያ የሚሆን፣ ለግጥብ የሚያመች፣ ርዕሰ እሳቸውና በመጨረሻ በሚያገኙት ወይም በሚደርሱበት ጠባብ ርእሰ ይጸፋቸዋል (አባሪ ተ)

በተግራዎች የጸሁፍ ሪፖርት ውስጥ ደግሞ የደርሰትን ርእሰ አስመልክቶ ምንም ያሉት 36-67 በመቶ ሲሆን፣ ርእሰ በተግራ ምርጫ እንደሆነ የተናገሩት 6-67 በመቶ ናቸው። በተግራ ምርጫም በመምህሩ ትእዛዝም እንደሆነ የተናገሩት ደግሞ 10 በመቶ ሲሆን፣ ቀረጾቹ 46-67 በመቶዎቹ በመምህሩ ትእዛዝ እንደሆነ ገልጸዋል።

በጽሁፍ ረፖርቱ ልምዳቸውንና መሻታቸውን ከተናገሩት መካከል የሚከተሉት ለዚህ ድጋፍ አላቸው (አባሪ ሰ ይመለከቱዋል)።

- “ሰለምጽኖቦት ርእሰ ቤተመለከተ ስለእንድ ነገር እንድጽፍ ርእሰ ከሚሰጡኝ ይልቅ ራሷ ስለረለኩት፣ እውተዋለሁ ስለምለው ርእሰ ብጽፍ ተሰጥቶኝ ከምጽፈው የበለጠ ውጤታማ የሆነ ጽሁፍ እጽፋለሁ። (ሙ.ቁ. 001)

- “መምህራ እሱ በረለገው ርእሰ ስራ ሲለኝ ደስ አይለኝም” (ሙ.ቁ. 003)

- “ድርሰት ደገፕ ስጽፍ በእስተግሪ ትእዛዝ ከሆነ ምናልባት በተሰጠው ርእሰ ጉዳይ ላይ ፍንጭ ላይኖረኝ ይችላል ወይ ስለዚያ ነገር ለመጻፍ ፍላጎት ላይኖረኝ ይችላል በግሏ ሀሳብ እስተግሪ የሚሰጠኝን እርስ አልረገውም። ምናልባት ደገፕ እስተግሪው ልጽፍለት የረለገው ጉዳይ እና የጻፍኩት መልኩት ላይጣጣም ይችላል ብዬ ስለግሰብ የመምህሩን ርእሰ መረጣ አልተበለውም” (ሙ.ቁ. 004)

- “በመጀመሪያ በክፍል ውስጥ ስለእንድ ነገር ርእሰ በሚሰጠኝ ወቅት ስለዚያ ነገር ሀሳብ ቀሉ አይመጣልኝም። እንዳንድ ጊዜ፣ ነገር ግን ራሷ ርእሰ መርዕድ በምጽኖቦት ጊዜ ጥሩ ሀሳብ ይመጣልኛል።” (ሙ.ቁ. 005)

- “በሰው (በእስተግሪ) የድርሰት ስራ በሚሰጥበት ጊዜ ብዙ ደስታ አይሰጥኝም” (ሙ.ቁ. 006)

- “እዚህ ላይ ለመናገር የምረጠው ... እስተግሪያችን... ድርሰት እንድንጽፍና ርእሰም በራሳችን ምርጫ ላይሆን በራሳቸው ላይ የተመሰረተ እንደነበር ገልጫለሁ” (ሙ.ቁ.007)

- “በአብዛኛው የግሪክ ትምህርትን የተወሰነ ርእሰ ተሰጥቶ በዚያ ርእሰ ላይ ተግሪው ሀሳቡን አመንጭቶ እንዲያብራራና ድርሰቱን እንዲጽፈው ነበር የግሪክ ርእሰ ተሰጥቶኝ እስተግሪክ ነድሬና ሀሳቤን አተናጅኜ እንድጽፍ ነበር የተገርኩት” (ሙ.ቁ. 010)

“ድርሰት እንድንጽፍ ቢታዘዝንበት ወቅት ርእሰ የሰውትም እሳቸው ስለነበሩ ሜጽፋን አልወደድኩትም” (ሙ.ቁ. 029)

እነዚህ ለአብነት የተሰወዱት ጥቅሶች የተማሪዎችን ፍላጎት ብቻ ሳይሆን፣ ከላይ ከጠቀስናቸው መረጃዎች ጋር በመሆን፣ የድርሰት ርእሰ የሚሰጣቸው በመምህራቸው ስለሆነ፣ ርእሰን ለመምረጥ የመነጋገር ወይም የመወያየት እድል እንደሌላቸው ያመለክታሉ። ይህ ግለት ግን ሙሉ በሙሉ ለተማሪዎች ርእሰ የመምረጥ እድል አይሰጣቸውም ማለት አይደለም። ከመምህሩ የታላ መጠይቅ ከላይ የጠቀስነው “ራሳቸው እንዲመርጡ የግድረግበት ጊዜም አለ” (አባሪ ተ) የሚለው ሀሳብ ባይበዛም እድሉን እንደሚሰጡ ያሳያል። አንድ ተግሪ በተዘዋዋሪ መንገድ ይህን ተናግሮአል (አባሪ ሰ)።

“ድርሰት በምጽፍበት ጊዜ መጀመሪያ ሊያጽፍኝ/ሀሳቤን በደንብ እንድንልጽ የሚያደርገኝ የግውቀውን አዋር ርእሰ ከመረጥኩ በሁዋላ ራፍ ወይም ያለኝን ሀሳብ ባዊሩ ዝም ብዬ እጽፋለሁ” (ሙ.ቁ. 009)

ሌላ አንድ ተግሪ ግን (አባሪ ሸ፣ ሙ.ቁ. 025) “ርእሰ እንደየምርጫችን ነበር” ሲል ከሌሎች ሁሉ የተለየ ሙሉ ስተቶአል። ይህ ተግሪ ከታላ መጠይቁም ሆነ ከጽሁፍ ሪፖርቱ መረዳት እንደሚቻለው በአብዛኛው የሚያወራው ስለሰነጽሁፍ ትምህርት ይመስላል።

ጥያቄ + ድርሰቱን የምትጽፍ ራስ በደ. ወይም በአእምሮህ ሽ ያለውን ሀሳብ በወረቀት ላይ ስለምታሰፍር ራስ በትራቲኒ ከክፍል ጉዋደኞችህ ሽ ጋር አትወያይ ይም።

	አግራፊዎች				ድምር
	4	3	2	1	
የተግሪ ብዛት	5	10	12	3	30
ስልት በመቶኛ	16-67	33-33	40	10	100

“አትወያዩም” ሲባል፣ በዚህ ሀሳብ እንደማይሰማሙ፣ ማለትም ተወያይተው እንደሚሰሩ የተናገሩት 40 በመቶ ናቸው። እነዚህ “አልሰማግም” የሚለውን አማራጭ የመረጡት ናቸው። “አትወያዩም” ሲባል፣ ባለመወያየታቸው እንደሚሰማሙ የገለጹት ደግሞ 33.33 በመቶ ያህል ናቸው። “በጣም አሰማግለሁ” የሚለውን የመረጡትን ጨምሮ፣ እነዚህ ተወያይተው እንደሚሰሩ የገለጹት ተግራዎች፣ ያላቸውን ከክፍል ጉዋደኞቻቸው ጋር አብሮ የሙሴራት የገል ልምዳቸውን የተናገሩ ናቸው። ከላይ እንደተመለከትነው ድርሰት የመጻፊያ ርእሰ የጊሰጣቸው በመምህራቸው ነው። ይህ ግን ርእሱን ስለሚጽፉበት ስትራቴጂ መወያየትን አልከለከላቸውም። ፍላጎታቸውም ይኸ መሆኑን ከጽሁፍ ሪፖርቶች የተቀነጨቡ የጊክተሉ ሀሳቦች ያሳያሉ(አባሪ ሰ)።

- “ድርሰት ስጽፍ ከሰዎች ጋር በመወያየት መጻፍ እወዳለሁ። (ሙ.ቁ. 010)
- “ከሰው ጋር እየተወያየሁ ስጽፍ ደስ ይለኛል ሀሳብም እንደውሃ ይፈላል” (ሙ.ቁ. 014)
- “ተጥሎ ሌሎች ጉዋደኞቹ ስለድርሰቱ የጻፉትን የእጅ ጽሁፍ የሀሳብ አገላለጽ የቃላት ውበትና ስለተለያዩ ነገሮች በመመልከት ድርሰቱን ለመጨረሻ ጊዜ በደንብ በግንባብ በጥልቀትና በእስተውሎት በመመልከት በማጣራት፣ ስለአገቀጸኝ ተያያዥነት እንድንት ግልጽነትና ጥምረት ጭምር በማሰብ በከፍተኛ ጥንቃቄ በጥሩ እጅ ጽሁፍ በዋናው ወረቀት እገለብጣለሁ” (ሙ.ቁ. 018)
- “ይህን ካደረኩ በሁዋላ መጻፍ ጀምሮ ሀሳብ ይጠፋብኝና አስባለሁ። በሌላ በኩል ደግሞ የምጽፈው ከሰው ጋር እየተነጋገርኩ ከሆነ፣ አንድ አንድ ነገር ትዝ ስለግላኝ እጽፋለሁ” (ሙ.ቁ. 027)

(በተጨማሪ አባሪ ሸ፣ ሙ.ቁ. 003፣ 007፣ 009፣ 0111፣ 013፣ 027፣ 029 ይመለከቱዋል)

በጽሁፍ ሪፖርት ውስጥ አብሮ የሙሴራት ልምድ እንዳላቸው የተናገሩት ተግራዎች 36.67 በመቶ ናቸው። የጽሁፍ ሪፖርቱን በግረቀርቦበት ጊዜ አብሮ የመጻፍን ጉዳይ ያልጠቀሱ ደግሞ 50 በመቶ ናቸው። ጉዳዩን አላግንባላቸው ልምድ የሌላቸው ለመሆኑ ግን ማረጋገጫ

እይሆንም። ሌሎች 13-33 በመቶዎቹ ደግሞ ከሌላ ተማሪ ጋር አብሮ የመሰራት ልምድ እንደሌላቸው የተናገሩ ናቸው።

ከነዚህ ሁሉ መካከል የተለየ አቁምታ ያለው አንድ ተማሪ እለ (አባሪ ሰ፡ መ.ቁ. 029)። “በጽናዎ ደግሞ ከጉዋደኛዬ ጋር እየተነጋገርኩ መጻፍ አልወድም” በማለት ቁርጥ ያለ ሀሳብ ይናገራል። “እንዲያውም እኔ እየጻፍኩኝ የመጣ ጉዋደኛ ካለ እጅግ በጣም አድርጎ ይጨንቀኛል” ሲል ስግግርን ጭምር ያቀርባል። እንደዚህ ያለ አቁምታ ያለው ሌላ ተማሪ አልተገኘም። በርግጥ ለዘብ ያለ አቁምታ ያለው አንድ ተማሪ እለ(አባሪ ሸ፡ መ.ቁ. 017) የሱ አቁምታ አብሮት የሚሰራውን ሰው የመኖሪያ ጉዳይ ነው። ሌላ አንድ ተማሪ ደግሞ (መ.ቁ. 003) ፡ በጽሁፍ ሪፖርቱ ውስጥ “ግን ሌላ እካል በጽሁፈ እንዲሳተፍ ፈቃዴ አይደለም” ሲል ሀሳቡን ገልጿል። አረፍተ ነገሩ የገባበትን አዎኛ ተመልክተን፡ ይህ ተማሪ ከሌላ ሰው ጋር መሰራት አይፈልግም እንዳንል፤ ቢቃል መጠይቁ ውስጥ ከሰው ጋር አብሮ መሰራት እንደሚፈልግ ገልጿል።

በሌላ በኩል ግን በርግጥ መኖሩ “ተማሪዎች በአንድ ርእሰ ጉዳይ ላይ እርስ በርሳቸው እየተወያዩና እየተረጎሙ እንዲጸፉ አያደርጉም ” ተብሎ ለተረጎሟቸው የጽሁፍ ጥያቄ “አል ስጥጥም” የግሌ መልስ ሰጥተዋል። ይኸ ከላይ በተማሪዎች የጽሁፍ መጠይቅ ውጤት እንደተመልከትን የተማሪ አስተያየት ድጋፍ ያለው ይመስላል። ይሁን እንጂ፡ በተማሪዎች የቃል መጠይቅና የጽሁፍ ሪፖርት ድጋፍ አላገኘም። ተማሪዎችን የሚያሳትፉ ምን እይነት የከፍላ ውስጥ ከገጠናችን እንደሚጠቀሙ እንዲገልጹ በጽሁፍ መጠይቁ በተራ ቁጥር 14 ላይ ለተረጎሟቸው ጥያቄ ከሰው መልስ በመነሳት፡ እሳቸው በጋራ እንዲሰሩ እንደሚያደርጉ የተናገሩት በመጻፍ ሂደት ላይ ሳይሆን የተጻፈውን በማሪም ረገድ ሊሆን እንደሚችል እንገንዘባለን። በጽሁፍ መጠይቁ ያሉት እንደዚህ ነው።

ተማሪዎች ጽፈው በሚያቀርቡባቸው ድርሰቶች ላይ ሂስ እንዲሰጡ ግድረገ፡ ተማሪዎቹ የሰሩባቸው ስህተቶች ካሉ ርስ በርስ እንዲተረጎሙ ግድረገ፡ በድርሰቶቻቸው ውስጥ ያል ተሞዋሉ መረጃዎች ካሉ ሌሎች እንዲያመዋሉባቸው ግድረገ፡

ጥያቄ 5. ድርሰት ለመጻፍ ስትነሳሽ አብዛኛውን ጊዜ የምታስቡ/ቢው በውስጥህ/ሽ ያለውን ሀሳብ እንደ አጻጻፍ ልምድህ/ሽ በሚገባ ስለመጻፍ ነው።

	አማራጮች				ድምር
	4	3	2	1	
የተገራ ብዛት	13	14	2	1	30
ስሌት በመቶኛ	43.33	46.67	6.67	3.33	100

ለመጻፍ የሚነሳ ሰው ከሚጻፍበት አላግና ከሚጻፍለት ሰው አኩዋያ የሚያስበው ነገር አለው። በልብ ወስጥ ያለን ሀሳብ ጸፎ የራስን ፍላጎት ግርካት እንድ ነገር ነው። ትእዛዝን ለመፈጸም ሲባል እንደ አዛዜ ፍላጎትና ህገ መጻፍ ደግሞ ሌላ ነገር ነው።

በዚህ ጥያቄ በተሰጠው መልስ አብዛኞቹ ተግራዎች የራሳቸውን የመጻፍ ስትራቴጂ መከተል እንደሚፈልጉ እንመለከታለን። 46.67 በመቶ የሚሆኑት እንደአጻጻፍ ልምዳቸው ሀሳባቸውን መጻፍ ይፈልጋሉ። "በጣም አስግግሎት" የሚለውን ተቀራራቢ ምላሽ ስንጨምር 90 በመቶ የሚሆኑ ተግራዎች የራሳቸውን መንገድ ለመከተል እንደሚፈልጉ እንረዳለን። እነዚህ ከሚጻፉበት አላግና ከሚጻፉለት አንባቢ አኩዋያ በልባቸው ያለውን ሀሳብ የማውጣት ፍላጎት ያላቸው እንደሆኑም እንገነዘባለን። ለተረጎሟቸው ጥያቄ "አልሰግግም" እና "ፈጽሞ አልሰግግም" ያሉት (10 በመቶ) የገል የአጻጻፍ ልምዳቸውን አለመጠበቃቸው የመምህራቸውን ትእዛዝ መከተላቸውን የተናገሩ ሊሆኑ ይችላሉ።

የመምህሩ የገስተግር ዘዴና የተገራዎቹ የመጻፍ ስትራቴጂ ይጣጣም እንደሆነ በዚህ በጽሁፍ መጠይቅ (ተ.ቁ 13) ለተረጎሟቸው ጥያቄ የሰጡት ምላሽም እንደልምዳቸው ለመጻፍ ሚሊዎቻቸውን ያመለክታል።

- "አይጣጣምም። ያከንያቱም ... መምህሩ ህገና ደንቡን ያስተምራሉ። እኔ ግን በራሴ ሀሳብ እንደሚጻፍ ስለሚሰጥ" (መ.ቁ 001)
- "ሙሉ ሙሉ አይጣጣምም። ያከንያቱም ብዙ ከመማር ልምዳችን ስለሚለያይ" (መ.ቁ 009)
- "አይጣጣምም። ያከንያቱም መምህሩ የራሳቸውን ርእስ ከመስጠት ተማሪው

ባለው ገጠመኝና ልምድ በመነሳት ቢጸፉ የበለጠ ውጤት አለው ብዬ

ሰላግሰብ ነው” (መ.ቁ. 008)።

“እይጣጣም... ድርሰት በሚጻፍበት ጊዜ መከተል ያለባቸው ደረጃዎች

[መምህራ የሚነገሩትን ለማለት ነው] ተከትሎ አላውቅም። ከሰራዩም ጋር

እይጣጣም (መ.ቁ. 024)።

የጽሁፍ መጠይቅን ከሞሉት መካከል እነዚህን የሚመስሉ አስተያየቶችን የሰጡ ተማሪዎች ቁጥር በመቶኛ ስልት 43-33 ነው። የመምህራቸው የማስተማር ዘዴና የራሳቸው የመጻፍ ልምድ እንደሚጣጣም የገለጹት ግን 53-33 በመቶ ናቸው። ቀሪዎቹ 3-34 በመቶ የሚሆኑት ግን የሚጣጣሙበትም የማይጣጣሙበትም ሁኔታ እንዳለ አመልክተዋል። ምንም እንኳን የራሳቸው የመጻፍ ልምድና የመምህራቸው የማስተማር ዘዴ እንደሚጣጣም በዚህ ጥያቄ በሰጡት ምላሽ የገለጹ ተግራዎች ቁጥር ከፍተኛ ቢሆንም ከሌሎች ጥያቄዎች በቀጥታም ሆነ በተዘጋጅ በተገኙ መረጃዎች አልተደገፈም። በእንደ በኩል በጽሁፍ መጠይቁ የቀረቡ ሌሎች ጥያቄዎች ውጤት ተግራዎች የራሳቸውን የመጻፍ ልምድ መከተል እንደሚፈልጉ ያመለክታል። ከተራ ቁጥር 14 የተገኘው መረጃ እንደሚያመለክተው ምናልባት ይኸ ራሱ መምህራ የተግራዎቹን ልምድ ለመጠበቅ ባደረጉት ጥረት የሆነ ሊመስል ይችላል። ነገር ግን መምህራ በሞሉት የቃል መጠይቅ ውስጥ (አባሪ ተ) የተማሪዎችን የግል ስትራቴጂ ለመጠበቅ ላይ ትኩረት እንደገይሰው ግን “የድርሰት አጻጻፍ መርሆች” የሚባሉ ደንቦችን ለማሳወቅ እንደሚገባ ስለተናገሩ የተግራዎች ምላሽ ሌላ ምክንያት ሊኖረው እንደሚችል እናስባለን።

በሌላ በኩል ደግሞ በተግራዎች የጽሁፍ ሪፖርትና የቃል መጠይቅ ውስጥ ተማሪዎች በመምህራቸው የማስተማር ዘዴ እምብዛም እንደገይረኩ የሚያመለክቱ አስተያየቶች አሉ። ለምሳሌ፡ ስለራሳቸውና ስለመምህራቸው ያላቸውን ሀሳብ ካሰፈሩበት ከጽሁፍ ሪፖርታቸው እንጥቀስ (አባሪ ስ)።

የመጻፍ ልምድ በመምህሩ የተነካበት እንደ ተማሪ እንዲህ ሲል ሀሳቡን ሰጥቶአል።

“ ... በመምህሩ የተሰጠኝ አስተያየት ማስተካከያ ጽሁፍህ ዘይቤ ይበዛበታል ነበር። ይህ ደግሞ ለወደፊት ሀሳቤ እንቅፋት ላይሆን አይቀርም እላለሁ (ሙ.ቁ 025)።

መምህራቸው ሞዴል ጽሁፍ እያቀረቡ ያን እንዲከተሉ ስለሚያደርጉበት ሁኔታ አስተያየት የሰጠው ተማሪዎች ደግሞ እንዲህ ብለዋል።

“መምህሩ ሞዴል ጽሁፍ አምጥቶ በዚህ መሰረት ጻፍ ቢለኝም ፍላጎቱ አይደለም። ያ ጽሁፍ የሌለ ሰው የአጻጻፍ ስልት ስለሆነ የእኔን የአጻጻፍ ስልት ሊጻጸው ይችላል” (ሙ.ቁ. 003)

“ተማሪው ማር ያለበት ሰው በደረሰው ድርሰት [ወይም በሚቀርብለት ሞዴል] ላይሆን ራሱ በሰራው ስራ ላይ ሂስ እየተሰጠው ሲማር የበለጠ የጊያጃሽልና የጻበረ... የራሱን ሀሳብ በሰመረ መልኩ ማቅረብ የሚችል ሰው ይሆናል” (ሙ.ቁ. 024)

“ [መምህሩ] ተማሪው በራሱ እንዲገር ቢያደርግ የተመረጠ ነው ” (ሙ.ቁ. 003)

በርጥ፣ የድርሰት ትምህርትን ታሪክ ስንመረምር፣ ሞዴል ጽሁፍ አቅርቦ ያንኑ በመገልበጥና አሰጠው በመጻፍ ግስተግር እንደነበር እንመለከታለን። ይኸ አሰራር በተወሰነ ደረጃ ላሉ የድርሰት አጻጻፍ መንገድን በመጠቀም ረገድ ጠቃሚነት ይኖረዋል። ነገር ግን እንደ ተማሪ ብዙ ነገሮችን ግንኙነት በሚችልበት ደረጃ መቅረቡ ብቻ ላይሆን ያን ሞዴል የግድ እንዲከተል ግድረት ተቀባይነቱ አንስተኛ ሊሆን ይችላል። ይሁንና፣ እነዚህን የሚመስሉ ተማሪዎች ቁጥር ወደፊት እንደምናንሳው 26-67 በመቶ ነው። ስለመምህሩ የማስተማር ዘዴ ድክሞት የተናገሩት ቁጥር ያንም ካልናገሩት ተጥሎ ከፍተኛው ነው።

በተማሪዎች የቃል መጠይቅ ውስጥ ከነዚህ አስተያየቶች ጋር የሚሄዱ አሉ። በተለይ መምህራቸው የመጻፍ ልምዳቸውን ጠይቀው ከዚያ አንጻር የሚሰጡዋቸው አስተያየት ይኖር

እንደሆነ ባንድም በሌላም መንገድ ለቀረቡላቸው ጥያቄዎች የሰጡት ምላሽ አብዛኛው ለሌግድረጋቸውን ያሳያል ለምሳሌ (አባሪ ሸ፣ ሙቁ፡ 001፣ 003፣ 009፣ 019፣ 027፣ 029)። ጥያቄው የቀረበላቸው ተግራዎች በሙሉ መምህራቸው የግል የመጻፍ ልምዳቸውን እንዲያሳድጉ ለመርዳት ያደረጉት ጥረት አለመኖሩን አመልክተዋል። መምህራም ራሳቸው በቀረበላቸው ጥያቄ መጠይቅ (አባሪ ተ) የተግራዎችን የግል የመጻፍ ልምድ ለመመልከትና ለግላደግ ምንም ያደረጉት እንደሌለ ገልጸዋል። ይኸ ሁሉ በተግራዎች የመጻፍ ስትራቴጂና በመምህራ የግስተግር ዘዴ መካከል ክፍተት እንዳለ ያመለክታል።

በርግጥ አንድ ተግሪ (አባሪ ሸ፣ ሙቁ፡ 001)፣ “አስተግሪህ ሲያስተምሩህ ሆነ ስራህን ሲያርጡህ አንተ እኩዋለሁ የምትለውን የአጻጻፍ መንገድ ያቆይህል? ወይም ይጠብቁህህል!” ተብሎ ለተጠናቀቀ ጥያቄ “ይጠብቁህህል” ሲል መልሶአል። ይህ ፈጽሞ መጣጣም ማረጋገጥ ያሳያል። ነገር ግን ቀጥሎ ልምዱን የሚጠብቁለት በምን አይነት መንገድ እንደሆነ እንዲያቆራረሩ ሲጠናቀቅ እንዲህ ብሎአል።

እንግዲህ ለምን፣ ስጫርስ እ... እኔ ከዚህ በፊት “ኮምፖዚሽን” ጽፎ ነበር። እና በዚያ ላይ በመገቢያና በመደምደሚያው ላይ ችግር እንደሌለው ነው። ምንም እስተያየት አልተሰጠበትም። ሙሁል ሙሁል ላይ መስተካከል ያለባቸውን የሰዋሰው ስህተቶችን ነው ያስተካከሉልኝ።

ይህ ተግሪ፣ መምህራ የመጻፍ ልምዱን እንደጠብቁለት የሚያስበው ምንም እስተያየት ባለመስጠታቸው ነው። ምንም እስተያየት አለመስጠታቸው ተቀብለውታል ማለት ሊሆን ይችላል ይሆናል። ነገር ግን የሌሎች ተግራዎች አመልካክት ይህን አይደግፍለትም። የሌሎች ተግራዎች ህሳብ የመምህራ እስተያየት አለመስጠት ጠንካራ የእርግጥ ስልት አለመከተል እንደሆነ ያመለክታል (ለምሳሌ አባሪ ሸ፣ ሙቁ፡ 003፣ 007፣ 013፣ 015፣ 019 መመልከት ይቻላል)። በርግጥ አጠቃላይ በሆነ አገላለጽ የመምህራ እርግጥ ጥሩ ነው ያሉ ሁለት ተግራዎች አሉ (አባሪ ሸ፣ ሙቁ፡ 005፣027)።

የመጥፋትን የግዕዝ ስድስት ወር ዘዴ አስመልክቶ ተግባራዊ የተለያዩ አመለካከት አላቸው። የጸሁፍ ሪፖርት ካቀረቡ ሰላሳ ተግባራዊ መካከል ሰባ (10 በመቶ) ስለመጥፋት የግዕዝ ዘዴ ስምምነት አሳይተዋል። ስድስት ተግባራዊ (20 በመቶ) የመጥፋትን የግዕዝ ዘዴ ጥናት ሲናገሩ ስምንት ተግባራዊ (26.67 በመቶ) ግን ጠንክር አድርገው ይሁን በሌላ ቦታ ድክመቱን ተናግረዋል። ሁለት ተግባራዊ ደግሞ (6.67 በመቶ) ድክመቱንም ተንካፊውንም ጎን ለጎን አሳይተዋል። ሌሎች በሙሉ አስራ አንድ ያህሉ (36.67 በመቶ) ደካማ ጠንካራ መሆኑን ሳይገልጹ አጠቃላይ የግዕዝ ልምድን አመልክተዋል። ጠለት ብሎ ግን የተነሳ ጉዳይ የለም።

በሌላ በኩል ግን መጥፋት ለቀረበላቸው የጸሁፍ መጠይቅ ከሰጡት ምላሽ አንዱ የግዕዝ ዘዴ የሚመርጡት የተግባራዊ ስትራቴጂ ለመጠበቅ መሆኑን ይገልጻል። ይሁን እንጂ በሌሎች ጥያቄዎች የተግባራዊ ድርሰት አብዛኛውን ጊዜ የሚያርጡት ራሳቸው መሆናቸውን በሚያርጡበት ጊዜም የድርሰት ርእሰ የያዘው ራሽ በትክክል መሰረት ለግሪግ ልዩ ትኩረት እንደሚሰጡ ወዘተ. መንገራቸውን ሰገመለኩት ከመጀመሪያው ሀሳባቸው ጋር ይቃረናል። መጥፋት ከላይ እንዳሉት የተግባራዊ የመጻፍ ስትራቴጂ የሚጠበቁ ቢሆን ኖሮ በትክክል ነኝት ላይ ባላተኮሩ ነበር። ትክክለኛ ድርሰት መፈለግ የተግባራ የመጻፍ ስትራቴጂ ምን እንደሚመስል ገዢ ሳይሆን የተጠቃሚ ድርሰት መሻት ነው። ተግባራዊ እርስ በርሳቸው እንዲተራረጡ በግድግ ፈንታ አብዛኛውን ጊዜ አላቸው ማረማቸውም በዚህ የተነሳ ነው። አላቸው ግሪግቸው ብቻ ሳይሆን አስተራረማቸውም የተግባራ ስትራቴጂ ለመጠበቃቸውን ያመለክታል። በዘጠነኛ ጥያቄ ትንተና እንደምንመለከተው ፣ የላቸው ትኩረት በሰጥሎ ላይ ነው።

በሰጥሎ ላይ ግተኮር ከስትራቴጂ ይልቅ በትክክለኛነት ላይ ግተኮር ነው። ከዚህም ጋር ድርሰቱ የያዘው ራሽ መጠቃላቱን ለግሪግ መሻት «ተግባራዊ ምን አለ? እንዴት አደረገ?» ግለት ሳይሆን «እኔ ያልኩት ሆኖአል ወይ?» ግለት እንደሆነ እንገነዘባለን። በሌላ አባባል ፣ መጥፋት እንዲህ ማድረጋቸው ሀሳባቸውን እንደሚጻጻፍ ልምዳቸው ለመገለጽ የሚችሉትን ተግባራዊ ይጻፋቸዋል።

ጥያቄ 6. ድርሰት በመጻፍ ሂደት ላይ ሳለህ/ሽ አብዛኛውን ጊዜ የሚያሳሳብህ/ሽ መምህርህ/ሽ የሚሰጡህ/ሽን የአጻጻፍ ህገ የማክበር ጉዳይ ነው።

	አማራጮች				ድምር
	4	3	2	1	
የተገራ ብዛት	9	9	9	3	30
ሰሌት በመቶኛ	30	30	30	10	100

በዚህ ስንጠራኝ እንደምንመለከተው ለተረበላቸው ጥያቄ "በጣም እስማማለሁ" "እስማማለሁ" እና "አልሰማም" የሚል መልስ የሰጡ ተማሪዎች ቁጥር ተመሳሳይ (30%) ነው። የአማራጮቹን ባህርይ ወስደን (4 ና 3 አዎንታዊ ሲሆኑ 2 ና 1 አሉታዊ ናቸው) ስንመለከተ ለጥያቄው አዎንታዊ ምላሽ የሰጡት አሉታዊ ምላሽ ከሰጡት ይበልጣሉ (60% ለ 40%)። ከዚህ ተነስተን መገንዘብ እንደምንችለው ምንም እንኳን አብዛኛዎቹ ተገሪዎች የራሳቸውን የመጻፍ ስትራቴጂ ለመከተል የሚፈልጉ ቢሆኑም በመጻፍ ሂደት ላይ የሚታዩት እውነት የተለየ ገጽታ አለው።

ተገሪዎቹ በመጻፍ ሂደት ላይ ሳሉ አእምሮቸውን ወጥሮ የማይዘው መምህሩ የሰጡቸውን የአጻጻፍ ህገ የመጠበቅ ጉዳይ ነው። በቃል መጠይቁ እንደተመለከተው (ለባሪ ቨ) ዘጠኝ ተገሪዎች (69.23 በመቶ) ተገሪዎች የተማሩትን ወይም የታዘዙትን የመፈጸም ገጽታ እንዳለባቸው ይናገራሉ። ለምሳሌ፡ -

- "የግሰበው እኔ የምጽፈውና የተግርኩት አብሮ ይሂዳል ወይ የሚል ነው" (ሙ.ቁ. 005)

(ይህቺ ተገሪ፡ በዚህ የቃል መጠይቅ ውስጥ ድርሰት ስትጽፍ ሰዋሰዋዊ እርግት የምታደርገው መምህሩን እያሰበች፡ እሳቸው እንዲገባቸው መሆኑን ተናገራለች። ይህ አባባል አንባቢን ማሰብ ቢመስልም ከአጠቃላይ የቃል መጠይቁ እነሄድ እንጻር ሲታይ መምህርዋ እንዲረዱዋት የገድረገ ሀሳብ ሳይሆን ፡ስህተት ፈላጊነታቸው እያሰጨነቃት እምታደርገው መሆኑን ለመረዳት ይቻላል)።

- አስተዋፅኦ የሚነድፍ አንድ ተገሪ ያን ለምን እንደሚያደርግ ሲጠየቅ፡ "አስተገሪያችን አስተዋጽኦ ስለመንደፍ ያስተምሩናል" ሲል መልሶአል (ሙ.ቁ. 007)

- 'ኮምፕዩተርን ስንግር ርእሰ ግጥብ፡ ራፍ ማውጣት ማለት የሀሳብ ቅደም

ተከተል በእስተዋጽእ ግዜጋጀት፡ እና ሌላ ሌላም እንቀጽ ሀይለ ቃል ምናምን አለ። ይህን ተከተሉ ሲባል፡ ያን ሁሉ መከተል ያስቸገረኛል። እዚህ ላይ ደገሞ የሰዋሰው ጉዳይ አለ (መ.ቁ. 009)

- [ድርሰት ስጽፍ] የእስተገራዩን ፍላጎት ነው የምጠብቀው" (መ.ቁ. 011)

- [ሰለመዝቢያ፡ ሀተታና መደምደሚያ የማሰበው] ያው ድርሰት በሚጻፍበት ጊዜ እነዚህ ሰዓት ነገሮች መጠየቅ አለባቸው የሚል ህግ ስላለ እነዚያን ነገሮች አስባለሁ" (መ.ቁ. 019)

- ድርሰት ሲጻፍ ማህሩን ያሰብ እንደሆነ ለተረበለት ጥያቄ እንዲህ ያለም አለ።

“ቅድሚያ የገለጽኩት ነገር ነው ይኸ። እንባቢዬ ግንዛቤ የሚለው። ስጽፍ እንድ ነገር ከሆነ፡ እንደኛ ገምግማችሁን አለ። ሁለተኛ እኔነቱን ይገመገሙኛል።” (መ.ቁ. 017)

ከእንዲት ተግራ ጋር ከተካሄደው ምልላስ ደገሞ ጥቂት እንቀንጭብ።

መ. ... እኔ በግም የገሰበው ስለምጻፍበት ሀሳብ ነው። እንዴት ላውጣው? እንዴት ለጻፈው? እላለሁ። እንዳንደ ማህሩ “እክስ” እንዳይሰጡኝ አስባለሁ።

(ማህሩ “እክስ” የሚሰጡት ምናልባት እሳቸው የሚፈልጉት የድርሰት አጻጻፍ ህግ ስላልተጠበቀ ሊሆን ይችላል። ዋናው ነገር ግን ተማሪው የመጻፍ ነጻነት የማይሰማው ጭን ነው)።

ጥ. ማህሩን ለግሰደሰት ነው የምትጽፈው ግለት ነው?

መ. የምትጽፈው እሳቸው ስላሙኝ አይደል?

- ከእዚህ ሌላ እንድ ተግራ ብቻ የራሱን ፍላጎት የመፈጸም ልምድ እንዳለው ሲናገር ሌሎቹ ግን (23.08 በመቶ) ምንም እስተያየት አልሰጡም። ይኸ፡ የራሱን ፍላጎት የመፈጸም ልምድ እንዳለው መናገሩ፡ ለርሱ ብቻ ይኸ በመፈቀዱ ሳይሆን መሻቱን መናገሩ ነው። ማህሩ ከሚሰጡት አጠቃላይ እውቀትና ትእዛዝ ተነስቶ እርሱ በሚፈልገው መንገድ መጻፍ እንደሚች መናገሩ ነው። ይኸ ፡ በተራ ቁጥር አምስት በተረበው ጥያቄ የራሳቸውን የመጻፍ ልምድ መከተል እንደሚፈልጉ ከተናገሩ ተማሪዎች ሀሳብ ጋር ይሄዳል።

በሌላ በኩል፡ ማህሩ ለተረበላቸው የጽሁፍመጠይቅ የተማሪዎችን ስራ አብዛኛውን ጊዜ እሳቸው እንደሚያርጡ፡ የሚረጃዎችን መጠየቅ ሁልጊዜ እንደሚቆጣጠሩና ተማሪዎችን በመጻፍ ሂደት እንደግደኪታተሉቸው ገልጸዋል። ከዚህም ሌላ መጠይቁ ውስጥም

የድርሰት መሰረታዊ መርሆች የሚባሉትን ነገሮች ተማሪዎቻቸው እንዲከተሉ እንደሚያደርጉዋቸው ተናገረዋል። ይህን አሰራር እንዲከተሉ ያደረጋቸው ምናልባት ያለፈ የትምህርት ልምዳቸው እና/ወይም አሁን የሚከተሉት የኮርሱ ቢጋር አዘገጃጀት ሊሆን ይችላል። ይህንና ይህ በአሰራር ሂደቱ ላይ ላይሆን በሰራው ውጤት ላይ ግተኮራቸውን ያሳያል። መምህሩ በሰራው ውጤት ላይ ማተኮራቸው የተዋጣለት ስራ መጻፊያቸውን ያመለክታል። ይህም ተማሪዎቹን የሚያሳስባቸው ጉዳይ እንደሆነ ተገንዝበናል።

ጥያቄ 7: እንደገና ድርሰት ከመጻፍህ/ሽ በፊት ስለመጻፍ ስትራቴጂ ማለትም ሀሳብ በአእምሮ ስለሚመጣበት፣ በአእምሮ ከሚመጣው ሀሳብ/መረጃ መካከል ተፈላጊው ስለሚመረጥበት፣ የተመረጠው ሀሳብ መረጃ ስለሚጻፍበት፣ ረቂቅ ስለሚዘጋጀበት፣ ሀሳብ ስለሚለወጥበት መንገድና ጊዜ ወይንት በመምህርህ/ሽ በዝርዝር እይነገርህ/ሽም።

	አማራጮች				ድምር
	4	3	2	1	
የተገራ ብዛት	6	11	9	4	30
ስልት በመቶ	20	36.67	30	13.33	100

በዚህ ጥያቄ የተሰጠው ያላሽ የትምህርቱ አቀራረብ በመጻፍ ሂደታዊነት ላይ አለማተኮሩን ያመለክታል። በሌላ አባባል በመጻፍ ሂደት በእያንዳንዱ ተማሪ አእምሮና በሚጻፉበት ወረቀት ላይ ምን እይነት ሁኔታ እንደሚከናወን ተማሪዎች ግልጽ እውቀት የላቸውም። የጽሁፍ መጠይቁ ውጤት እንደሚያመለክተው መምህራቸው ስለመጻፍ ስትራቴጂ ሰፊ ያለ ነገር እይነገራቸውም። መምህራቸው የድርሰት አጻጻፍ ኮርስን እንዴት እንደሚያስተምሩባቸው ያላቸውን አስተያየት እንዲሰጡና የማስተማር ቅደም ተከተላቸውን እንዲያመለክቱ የታለ ጥያቄ የቀረበላቸው ተማሪዎች አሉ። ጥያቄው የቀረበላቸው ተማሪዎች ሁሉ ባንድም በሌላም መንገድ ተመሳሳይ መልስ ይሰጣሉ። በሁሉም መልስ ውስጥ በዚህ ጉዳይ ላይ መምህሩ ትኩረት አለመስጠታቸው ይታያል። የሚከተሉትን ለአብነት ያህል እንተቀስ (አባሪ ሸ)

“በብዛት ‘ፕራክቲስ’ የለም። ግን የሚያተኩሩት ምን ላይ ነው እ፣ ስህተቶች ከየት ይመጣሉ፣ ምን ስታደርጉ ነው የምትሳሳቱት፣ ይህቺ ትንሽዎ መጽሀፍ “ፕሩ የአግርኛ ድርሰት እንዴት ያለ ነው” ላይ ነው የሚያተኩሩት። ፈተናው ራሱ በብዛት ‘ሪአሪንጅመንት’ ነው” (ሙ.ቁ. 003)

“ሁልጊዜ የተለመደ አጀማር አላቸው፣ ገና ሲገቡ ያው ብዙ አስተማሪዎች እንደሚያደርጉት ያለፈውን ትምህርት ይከልሳሉ። ይህን ተምረን ነበር፣ ይህን ይህን እንስተን ነበር ይላሉ። የካረው ይኸ ነው ይላሉ፣ ቢቃ ይኸ አይቀርም። ከዚያ ያስረዱናል። ግሲታወሻ ምናምን ካለ ያጽፋናል። ጥያቄም ካለ ጠይቁ ይሰናል። አንጻንዴ እላቸውም ይጠይቁናል። ግን እንደምንፈልገው ብዙ ድርሰት አያጽፉንም። እዚህ አስተማሪዎቻችን ስራ እንደሚበዛባቸው ይወራል” (ሙ.ቁ 007)

“ኮምፕዩተርን ስንግር ርእስ ግጥብ፣ ራፍ ግውግት ግለት የሀሳብ ቅደም ተከተል በአስተዋጽኦ ግዜጋጂት፣ እና ሌላ ሌላም አንቀጽ ሀይል ቃል ምናምን አለ። ይህን ተከተሉ ሲባል፣ ያን ሁሉ መከተል ያስቸግረኛል” (ሙ.ቁ. 009)

“ለነገሩ እኔ አንጻንድ እውቀት አግኝቻለሁ። ግን፣ እኔ እንጃ፣ ሌላ መንገድ ቢኖር ደስ ይለኛል” (ሙ.ቁ. 009)

ቢቃ፣ ስለድርሰት አጻጻፍ ቢሆን እንትን ያልሁት ሌላ ጋ ልምምድ አላረኩም። ገና የመጀመሪያዬ ነው። እና ድርሰት በሚጻፍበት ጊዜ አንድ ርእስ ይመረጣል። ከዚያ በሁዋላ ያን ርእስ እንዴት እንደምናጠብ አላየን። ከዚያ በሁዋላ ሌላ መመሪያ አይሰጥም። ሰዋሰውን ብቻ፣ የቃላት ምርጫውን እንዴት እንደምንከተል ብቻ።” (ሙ.ቁ. 013)

“ቁጥገቁጥ መሥረጥ፣ የቃላት አጠቃቀም፣ እ፣ ርእስ አጥቦን በተወሰነ ሀሳብ ‘ስፕሪኒንግ’ በሆነ ጉዳይ ላይ ግተኮር እንዳለብን፣ እ፣ ኪቃላት ጀምሮ እስከ አንቀጽ ያለውን የአረፍተ ነገር አገባብ ሰዋሰው በተመለከተ፣ እንባቢዬ ግን፣ የጊደውን ግሰብ፣ የአንቀጽ ምንነት፣ በአንቀጽ ውስጥ ያሉ ሀሳቦች

ተለጣጣቂነት፣ ተከታታይነት፣ እንድ እንቀጽ እንድ ሀሳብ ብቻ እንደሚይዝ፣ የሃይል ቃል መገኛ ቦታ [የት እንደሆነ ያስተምሩናል።]” (መ.ቁ 29)

“ወደክፍል ይገቡና ያለፈውን ክፍል ትምህርት ይከልሳሉ። ከዚያም ወደእለቱ ትምህርት ይሂዱና ያስረዳሉ። ጥያቄ ካለ በመካከሉ ወይ በመጨረሻ ይጠይቃሉ። አልፎ አልፎ የቤት ስራ ያሰራሉ” (መ.ቁ. 29)

ከዚህ ጋር፣ ይህ ተግራ፣ ስለትምህርቱ ይዘት ትኩረት የተናገረው ሀሳብ የመምህሩን ግስተግሪያ መገንድ ሊያመለክት ይችላል። እንዲህ ነው ያለው።

እንቀጽ ላይ፣ እ፣ የእንቀጽ አይነት፣ መገደርደሪያ አረፍተ ነገር ቦታ፣ ተግባሩ፣ ዝርዝር አረፍተ ነገር፣ መግቢያና መደደሚያ የመሳሰሉ ነገሮች ላይ ነው (መ.ቁ. 029)

እነዚህ አስተያየቶች ሁለት ጉዳዮችን ሊያመለክቱን ይችላሉ። በእንድ በኩል የመምህሩ የግስተግር ትኩረት በምን ላይ እንደሆነ ያሳያሉ። የመምህሩ ትኩረት እሳቸው “የድርሰት ጠረጎሞች” በግሉቶቸው ነገሮች ላይ ነው። ለዚህም ከላይ ከመለያ ቁጥር 017 የጠቀሰው ጥሩ ያላል ሊሆን ይችላል። በሌላ በኩልም፣ አስተያየቶቹ የመምህሩን የስራ ትደምተክተል ነው የግሉቶቸውን እንጂ ስለመጻፍ ስትራቴጂ ዝርዝር ሀሳብ ለተማሪዎች ለማገድ ወይም ለግሉቶቹ ያደረጉትን ነገር ሊያመለክቱም።

ለመምህሩ በቀረበላቸው የቃል መጠይቅ ውስጥም (አባሪ ተ) እሳቸው ስለሚያተኩሩበት ጉዳይ የተናገሩት ሀሳብ በተግሪዎች የመጻፍ ስትራቴጂ ላይ አለማተኮራቸውን ያመለክታል። ቢጋር ስለመገደብና፣ ስለመገደርደሪያ አረፍተ ነገር፣ ስለእንቀጽ አይነት ወዘተ ትኩረት ስተተው ግስተግሪዎቹ ጉዳዮቹ ከተግሪዎች ይልቅ በትምህርቱ ላይ መሆኑን ይጠቁማል። የቃል መጠይቁ በተገታቸው ሆነ በተዘዋዋሪ እንደሚያሳዩን እሳቸው የሚያነሱዎቸው እንዳንድ

የትምህርት ይዘቶች በጣም አስፈላጊ እንደሆኑ አድርገው ይመለከታሉ። ስለዚህም ተማሪዎች ሊገናኙቸው እንደሚገባ ያስባሉ።

በርግጥ ምክር ቤቅ ተግባራት “ድርሰት መጻፍ ከመጀመሪያው በፊት እያንዳንዳቸው ሊከተሉት ስለሚችሉት የመጻፍ ስትራቴጂ ግንዛቤ እንዲኖራቸው” እንደሚያደርጉ በጽሁፍ መጠይቅ ገልጸዋል። ይሁን እንጂ፣ እሳቸው “የሚያከናውኑት ቅድመ ጽሁፊት ተግባር ካለ” እንዲዘረዘሩ በዚህ በጽሁፍ መጠይቅ ለተጠያቂት ጥያቄ በሰጡት መልስ ውስጥ ይህን የሚመለከት አላንሱም ሁለት ተግባራትም “እንዲህ አልተነገረንም” (አባሪ ሸ፣ ሙቁ. 027) እና “እንደዚህ ያል ነገር የለም” (አባሪ ሸ፣ ሙቁ. 009) በማለት መልሰዋል። እነዚህ ሁሉ ለስተያየቶች በጽሁፍ መጠይቅ ውስጥ 56-67 በመቶ የሚሆኑ ተማሪዎች የሰጡትን ምላሽ ትክክለኛነት ያረጋግጣሉ።

በተግባራት የጽሁፍ መጠይቅ መሰረት ተሰጪዎች ተግባራት ግለትም 43.33 በመቶ የሚሆኑት የሰጡት ምላሽ ምክር ቤቅ “የድርሰት አጻጻፍ መሰረታዊ መርሆች” በማለት ያስተማሩትን “ህግ ተኮር” ጉዳይ የሚመለከት ሊሆን ይችላል። በርግጥ እነዚህ ጉዳዮች፣ መምህሩ ያቀረቡባቸው፣ የመጻፍ ስትራቴጂ የሚሆኑበት ደረጃ አለ። ነገር ግን እሳቸው የግድ የሚከበሩ መርሆች አድርገው ግቅራባቸው በተግባራት ልምድ ላይ ያልተመሰረቱ እንዲሆኑ አድርገዋቸዋል።

እነዚህ “መርሆች” ተበልፀ ዛሬ የሚጠቀሱት ጉዳዮች አመጣጣቸው የታዋቂ ጸሀፊዎችን ስራ በመተንተን ላይ የተመሰረተ ነው። ጸሀፊዎቹ እንዲሁና እንዲህ አድርገው ጽፈዋል የሚለው ትንታኔ ወደትምህርት ቤት ሲደርስ የድርሰት መጻፊያ ህግ ሆኖ ማገልገል ጀምሮአል። ከመንሻው የጸሀፊው ስትራቴጂ የነበረ ጉዳይ ከጊዜ በሁዋላ ለሌሎችም የሚሆን ህግ ሆኖአል ግለት ነው። የምክር ቤቅ አቀራረብ በዚህ መንገድ የተላለፈውን አካሄድ የሚከተል ማህን በግልጽ ይታያል።

ጥያቄ 8. የጸናኪ/ሸውን ድርሰት አብዛኛውን ጊዜ የሚያርምልህ/ሽ መምህርህ/ሽ ናቸው።

	አማራጮች				ድምር
	4	3	2	1	
የተገራ ብዛት	12	9	8	1	30
ሰሌት በመቶኛ	40	30	26.67	3.33	100

ከተራ ቁጥሮች ሰባት፣ አራትና ሰባት በተጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ለመረዳት እንደተቻለው ከሆነ፣ መምህሩ ተገራዎች እርስ በርስ እየተረዳዱ እንዲሰሩ አላደረጉም። በዚህ ሰንጠረዥ ላይ እንደተመለከተውም 40 በመቶ የሚሆኑ ተገራዎች የእርማት ስራው በአብዛኛው በመምህራቸው እንደሚከናወን "በጣም እስማማለሁ" በማለት መልሰዋል። 30 በመቶ የሚሆኑትም ተቀራራቢ ምላሽ ሰጥተዋል። ቀሪዎቹ ዘጠኝ ተገራዎች ግን አብዛኛውን ጊዜ መምህራቸው እንደማያርሙላቸው የተናገሩ ይመስላል። ይኸ ምናልባት ከላይ በተራ ቁጥር አራት ላይ ለቀረበው ጥያቄ በተሰጠው ትንታኔ ውስጥ በአሰራርጂነት ካቀረብነው ከመምህሩ ሀሳብ ('ተገራዎች ጽፈው በሚያቀርቡዋቸው ድርሰቶች ላይ ሂሰ እንዲሰጣው ግድረግ) ከሚለው ጋር ሊሄድ ይችላል።

መምህሩ ራሳቸው በሞሉት የጽሁፍ መጠይቅ አብዛኛውን የእርማት ስራ እሳቸው እንደሚሰሩት "እስማማለሁ" በማለት መልሰዋል። በተገራዎች የጽሁፍ ሪፖርት 23.33 በመቶ እርግቱ በመምህራቸው እንደሚከናወን ተናገረዋል። 73.33 በመቶ የሚሆኑ ግን ምንም እስተያረጉት አልሰጡም። ምክንያቱም የጽሁፍ ሪፖርቱ ነጻ እስተያረጉት የተጠየቁበት ስልጣን ነው። ከዚህ በተለየ መንገድ እንደ ተገራ የድርሰት እርማቱ በመምህሩ ቢከናወን እንደሚመርጥ ተናገርዋል። በቃል መጠይቁ ውስጥም አስራ አንድ ተገራዎች በተጥታ እርግቱ በመምህራቸው እንደሚካሄድ ገልጸዋል። አንድ ተገራ ግን በመጀመሪያ ኮርስ (በክፍል አንድ) በአንድ እንቅጽ ላይ በጋራ እንደተነጋገሩ ገልጸዋል። ይህም ቢሆን ሌሎች በሌላ በመምህራቸው መታረግቸውን ያመለክታል። የቀረው አንድ ተገራ ግን ስለእርግቱ ምንም ሀሳብ አልሰጠም።

ጥያቄ 9፡ ድርሰትህ/ሽን መምህርህ/ሽ ሲያርሙልህ/ሽ አብዛኛውን ጊዜ የሚያተኩሩት በፈጸሙ በቃልና በእረፍተ ነገር አገባብና ቅርጽ ስህተት ላይ ነው።

	አማራጮች				ድምር
	4	3	2	1	
የተገራ ብዛት	13	12	3	2	30
ሰሌት በመቶኛ	43.33	40	10	6.67	100

ከዚህ ሰንጠረዥ መረጃት እንደሚቻለው ከሆነ፡ 43-33 በመቶ የሚሆኑ ተማሪዎች መምህራቸው በፈጸሙ በቃልና በአረፍተ ነገር አገባብና ቅርጽ እርማት ላይ እንደሚያተኩሩ ተናገረዋል። “እስጥግለሁ” የሚለውን የመረጡ 40 በመቶዎችም ቢሆኑ ይህን ሀሳብ ይደገፋሉ።

በቃል መጠይቁ ውስጥ(አባሪ 11) ስለመምህራቸው አስተራረም ጥያቄ የቀረበላቸው ተማሪዎች አስተያየትም የጽሁፍ መጠይቁን እውነተኛነት ያመለክታል። እስቲ የሚከተሉትን እንጥቀስ።

“መጀመሪያ የሚያርሙት የፈጸሙ አጣጣሉን ነው። እሱን ያያሉ። ማለት የቀለም አወጃይት አለ አይደል? ... እሱን ያያሉ። እንደገና ደግሞ የአንቀጹ ሀይለቃል የት ነው የሚገኘው የሚለው ነገር አለ አይደል?... (መ.ቁ. 005)

“ብዙ እንትን የለም። እንዴት ነው፡ ትንሽ የሳልስና የሳድስ ‘ኢንፍሎዌንስ’ ነበረብኝ። ‘ሀገድ ራይቲንግ’ አስተካክል የሚል እንትን ‘ሰጂሽን’ ሰጠኝ። (መ.ቁ. 013)

“አንቀጹ ሀይለ ቃል ያለው መሆኑን፡ ቃላት በተገቢ ቦታቸው መገባታቸውን፡ እ፡ ሳልስና ሳድስ፡ አረፍተ ነገር የመሳሰለው ላይ [ያተኩራሉ] (መ.ቁ. 015)

“የአንቀጽ አመሰራረቱን፡ ሀይለ ቃል ያለው መሆን አለመሆኑን፡ የሰዋሰው ስህተት፡ እና ቃላትና አረፍተ ነገር የመሳሰሉትን ያያሉ” (መ.ቁ. 029)

የቃል ጥያቄ ከቀረበላቸው መካከል ሶስቱ (መ.ቁ. 011፡ 017፡ 027) የመምህሩ እርማት ምንም ይዞን ያገ “ጥሩ ነው” ያሉ ናቸው። ሌሎቹ ገን (76-92 በመቶዎቹ) በቀጥታም ሆነ በተዘጋገሩ መንገድ የመምህሩ እርማት ተከላካይና ሰዋሰዋዊ በሆነ ጉዳዮች ላይ ማተኮሩን ከግልጽነታቸው በላይ ያ ብዙም እንደግባባቸው ስሚታቸውን ጭምር አመልክተዋል።

ለህግ ስርዓት ስርዓቶችን (አባሪ ቀ) ብንመለከት የዚህን እውነትነት ማረጋገጥ ይቻላል። ለምሳሌ፣ በመጀመሪያው ወረቀት ላይ አስራ ሶስት የተለያዩ ምልክቶች ፣ አንድ ጥያቄና በመጨረሻ አራት አስተያየቶች አሉ። ከአራቱ አስተያየቶችም ሶስቱ ስለፈደላት ቃላትና ሀረጎች ሲያወሱ ፣ አንዱ ብቻ ስለሀሳብ አደረጃጀት የሚያወሳ ነው። «ሀሳቡ የተያያዘ አይደለም» የሚለው አስተያየት በእርግጥ ሰዋሰዋዊ አይደለም። ይሁን እንጂ የትኛው ሀሳብ ከየትኛው ጋር እንዳልተያያዘ በትክክል አያመለክትም።

ለላኛውንም የሚተላለፍ ወረቀት ብንመለከት ስድስት የሰረዝ ምልክቶች ተደርገው ምንም አስተያየት ሳይጻፍበት በመጨረሻ ውጤቱ ተሰጥቶአል። ይኸ ተማሪዎች «ምልክት ብቻ ያደርጋል፣ እርሱም ምን ግለት እንደሆነ አይገባንም» የሚሉትን አስተያየቶች ትክክለኛነት ያመለክታል።

ለህግ ስርዓት ስርዓቶች ውስጥ አስተያየት የተጻፈባቸውና ያልተጻፈባቸው እኩል ናቸው። ከተሰጡ ስምንት አስተያየቶች መካከልም ስድስቱ በፈደል ፣ በቃልና በሰዋሰድ ላይ ያተኮሩ ሲሆኑ ሁለቱ በሀሳብ አደረጃጀትና በይዘት (በመልእክት) ላይ ያተኮሩ ናቸው።

፲፯፻፲፱፣ ስርዓት ስርዓትን በመምህር ለማሳረም ስታስብ/ሲ ትጨነቃለህ/ትጨነቁ ያለሽ።

	አግራሮች				ድምር
	4	3	2	1	
የተገራ ብዛት	8	12	7	3	30
ሰላት በመቶኛ	26.67	40	23.33	10	100

ይህ ስንጠራጅ 40 በመቶ የሚሆኑ ተማሪዎች ስርዓታቸውን ለማሳረም ገና ሲያስቡ እንደሚጨነቁ ያመለክታል። ይህ ለምን ይሆን? ብለን ስንጠይቅ እብዛኛቹ ተማሪዎች ከመምህሩ የእስተራሪያ ዘዴ ጋር የተያያዘ መልስ ይሰጣሉ። በመምህራቸው ስለማሳረም ሲያስቡ ለምን እንደሚጨነቁ ምክንያት ከሰጡ ተማሪዎች መካከል ብዙዎቹ የመምህራቸው ትኩረት ሰዋሰዋዊ ስህተት ፍለጋ ስለሆነ መሆኑን አመለክተዋል። እስቲ በጽሁፍ መጠይቁ

ወስጥ የጭንቀታቸውን መንስኤ እንዲያመለክቱ ለቀረበላቸው ጥያቄ ከሰጡት መልስ የጊክተሉትን እንጥቀስ።

- "ጤ ጊዜ ድርሰት በሚታረምበት ጊዜ የሚያስጨንቀኝ በአንጻንድ ቦታ የሳድስና የሳልስ [ስህተት] ስለሚታይብኝ ነው" (መ.ቁ. 006)
- "በጸጻክት ድርሰት ወስጥ የተሳሳተ አባባል ጽፌ ይሆን አይሆን እንዲሁም ተተባይነት ይኖረው ይሆን አይሆን ... በሚለው አጠቃላይ"
- "መጥሪያችን ጤውን ጊዜ ጥቃትን ስህተቶችን ስለሚፈልጉ በርግጠኝነት ጽፌ ከሰጠሁ በሁጥላ ይኸኔ ምን ስህተት ያገኛብት ይሆን እያልኩ አጠቃላይ" (መ.ቁ. 016)
- "... በግሳርምበት ጊዜ አጠቃላይ። ምክንያቱም ተሳስቼ ይሆን የሚለው ሀሳብ ስለሚመጣብኝ"

እነዚህ አስተያየቶች እንደሚያመለክቱት የተግራዎች ጭንቀት መሰረት የመምህራ ስህተት ፈላጊነት ነው። በሌላ አባባል፣ በእያንዳንዱ ሰዋሰዋዊና ቴክኒካዊ ነገር ላይ የጊያደርነት ትኩረት ተግራዎች ያለስህተት እንዲሰሩ የመፈለግ ነገር ስለሆነ፣ ተግራዎችም ያን አጭጥላተው ለመገኘት ያለመቻላቸው ነገር ያስጨንቃቸዋል።

በሌላ በኩል በቃል መጠይቁ (አባሪ ሸ) ወስጥ ተግራዎቹ ከእርግጥ ጠቃሚ እንደማይጠ ተጭ ያመለክታሉ። ለዚህም በምክንያትነት የሚጠቅሱት አንዱ ነጥብ በድርሰቶቻቸው ላይ የጊደረገው ምልክት ጤ ጊዜ ምን ግለት እንደሆነ ገልጾ አለመሆኑን ነው። በአንጻንድ ቃላትና ሀረጎች ስር ሰረዘ ወይም ሌላ ምልክት ያደርጋል፤ ነገር ግን ምልክቱ የጊያሳዩው ምን አይነት ስህተትን እንደሆነ ለይተው ለማወቅ እንደሚቸገሩ ይገልጻል። አልፎ አልፎ የሚሰጡ አስተያየቶችም ቢሆኑ በጣም አጠቃላይ በመሆናቸው ዜርዜር እውቀት አይሰጡም። እንደነዚህ ካሉ ጉዳዮች የተነሳ እምብዛም እርካታ እንደግደሰገቸው ለመረዳት ይቻላል።

የተግራዎችን ጭንቀት ለመቀነስ የቡድን እርግጥ ጥሩ እንደሆነ ይነገራል (ሌ.ኪ 1994)። ተግራዎቹ ግርክ ለገገኝነት ሲባል ብቻ የሚሰሩ ከሆኑ፣ ከስህተት የነጻ ስራ ለመስራት

ይጨነቃል። ጭህሩ ጥገራዎቹ በሰሩት ስህተት መጠን አወዳድረው ነጥብ የሚሰጡ ስለሆነ በራስ የመተግመን ባህርይ አያደብሩም። በርግጥ ተማሪዎች በአንድ የትምህርት ወትት ለግጥሩት ነገር ውጣት ግጥናት እንዳለባቸው እሙን ነው። ነገር ግን ተማሪዎቹ ስራውን በሰራነቱ አስፀው እንዲሰሩ፣ ወደፊትም በህይወት ዘመናቸው ሊጠቀሙ የግዥነትን አጠቃላይ አሰራር እንዲያገኙ በማሳየት ፈንታ፣ በተወሰነ ጉዳይ ላይ ትክክለኛነትን ወይም ፍጹምነትን እንዲያደብሩ ማድረግ አሉታዊነቱ የጎላ መሆኑ ይታያል።

እስካሁን እንደተመለከትነው ተማሪዎች የመምህራኑን ፍላጎት ለማሙላት ስለሚጥሩ የፍላጎታቸውን ከፍተኛ ደረጃ ለማግኘት ሲሉ ይጨነቃል። በተቻለ መጠን መምህራቸውን ለማሰደት ይኸኖሩ ላይሳካላቸው ሲቀር ዘቅተኛ ውጤት ሊያገኙ እንደሚችሉ ያስባሉ። በዚህም ጥንገያት ይጨነቃል።

ጭህሩ ሲታሰብ አብዛኛውን ጊዜ አብሮ የግዥነት የሰራ ውጤት ወይም ማርክ ነው። ጭህሩ የተማሪዎችን ስራ የግንጭጭና የግዳሻ መሆኑ በተማሪዎች አስተሳሰብና ስሜት ላይ ተጽእኖ ያሳድራል። ይኸ ተጽእኖ ደግሞ አሉታዊ ገጽታ ያለው ነው። አሉታዊነቱ ባንድ በኩል “ ጻኛውን ” ከመፍራት፣ በሌላ በኩልም፣ “ ምን ባደርግ እስደሰተው ይሆን? ” ብሎ ከግሰብ ጋር የተያያዘ ነው። ተማሪዎች እንዲህ ካለው ቁንቀት እንዲላቀቁ ለማድረግ በጥቅምነት ስጧት አብሮ የመሰራትን ሁኔታ፣ ግለትም ቡድናዊነትን ማዳበር ጥሩ መንገድ ሊሆን እንደሚችል እናምናለን። ይህም የግዥነት ተማሪዎች በጋራ ሆነው አንድን ስራ በሰራነቱ እያሰፁ እንዲሰሩ በግድርግ ነው።

ምእራፍ አምስት

ግጥምና አስተያየት

5-1 ግጥም

ከላይ በአላግው ላይ የተመለከቱትን መሰረታዊ ድንጋጌዎች ለመመለስ እንዲቻል በመጀመሪያ የአዋላ መግቢያን ትምህርት ኮሌጅ የአግርኛ ተግባራዊና “የድርሰት አጻጻፍ ኮርስ” መግቢያን በተጨማሪው መረጃ፣ ከዚያም በሁዋላ የቃል መጠይቅ፣ የጽሁፍ መጠይቅ፣ የጽሁፍ ሪፖርትና የሰነድ ምርመራ በመጠቀም ተፈላጊውን መረጃ ሰበሰቡ።

በእነዚህ ግጥሞች ማሳሪያዎች የተሰበሰቡ መረጃዎችን እርሶ በርሶ በማደጋገፍ ያደረግነው ትንተና የግልጽነት ውጤት ያመለክታል።

መግቢያ “የድርሰት አጻጻፍ” ኮርስን የግልጽነት ውጤት ወይም እንዲሁም ወይም እንዲሁም የግልጽነትን ለማሳሰብ የግልጽነት የርሶው ተግባር የግልጽነት አሰራር ሆኖ ተገኝቶአል። የተለያዩ መረጃዎች ትንቢት እንደግልጽነት መግቢያ ተግባራዊ ድርሰት የሚጸፉበትን ርእሰ ክፍል ለገንዘብ የግልጽነትን ቅጽ ተከተል እስከመቆጣጠር ያለውን ተግባር ያከናውናል።

ከተግባራዊ የጽሁፍ ሪፖርትና የቃል መጠይቅ፣ እንዲሁም ከመግቢያ አስተራረም ለመረጃ አገልግሎት ተግባራዊ ድርሰትን በምን ዓይነት መንገድ መጻፍ እንደሚፈልጉ ለይጠቁቁ።

ከጥናታችን ለመረጃ የቻልንው ለላይ ጉዳይ መግቢያ ሁልጊዜ የሚያርሙት ተጽፎ የተጠናቀቀውን ስራ መሆኑን ነው። የተጠናቀቀው ስራ መሻት፣ በመጻፍ ሂደት ላይ ለሌላው ነው። ይህም በሰብአዊ እያንዳንዱ ተግባር በየገሉ የሚሰራበትን መንገድ ለማወቅና ለማሰራተት ለሌላው ግልት ነው።

መግቢያ በጽሁፍ የጽሁፍ መጠይቅ እንደተናገሩትና ተግባራዊ በቀረበላቸው የጽሁፍና የቃል መጠይቅ እንደመሰከሩት መግቢያ የሰራው ውጤት በማየት ላይ ያተኮረሉ። ይህም

ልግጻዊ ድርሰት የግስተግር ዘዴ እንደሚያደርገው ከሰህተት የነጻ ድርሰት የመሻት አሰራር ነው (ልኪ 1994)። “ሰህተት” የሚባለውም ከሀሳብ አደረጃጀት ወይም ከራቶሪክ ላይሆነ ከሰዋሰው አገጽ ነው። ጥናታችን እንደሚያሳየን መምህሩ ሰዋሰዋዊ ጉዳዮችን በመመርመር ላይ ያተኮረሉ።

ይህ አሰራር፣ መረጃችንን በተነተነገበት ክፍል እንተደመለከትነው፣ ተማሪዎች ድርሰትን ስለግላሪያ ሲያሰቡ እንዲሁንቁ አድርጎአቸዋል። ምክንያቱም መምህሩ ተማሪዎች ሀሳብን በነጻነት ግልትም በሚረዱት የመጻፍ ስትራቴጂ እንዲጸፉ በማበረታታት ፈንታ በሰራቸው ውስጥ ሰህተትን በመረዳት ላይ አተኮረዋል። አንዳንድ ተማሪዎች የሚሰጡት ማሳሰቢያዎች በመምህራቸው ፊት እንዳይገለጹ ስህተታቸው እንዳይታወቅባቸው ሲሆን፣ ሌሎች ግን በሰህተቱ ምክንያት መምህራቸው ሊሰጡ በሚችሉት “ፍርድ” ነው። ከተማሩት የአጻጻፍ ህግ አገጽ መምህሩ የሚረዱትን “ተገቢ” ድርሰት የመጻፍ ጥረትና ጥንቃቄ የሚያስጨንቃቸውም አሉ። በሌላ አኳኑ፣ ተማሪዎች መምህራቸው የሚያርሙበትን መንገድ ሲያሰቡ እንደሚሰጡት ሁሉ፣ ድርሰት በሚጸፉበት ወቅት የሚያሳስባቸው የመምህራቸውን ልዩነት የመጠበቅ ጉዳይ ነው። ለመምህራቸው ስሜት የሚሆን ቃል የመምረጥ፣ እሳቸው ያዘዙትን ቅጽ ተከተል የመከተል ነገር በጣም እንደሚያሳስባቸው መረጃዎች ያመለክታሉ። ይህም ተማሪዎች በልባቸው ያለውን ሀሳብ ወይም እውቀት በነጻነት፣ ማለትም በሚረዱት ማንኛውም እንዳይገልጹ እንቅፋት እንደሚሆንባቸው ያስገነዝባሉ።

የተለያዩ ያህሪ (ለምሳሌ ዊድዎስ፣1983፣ ብራራ፣1973፣ ጃኮብስ፣1988) እንደሚያስረዱን ከሆነ፣ የመጻፍ ተግባራዊነት ከሚገለጽባቸው መንገዶች አንዱ በመረዳት መጻፍ ነው። ተማሪዎች በአገድ ርእሰ ጉዳይ ላይ ያላቸውን እውቀት አንዳቸው ለአንዳቸው በጥብረት ስለሚጸፉበት ስትራቴጂ በመወያየት ቢሰሩ የተሻለ ውጤት ያስገኛሉ ተብሎ ይታመናል። በጥናታችን ውስጥም ተማሪዎች አብረው መሰረት ይሻሉ። የመረጃዎቻችን ትንታኔ እንደሚያመለክተው ተማሪዎች የሚሰጣቸው ርእሰ የያዘውን መረጃ ስለሚጸፉበት

መንገድ እርስ በርስ ሀሳብ ይለዋወጣሉ። ምንም እንኩንም መምህሩ እየተወያየና እየተረዳዱ ሙጻና ገንባራ ገንባራ ለማድረግ የሚሰጣቸውን የቤት ስራ ሀሳብ በመለዋወጥ እንደጊዜ ተገንዝበዋል። ይህም መምህሩ ወደፊት ሊያተኩሩበት የሚገባቸውን የማስተማር ዘዴ በግንባራ እንደጊዜ ለማድረግ ለማድረግ።

ከመምህሩ ትኩረትና ከተገራዎች ልዎድ ምስክርነት ለመረዳት እንደተቻለው ድርሰት በግስተገር ዘዴውና በተገራዎች የሙጻ ስትራቴጂ መካከል ከፍተኛ ስለመሆኑ መረጃዎቻችን ይህን ይጠቁጣሉ። መምህሩ መምህር ተኮር ዘዴን ስለሚከተሉ የተማሪን ፍላጎትና ልምድ ለመጠበቅ አልጥከሩም። ከላይ የጠቀስናቸው ሙሉ (1977) እንደሚናገሩት ይህ ዘዴ "ተገራዎችን እንደገለጸው ግድብና ግንባር" የታየበት ዘዴ አይደለም። ምንም እንኩንም የኮግኒቲቭ ስኬት (1994) እና የጎልድቤርግ (1983) አስተያየት የማስተማር ስልት የተማሪን "ነጻነት የግንባራ" እስካልሆነ ድረስ መምህሩ የተወሰነ ሚና ሊኖረው እንደሚችል ቢያመለክትም፣ በተናታችን ገንባራ ዘዴ ድርሻ መያዛቸውን ተረድተናል።

5.2. አስተያየት

" የሙጻ ተገባር በጣም ተላልፎ አጥጋቢ ውጤት ያለው ሲሆን የሚችለው ጸሀፊው (ተገራዎ) ለሰራው ሙሉ በሙሉ የተሰጠ (committed) ሲሆንና አእምሮውን በነጻነት ሙጠቶ ሲችል ነው" በግልት ልዩ (1994፣ 172) ይናገራሉ። ፍላጎትና ነጻነት ለብዙ ስራ አሰሪዎች ነው። በመሆኑም በድርሰት ትምህርት ውስጥ ተገራዎች ጥሩ ድርሰት እንዲጻፉ ከርእሰ መሪዎች ጀምሮ አብዛኛውን ተገባር በምርጫቸው እንዲያከናውኑ ቢደረግ ይሻላል። ድርሰት ግስተገርን የሙጻና ከሂሳብ ግላይጊያ ብቻ አድርጎ ከመመልከት ይልቅ የማሰብ ከሂሳብ ሂደት (thinking skill /process) አድርጎ መመልከትም የተገራዎችን የማሰብ ችሎታ ለማሳደግ ጥሩ መንገድ ያመቻቻል።

ይህን ለገደረገፍ የድርሰት ትምህርቱን አላማ የተገደበን የድርሰት ህግ ማሳወቂያ፣ የጽህፈት ክሂል ግላቤሪያ ወይም እንደረደቡ (1983) አባባል ለሌሎች ትምህርቶች ማስተማሪያ አድርጎ ከግትረብ ይልቅ የተገሪዎችን የመጻፍ ስትራቴጂ ወደማሳደግ መቀየር የተሻለ ይሆናል። የድርሰት ትምህርት አላማ ህግ ማሳወቂያና የጽህፈት ክሂል ማሳደጊያ ሆኖ ሲቀርብ በሁለቱም በህግ ላይ የግተኮር ገጽታ ይኖረዋል። ለሌሎች ትምህርቶች ማስተማሪያ ሆኖ ሲቀርብ ደግሞ ትኩረቱ በሌሎች ትምህርቶች እንጂ በድርሰት ላይ አይሆንም። የተማሪዎችን የመጻፍ ስትራቴጂ በግላደግ ላይ ሲያተኮር ግን የድርሰት ትምህርቱ የሚሰጠው የተማሪዎች የመጻፍ ነጻነት በግጥምነት ሁኔታ ይሆናል። መጻፍ ተግባራዊ መሳሪያ ነው። በዚህም የተነሳ በክፍል ውስጥ የግላደግ ድርሰት የመጻፍ ስራም ተግባራዊ ገጽታ ሊኖረው ይገባል። ይህም በሁለት መንገዶች ይከናወናል።

1. ተግራው ድርሰትን በግጥምነት ጊዜ የተወሰነ አንባቢ እንዲያሰብ ማድረግ ይገባል። ተግራው የግጥምነት አንባቢ መምህሩ ባይሆን ብዙ ጊዜ ይመረጣል። ያከንያቱም መምህሩ አብዛኛውን ጊዜ የተማሪዎችን ስራ የግላደግ እንደሚሆን፣ በተግራዎች ስሜት ላይ የሚያሳድረው ተጽእኖ አለ።

በመሰረቱ በተግራዎች አለምር ውስጥ መምህሩ እንዲን ስህተት ሌላውን ትክክል ብሎ ነጥብ ሰጧ እንደሆነ ይታሰባል። በዚህ የተነሳ ተማሪዎቹ በአለምርጥቸው የግላደግ ተገኝተው በሰሜታቸው የሚፈልጉትን ነገር በመጻፍ ፈንታ መምህራቸውን የግላደግ ስራ ይሰራሉ። በተለይ የሚፈለገውን ጉዳይ ያወቁ እንደሆነ፣ ጥልቅ ነገር ለመሰራት በማሰብና በማሰላሰል ፈንታ ያገኙ መምህሩ የግላደግ ጽሑፍ ያልፋሉ። አዲስ ነገር ለመጻፍ አይጨነቁም። ይኸ ደግሞ ወደ ጠለቀ እውቀት መግባትን ይከለክላል። በራስ የመተግመግ ባህርይ እንዳይኖሩ ያገኛል። ድፍረትን ያሳጣል።

ስለዚህ ተግራዎች ድርሰትን የክፍል ጉዋደኞቻቸውን እያሰቡ ቢጽፉ የተሻለ ውጤት ይኖረዋል። የክፍል ጉዋደኞቻቸው ስራቸውን ተመልክተው

በጉዋደኝነት መገፈስ ያርሙላቸዋል። እንደመምህሩ በሚያስፈራ ሁኔታ ላይሆን በቀረቢታ እንጸር ሀሳብ ይሰጡዋቸዋል። ይህ ሌሎች ራሳቸውን እንዲያርሙ ከመርዳቱ ባሻገር፣ ለወደፊቱም የተሻለ ስራ እንዲሰሩ ጥሩ ጥቆማ ያደርገላቸዋል። በዚህም የመጻፍ ማህበራዊነት ተግባራዊ ይሆናል።

- 2. ሌላው መንገድ የቡድን ስራ ነው። ተማሪዎች በምን ርእሰ ጉዳይ ላይና እንዴት ባለ መንገድ መጻፍ እንዳለባቸው ሀሳብ እየተለዋወጡ ቢጸፉ የተሻለ ይሆናል። ያዘገገቱም፣ በክልላ ድርሳኑ እንደተመለከተው፣ የድርሰት ትምህርት በኢትዮጵያ ትምህርት ቤቶች በእጅጉ ያልተስፋፋ ከመሆኑ የተነሳ ተማሪዎች የመጻፍ ልምዳቸው ዝቅተኛ ነው። በዚህ የተነሳ ድርሰት ስለመጻፍ ሲነገራቸው ይፈራሉ። ይህን ችግር ለማቃለል ጥሩው መንገድ በጋራ እንዲሰሩ ግድረግ ነው። በጥናታችን እንደተገኘው ውጤትም ቢሆን ተማሪዎች አብረው መስራትን ይፈልጋሉ።

መጥሪን በእርግጥ ጊዜ በሰዋሰዋዊ ጉዳዮች ላይ በጣም ሳያተኩሩ፣ የተማሪዎቹን የመጻፍ ስትራቴጂያቸውን እያደነቀላቸው ለወደፊቱ ስለሚያሻሽሉበት መንገድ አስተያየት ቢሰጡ ይመረጣል።

በአጠቃላይ የድርሰት ትምህርት ውጤታማ እንዲሆን ብዙ ትኩረት ሊሰጠው ይገባል። በዚህ ጥናት ካነሳነው ከመጻፍ ስትራቴጂ አኩዋያ ገን የተማሪዎች የመጻፍ ልምድ በጥንቃቄ መያዝ ያለበት መሆኑ ጥና ጉዳይ ነው። መጥሪን ስራቸውን መመዘን ሲኖርባቸው፣ ሁልጊዜ እነሱ ከግራም ለገጽ ባይሆን ጥሩ ነው። የተማሪዎችን ስትራቴጂ መርምረው ከዚያ አኩዋያ ቢመዘኑዋቸው የራሳቸውን እቅድና የተማሪዎቹን ሁኔታ ማጣጣም ይቻላል። ማስተማር በሌገድ የተወሰነ መስመር ላይ እንደሚደረግ ዝንፍ ካሉ ገደል እንደመግባት መታየት የለበትም። ውሱን ህግ ሰጥቶ ያን ህግ ብቻ እንዲያከብሩ በማድረግ ፈንታ፣ እያንዳንዱ ተማሪ ሊለራ የግንባታና የግለሰብነት መንገድ ሰፊ እድርን ማሳየት ይበጃል። በርግጥ መምህራን ከትምህርት አላግ እንጸር የተወሰነ ተግባር ለመፈጸም ማቀናቸው አይቀርም። ይህን ሲያደርጉ ገን የተግባራቸውን እምብርት ተማሪዎቹን ግድረግ አለባቸው። ተማሪዎቹ የእቅዳቸው ጥላክላ ከሆኑ በአሰራራቸውና በተማሪዎቹ ፍላጎት ለምድ መካከል መጣጣም ይኖራል።

BIBLIOGRAPHY

- Andre, Thomas. 1986. "Problem solving and Education" In Gary Dphey and Thomas Andre(eds.). *Cognitive Classroom Learning: Understanding, Thinking, and Problem Solving*. San Diego: Academic Press, Inc.
- Barrett, Deborah J. 1986. "From 'Thinking Man' to 'Man Thinking ':Exercises Requiring Problem Solving Skills" In Jeff Golub and the Committee in Classroom Practices in Teaching English. *Activities to Promote Critical Thinking*. Illinois: National Council of Teachers of English.
- Barrett, Carl and Marlene Scardamalia: 1983. "Does Learning to Write have To Be So Difficult?" In Aviva Freedman, Ian Pringle and Janice Yalden (eds.). *Learning to Write:First language/ Second language*. London and New York: Longman.
- Brannon, Lil. 1985. "Toward a Theory of Composition" In Ben W.McClelland and Timothy R. Donovan (eds.) *Perspectives on Research and Scholarship in Composition*. New York : The Modern Language Association of America.
- Britton, James. 1983. "Shaping At the Point of Utterance" In A. Freedman, I. Pringle & J. Yalden(eds.). *Learning to Write: First Language /Second Language*. London and New York: Longman.
- Bruffee, Kenneth A. 1973. "Collaborative Learning: Some Practical Models" *College English*.34:5, 634-643.
- Coe, Norman, Robin Rycroft and Pauline Ernest. 1983. *Writing Skills: A problem Solving Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cohen, Andrew. 1987. "Studying Learner Strategies: How We Get the Information" In A. Wenden and J. Rubin. *Learner Strategies in Language Learning*. New York: Prentice Hall.

- Dunn, Rita S. 1984. "Learning Style: State of the Science" *Theory Into Practice*. 23:1, 10-19.
- Dunn, Rita S. and Kenneth J. Dunn 1979. "Learning Style/Teaching Styles: Should They, Can They, Be matched?" *Educational Leadership*. 36:4, 238-244.
- Fischer, Barbara B. and Louis Fischer. 1979. "Styles in Teaching and Learning" In *Educational Leadership*. 36:4, 245-251.
- Freedman, Aviva, Ian Pringle and Janice Yalden (eds.). 1983. *Learning to Write: First Language/Second Language*. London and New York: Longman.
- Freeman, Donald and J.C. Richards 1993. "Conceptions of Teaching and the Education of Second Language Teachers" In *TESOL Quarterly*. 27:2, 193-216.
- Goldberg, Marilyn. 1983. "Recovering and Discovering Treasures of the Mind" In J.N. Hays, P.A. Roth, J.R. Ramsey, and R.D. Foulke. *The Writer's Mind: Writing As a Mode of Thinking*. Illinois: National Council of Teachers of English.
- Golub, Jeff and the Committee on Classroom Practices in Teaching of English. 1986. *Activities to Promote Critical Thinking*. Illinois: National Council of Teachers of English.
- Hillocks, George Jr. 1986. *Research on Written Composition*. Illinois: ERIC Clearinghouse on Reading and Communication Skills.
- Jacobs, George. 1988. "Co-operative Goal Structure: A Way To Improve Group Activities" *ELT Journal*. 42:2, 92-101.
- Kinneavy, James L. 1983. "A Pluralist Synthesis of Four Contemporary Models for Teaching Composition" In A. Freedman, I. Pringle and J. Yalden (eds).

- Learning to write: First Language/Second Language*. London and New York: Longman.
- Kumaravadivelu, B. 1994. "The Postmethod Cognition: (E) merging Strategies for Second/Foreign Language Teaching" *TESOL Quarterly*.28:1, 27-48.
- Laib, Nevin K. 1993. *Rhetoric and Style : Strategies for Writers*. Englewood cliffs: Prentice Hall.
- Larsen-Freeman, Diane. 1986. *Techniques and Principles in Language Teaching*. Hong Kong: Oxford University press.
- Leki, Iona. 1994. *Teaching Second- Language Writing: Where We Seem to Be*. Washington D.C.: English Language Programs Divisions United States Information Agency.
- Lunsford, Andrea A. 1985. "Cognitive Studies and Teaching Writing" In Ben W.McClelland and Timothy R. Donovan (eds.). *Perspectives on Research and Scholarship in Composition*. New York: The Modern Language Association of America.
- Mullaly, Lee. 1977. "Educational Cognitive Style: Implication for Instruction" in *Theory Into Practice*. 16:3, 238-242.
- Murray, Denise E. 1992. "Collaborative Writing As a Literary Event: Implications for ESL Instruction" In David Nunan (ed.). *Collaborative Language Learning and Teaching*. Cambridge: Cambridge University press.
- Nystrand, Martin and Margaret Himley. 1984. "Written Text as Social Interaction" *Theory Into Practice*. 23:3, 198-207.

- Perl, Sondra. 1983. " Understanding Composing" In J.N.Hays, P.A. Roth, J.R. Ramsey and R.D. Foulke. *The Writer's Mind: Writing As a Mode of Thinking*. Illinois: National Council of Teachers of English.
- Pfingstag, Nancy. 1986. " Justice Is a Nike T-Shirt: Using Synectics in the ESL Writing Class " In Jeff Golub and the Committee on Classroom Practices in Teaching English. *Activities to Promote Critical Thinking*. Illinois: National Council of Teachers of English.
- Prabhu, N.S. 1990. " There Is No Best Method- Why? " *TESOL quarterly*. 24:2, 161-167.
- Raimes, Ann. 1983. *Techniques in Teaching Writing*. Hong Kong: Oxford University press.
- Reid, Joy. 1994. " Responding to ESL Students' Texts: the Myths of Appropriation" *TESOL Quarterly*. 28:2, 273-289.
- Richards, J.C. 1985. *The Context of Language Teaching*. New York: Oxford University Press.
- Trimbur, John. 1985. " Collaborative Learning and Teaching Writing" In Ben W.Mc Clelland and Timothy R. Donovan. *Perspectives on Research and Scholarship in Composition*. New York: The Modern Language Association of America.
- Turk, Christopher and John Kirkman. 1982 (1989). *Effective Writing: Improving Scientific, Technical and Business Communication* (2nd ed.). London: E & FN Spon.
- Utroske, Walter F. 1986. " The Sentence: A Tool for Teaching Straight Thinking" In Jeff Golub and the Committee on Classroom Practices in Teaching English.

Activities to promote Critical Thinking. Illinois: National Council of Teachers of English.

Vann, Roberta J. and Roberta G. Abraham. 1990. " Strategies of Unsuccessful Language Learners " *TESOL Quarterly*, 24:2, 177-198.

Walvoord, Barbara E.F. 1986. *Helping Students Write Well: A Guide for Teachers in All Disciplines* (2nd ed.). New York: The Modern Language Association of America.

Wenden, Anita. 1991. *Learner Strategies for Learner Autonomy*. New York: Prentice Hall.

Wenden, A. and J. Rubin (eds). 1987. *Learner Strategies in Language Learning*. New York: Prentice Hall.

White, Ron and Valerie Arndt. 1991. *Process Writing*. London and New York: Longman.

Widdowson, H.G. 1983. " New Starts and Different Kinds of Failure" In A. Freedman, I. Pringle and J.Yalden (eds.). *Learning to Write: First Language Second Language*. London and New York: Longman.

Wigand, Derise J. 1986. " Whose Territory? Watch It" In Jeff Golub and the Committee on Classroom Practices in Teaching English. *Activities to Promote Critical Thinking*. Illinois: National Council of Teachers of English.

Zamel, Vivian. 1985. " Responding to Student Writing" *TESOL Quarterly*. 19:1, 79-101.

Zamel, Vivian. 1992. " Writing One's Way into Reading " *TESOL Quarterly*.

ገሪፅ አለፎ። 1987። በኢትዮጵያ ቁዋንቁዋዎችና ሰነድ ስነ-ምግባር ክፍል በሁለተኛ አመት ተገሪዎች በግልጽ በቡድን የሚጻፉ በሳል ድርሰቶች ገጽጽራዊ ግምገማ ጥናት። እዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ በቁዋንቁዋዎች ጥናት ተቋም፣ አማርኛን በማስተማር ዘዴ ለግስተር ሲገራ ግምገማ የተረጋገጠ ጥናት።

ሰው ጥን ተሰጥ። 1987። የሰው ልርግት ተግባራዊነትና ውጤታማነት፣ በ11ኛ ክፍል ተገሪዎች ላይ የተካሄደ ገጽጽ ጥናት ። እዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ ለአማርኛ ግስተር ኤፍ.ኤ. ሲገራ በከፊል ግምገማና የተሰናዳ።

ሰዩም ከሰዩም። 1988። ድርሰትን በሂደታዊ ዘዴ (Process Approach) በዘመነኛ ክፍል ግስተር ስልጠና ተገባራዊነት። እዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ በቁዋንቁዋዎች ጥናት ተቋም አማርኛን በግስተር ትምህርት ለማስተር ሲገራ ግምገማ የተረጋገጠ ቴሌሰ።

ታዲላ ሳህሌ። 1979። የእዲስ አበባ 11ኛ ክፍል ተገሪዎች ድርሰት ጽሁፋዊ ባህሪ። እዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ በኢትዮጵያ ቁዋንቁዋዎችና ሰነድ ስነ-ምግባር ክፍል ስለአርትስ ባችለር ሲገራ ግምገማ የተረጋገጠ ጽሁፍ።

ከክፍል ሀገራዊ ጥናት። 1986። የ11ኛ ክፍል ተገሪዎች ሀሳባቸውን በጽሁፍ የመግለጽ ችግራት። እዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ አማርኛ በማስተማር የማስተር ሲገራ ግምገማ ቴሌሰ።

አለግጥሁ ጸጋ። 1986። በዘመነኛ ክፍል ተገሪዎች ድርሰት ውስጥ የሚፈጸሙ ዋና ዋና የሰውነት ለይቶችና ዋና ዋና የሰውነት ምንጮች ትንተና። እዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ በቁዋንቁዋዎች ጥናት ተቋም፣ አማርኛን በማስተማር ትምህርት፣ ለግስተር ሲገራ ግምገማ የተረጋገጠ ቴሌሰ።

አባሪዎች

ለበፊ ህ

አካባቢያዊ የግብር ለማፍጠር የተጠቀሱ ጠቅላላ የገቢዎች ስርዓት

ጥያቄ	የግብር ስርዓት	ለማፍጠር				ደብዳቤ
		4	3	2	1	
1	የግብር ስርዓት ለገቢ ስርዓት	10 33.33	13 43.33	5 16.67	2 6.67	30 100
2	የግብር ስርዓት ለገቢ ስርዓት	14 46.67	7 23.33	9 30	- -	30 100
3	የግብር ስርዓት ለገቢ ስርዓት	3 10	6 20	17 56.67	4 13.33	30 100
4	የግብር ስርዓት ለገቢ ስርዓት	5 16.67	10 33.33	12 40	3 10	30 100
5	የግብር ስርዓት ለገቢ ስርዓት	13 43.33	14 46.67	2 6.67	1 3.33	30 100
6	የግብር ስርዓት ለገቢ ስርዓት	9 30	9 30	9 30	3 10	30 100
7	የግብር ስርዓት ለገቢ ስርዓት	6 20	11 36.67	9 30	4 13.33	30 100
8	የግብር ስርዓት ለገቢ ስርዓት	12 40	9 30	8 26.67	1 3.33	30 100
9	የግብር ስርዓት ለገቢ ስርዓት	13 43.33	12 40	3 10	2 6.67	30 100
10	የግብር ስርዓት ለገቢ ስርዓት	8 26.67	12 40	7 23.33	3 10	30 100

እዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቁጥንቁጥዎች ጥናት ተቁዋም
የኢትዮጵያ ቁጥንቁጥዎችና ስነጽሁፍ ክፍል
የድህረ ምረቃ ፕሮግራም

በአዋሳ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ
የአግርኛ ተግራዎች የሚሞላ የጽሁፍ መጠይቅ

ወደ ተግራዎች ይህን የጽሁፍ መጠይቅ ማስሞላት ያስፈልገዎታል፡

“ የተግራዎች የአግርኛ ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂና የመምህራን የማስተማር ዘዴ ተግጥሞ” በሚል ርእስ ለሚካሄደው ጥናት እስፈላጊውን መረጃ ለመስጠት ስሎት

ግልጽና የተሞላ መረጃ በመስጠት ለምታደርገው ትብብር እጥኝው ያመሰግናል።

- በጽሁፍ መጠይቁ ላይ ስም መጻፍ እያስፈልገዎት
- ከአገልግሎት ተግራ ተጥተኛና ትክክለኛ መረጃ ለማግኘት ሲባል እየተወያዩ መሞላት እያፈተኑ
- በተያያዘ መጠን ውሉንም ጥያቄዎች መመለስ ያገባል።

ክፍል አንድ

መታወቂያ

የኮሌጁ ስም _____ የኮሌጁ ርዕሰ ጽ/ቤት _____ አድራጊያ _____ ጾታ _____ መሥሪያ ቤት _____
--

መመሪያ፡- ከተራ ቁጥር 1-10 ያሉት የምርጫ ጥያቄዎች ናቸው። አማራጮቹም በጣም እስፕግላው፣ እስፕግላው፣ አልሰማግም እና ፈጽሞ አልሰማግም የሚሉ ሲሆኑ፣ በቀላሉ ለመመለስ እንዲቻል በቁጥር ተወካዎች፣ አወካካላቸውም በቀረቡበት ቅጽ ተከተል 4/3/2/1 ነው። ለምሳሌ ለቀረበልህ/ሽ ጥያቄ የምትሰጠው ሰነድ መልስ " አልሰማግም " ቢሆን፣ ከጥያቄው ፊት ለፊት ካሉ ቁጥሮች በ " 2 " እያድላይ " X " ምልክት ታደርጋለህ/ታደርጊያለሽ ማለት ነው። ከተራ ቁጥር 11-13 ላሉት ጥያቄዎች ደግሞ ከጥያቄዎቹ ቀጥሎ በተሰጠው ቦታ መልሱ ሽን ትጽፋለህ/ትጽፈያለሽ።

ክፍል ሁለት

ግንባቢያ፡- ለሚከተሉት የምርጫ ጥያቄዎች ከላይ በተሰጠው መመሪያ መሰረት ተገቢውን መልስ ስጥ/ጪ

1. ድርሰት ለመጻፍ የተመረጠው ርዕሰ የያዘውን ሀሳብ በቅደም ተከተል የምታደራጀህ/ህ በቅድሚያ እስተዋጽእ በመንደፍ ነው።
2. ድርሰት ለመጻፍ የተመረጠው ርዕሰ የያዘውን ሀሳብ በቅደም ተከተል ለማደራጀት የምትፈልገ/ጊው በቅድሚያ የመጣል ህ/ሽን ሀሳብ ከጻፍህ/ሽ በሁዋላ እንደገና በማስተካከል ነው።

4	3	2	1

		4	3	2	1
3-	ድርሰት የምትጽፍ ፈቃትን ርእሰ ለማግኘት ወይም ለመወሰን ከከፍላ ጉዋደኞችህ ሽ ጋር ትወያያለህ/ ትወያይላለሽ።				
4-	ድርሰቱን ስለምትጽፍ ፈቃት ዘዴ ወይም በአለምግባር/ሽ ያለውን ሀሳብ በወረቀት ላይ ስለምታሰፍር/ሪቦት ስትራቴጂ ከከፍላ ጉዋደኞችህ ሽ ጋር እትወያይ/ዩም				
5-	ድርሰት ለመጻፍ ስትነሳሽ እብዛኛውን ጊዜ የምታስብ ቢው በውስጥህ ሽ ያለውን ሀሳብ እንደአጻጻፍ ልምድህ ሽ በግንባ ስለመጻፍ ነው።				
6-	ድርሰት በመጻፍ ሂደት ላይ ሳለህ ሽ እብዛኛውን ጊዜ የግንባሳሰብህ ሽ መምህርህ ሽ የግራፊትህ ሽን የአጻጻፍ ህግ የግንባር ጉዳይ ነው።				
7-	እንደን ድርሰት ከመጻፍህ ሽ በፊት ስለመጻፍ ስትራቴጂ ግለትም ሀሳብ በአለምግባር ስለግራፊትህ፣ በአለምግባር ከግራፊትህ ሀሳብ መረጃ መካከል ተፈላጊው ስለግራፊትህ፣ የተመረጠው ሀሳብ መረጃ ስለግራፊትህ፣ ረቂቅ ስለግራፊትህ፣ ሀሳብ ስለግራፊትህ መንገድና ጊዜ ወዘተ. በመምህርህ ሽ በዝርዝር እይነገርህ ሽም።				
8-	የጻፍክ ሽውን ድርሰት እብዛኛውን ጊዜ የግራፊትህ ሽ መምህርህ ሽ ናቸው።				
9-	ድርሰትህ ሽን መምህርህ ሽ ሲያርሙልህ ሽ እብዛኛውን ጊዜ የግራፊትህ ሽ በፊደል፣ በቃልና በአረፍተ ነገር አገባብና ቅርጽ ስህተት ላይ ነው።				
10-	ድርሰትህ ሽን በመምህርህ ሽ ስለማሳረም ስታስብ ቢ ትጨነቃለህ ትጨነቂያለሽ።				

ክፍል ሦስት

ግላሰቢያ፡ ለግዚተሉት ጥያቄዎች ተገቢውን መልስ በተሰጠው ቦታ ላይ ስፕ/ጪ የተሰጠው ቦታ ካልበቃ ጥያቄው ያለበትን ገጽ ጀርባ መጠቀም ይቻላል።

11. ደርሰትህ ሽን ስለግላረፍ ስታስብ ቢ የግረግረግ/ሽ ከሆነ የጥንቀቅትህ ሽን መንስል በዘርዘር ተናገር/ረ።

12. መጥህርህ ሽ ደርሰትን ስለግረግረግ/ሽ መንገድ ወይም ዘያ። የጥንቀቅትህ ያህል በትይዎ ተከተል አስረጻጁ።

13. የአግርኛ ደርሰት ለመጻፍ የጥንቀቅት/ጊበት ወይም መጻፍ የለመድህ/ሽበት መንገድና መጥህርህ ሽ የግረግረግ/ሽ ዘያ። ይጣጣግል? _____ የግይጣጣዎ ከሆነ ለጥን?

እዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ
የቁጥንቁጥዎች ጥናት ተቋም
የኢትዮጵያ ቁጥንቁጥዎችና ስነጽሁፍ ክፍል
የድህረ ምረቃ ፕሮግራም

በአዋሳ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ
የአግርኛ መምህራን የሚሞላ የጽሁፍ መጠይቅ

ውድ መምህር፣ ይህን የጽሁፍ መጠይቅ ማስሞላት ያስፈልገው፡
" የተግራምዎች የአግርኛ ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂና የመምህራን የማስተማር ዘዴ
ተግተጥ" በግል ርእስ ለሚካሄደው ጥናት አስፈላጊውን መረጃ ለመሰብሰብ ነው።

ገልጽና የተሞላ መረጃ በመስጠት ለሚያደርጉት ትብብር አጥኝው
ያመሰግናል።

- በጽሁፍ መጠይቁ ላይ ስም መጻፍ አያስፈልገም።
- ከአያንዳንዱ መምህር ተተኛና ትክክለኛ መረጃ ለማግኘት ሲባል
አየተወያዩ መላኩን አይፈቀድም።
- በተያያዘ መጠን ሁሉንም ጥያቄዎች መመለስ ይገባል።

ክፍል አንድ

ክፍል አንድ

ሙያዊ

የቤት ስም ሃይዋሃ: ሰጋጋ/790/ሃ/ኮፎ
 የቤት ርዕድ ቁጥር የቋርካት: ካካካሬ 132
 የሰራ ልምድ ሁ. በቤት 3 ግዛት
 ለ. በሌላ 26
 የትምህርት ደረጃ ቢ.ኤ.
 የሰለጠነበት የትምህርት ዓይነት የኮሌጅ/የቋርካት/የወንጌል/የግንባታ
 ደታ ጠንቁ:
 ሙያ ቁጥር 01

ሙያዊ: ከተራ ቁጥር 1-12 ያሉት የምርጫ ጥያቄዎች ናቸው። አማራጭ፣ ምንም
 በግምት አስገባው፣ አስገባው፣ አልሰማም እና ፈጽሞ አልሰማም የሚሉ
 ሲሆን፣ በተለይ ለሙሉም አንዲያል በቁጥር ተወካዎች። አወካከላቸውም
 በተረቡበት ቅጽ ተከተል ተገቢ ነው። ለምሳሌ ለተረባዎች ጥያቄ የሚሰጡት
 ሙሉ " አልሰማም " ሲሆን፣ ከጥያቄው ፊት ለፊት ካሉ ቁጥሮች በ" 3 "
 ለምድረ ላይ " X " ያልከት ያደርጋሉ ማለት ነው። ከተራ ቁጥር 13-16 ላሉት
 ጥያቄዎች ደግሞ ከጥያቄዎቹ ተተሉ በተሰጠው ቦታ ሙሉምን ይጽፉ።

ክፍል ሁለት

ግንባቢያ፡ ለጊዜተሉት የፖርጫ ጥያቄዎች ከላይ በተሰጠው መመሪያ መሰረት ተዘዉን ሙልስ ይሰጡ።

	4	3	2	1
1. በገነዘብ ጊዜው ድርሰት ማስተማር ከመጀመርዎ በፊት የጊዜተሉትን ዘዴ በሚገባ ለይተው ይወስናሉ።	X			
2. ግስተግሪያ ዘዴ የሚመርጡት አባዛኛውን ጊዜ የተማሪዎች ድርሰት የመጻፍ ስትራቴጂ እንዲጠበቅ በማሰብ ነው።	X			
3. የተማሪዎችን ድርሰት አባዛኛውን ጊዜ የሚያርሙት እርስዎ ነዎት።		X		
4. የተረፈው የድርሰት ርእሰ የያዘው መረጃ/ሀሳብ በሙሉ በተማሪዎችዎ ጽዕኖ ውስጥ መሰፈሩን በእርግጥ ጊዜ ያረጋግጣሉ።		X		
5. እንደገና ድርሰት ካረሙ በሁዋላ ያንኑ ድርሰት ተማሪዎችዎ እንደገና እንዲጽፉ አያደርጉዎ።			X	
6. ተማሪዎችዎ እንደገና ድርሰት እየጻፉ ሳሉ ጣልቃ ገብተው አስተያየት ይሰጣሉ።			X	
7. በእርግጥ ጊዜ ተማሪዎችዎ ጥሩ ድርሰት መጻፍ አለመጻፋቸውን ለማረጋገጥ ሰዋሰዋዊ ጉዳዮችን በማረፍ ላይ ያተኩራሉ።			X	
8. ተማሪዎችዎ ድርሰት ሲጽፉ እንደ የተወሰነን አንባቢ እያሰቡ እንዲጽፉ ያደርጋሉ።			X	
9. ተማሪዎችዎ ለተወሰነ አንባቢ እንዲጽፉ አደርገው የሚያውቁ ከሆነ፣ ለታሰበው አንባቢ በትክክል ከሀሳብ አደረጃጀትና ከቁጥንቁጥ አጠቃቀም አንጻር/ተጽፎ እንዳሆነ በውል ያረጋግጣሉ።		X		
10. ተማሪዎችዎ ድርሰት መጻፍ ከመጀመራቸው በፊት እያንዳንዳቸው ሊከተሉት ስለሚችሉት የመጻፍ ስትራቴጂ ግንባቢ እንዲኖራቸው አያደርጉዎ።				X

የሙያና በተፈተኝ እንደ ድርሰት /ደብዳቤ/ በምጽፍበት ወቅትና ከሙያዬ በፊት
 ለደብዳቤ ምንም ዓይነት ገጽ ለመጻፍ ስሜት ስለሌለኝ ። ይሁን እንጂ ይህንን በምልክት
 ጊዜ በሀብት ለመፈለግ ማለት ባይሆን በምጽፍበት ወቅት የምጽፋቸው ወይም
 ለሙያዬ ለፈላጊነት ለመሰጠት ባባረርኩ በኋላ ቀደም ብቆ ከላኛኩት ሃሳብ
 /መሰረድ/ ጋር ለይዘኝ የሃሳብ ቀደም ተከተል ለመገዛት ለመገዛት ለመገዛት
 በማሳየት ጊዜ ለገልጻል የፈላጊነትን ለመሰጠት ወይም ሃሳብ ለጥጋቤ በሆነ
 መልኩ ለገልጻል ስለገለጽ ለገንዘብ ለቤተሰብ ገንዘብ ወይም የመግሪያ ማጠራ
 ገቢን በወቅት በወቅት ባይሰጥኝ ተርጉሞች በመባባዝ ተጨማሪ ደብዳቤ
 /መሰረድ/ በምጽፍበት ወቅት በገጻት /በመባባዝ/ በለጫህን ለገንዘብ ሀይል
 ገጻትን በተጠቀሙ በኋላ ቀደም ብቆ ከላኛኩት ሀሳብ ጋር ለይዘኝ የሀሳብ
 ቀደም ተከተል ለመገዛት ለመገዛት ለመገዛት ለመገዛት ለመገዛት ለመገዛት
 ለገንዘብ /ሀይል-ገንዘብ/ በመጠቀም በሀብት መሆኑን በመረጣት ለይዘኝ
 ፍጥነት በማለት ለበርዘጫ ለይዘኝ ለገንዘብ ። በተጨማሪም ድርሰት በምጽፍ
 በት ወቅት መጠቀም /መከተል/ የሚገባን ቀደም ተከተሎች ማለትም ማጠቃለያ
 ለገንዘብ የፍጥነት ሀሳብና መደምደሚያ የሚባሉትን ተከተሎች ለመገለጽ ወይም መሰረድ
 በገንዘብ ማረፊያ ለርዘብ የሚጠቀም ነው ። ይህም የሚሆነው ይህንን በማድረግበት
 ወቅት የገንዘብ ስራ የሆነው ነገር /አሁን/ ከሌሎች ለመገንዘብ ጋር በመወሰን ለገንዘብ
 ለገንዘብ ለገንዘብ ጊዜ ለራሱ ለማግኘት በምፈልግበት ጊዜ የምፈልገውን ክፍል
 በመመልከት በወቅት የሰራጭን ስራ በተገባ ለመገንዘብ ይረዳኛል ነው ።

የግንባር ዘዴ /የምህረ/

ለገንዘብ ምህረ በታይም ስር /Composition I and II/
 ገንባር ሲሆን ይህንን ስር በሚያስተምርበት ጊዜ ለሰራተኛ የሆኑትን
 ምህረ ተግባር ለሰራተኛ የሚያስፈልጉትንና በምህረ ተግባር ስለሚገለጹ ገለባቸውን
 በሙሉ የሚያስተምር ወይም የሚገልጸውን ሲሆን በዚህ የግንባር ዘዴ ውስጥ
 በዘውን ጊዜ ባይከፈቱም ከሌሎች ሁለት ሦስት ለገንዘብ ሪፖርት ገሎ የሉ-ልብ
 ወለቅ በራጅም ለገንዘብ ለድርገጽ ። ይህም በሚሆንበት ጊዜ ለእነ ለራሱ
 የሚጠቀም በላይ በጣም ክፍተት ነው ። ምንም እንኳን የራሱ የሆነውን ሀሳብ በአሁን
 ለማስገንዘብ ለርዘብ ለሌሎች በገንዘብ ሀሳብ በመገለጽ በጣም ደብታ ይሰጣል ።

በሌ ድርሰት ለላላዩ ነበር ። ነገር ገን ተ/ተ እና ፈተናው ለንጹጥ ለንጹጥ
እና ስራውን የዐ. ነገርቸገና የሌሎች በጠባብ ተቆይታ ስህተት እና በሌላ
በኩል ይገባ የተገባ ተከታታይ ትኩረት ተጠቅሞ ። በርገጥ ይህ ደገፍ ይደርስ
ለላላዩ ያህን ይቀራል ። ለሆነው ለሆነው ለገደብ ተገቢ ነው ድርሰት
እና የተገባው ። በዚህ ላይ የተ/ተ ርዕሰና ተገባቸው ለየቀሉ ነበር ።
አንድዚያ ለገቢ ተገቢ ገን እና ጣለት በራሱ በኩል በለዎረረቱ ጥያቄ ለጠጠ
ይታወቅ ።

በአጠቃላይ በዚህ ስርዓት ይኸው ለጥያቄ የሚያስፈልገው የሥነ ምግባር ስርዓት ነው።
ለሌሎች ፡፡ ለሥነ ምግባር ለጥያቄ ስርዓት የተረጋገጠ ነው።

• ሥራዎችን በሥነ ምግባር ስርዓት ይኸው ለጥያቄ የሥነ ምግባር ስርዓት ነው።
ይኸው ለጥያቄ የሥነ ምግባር ስርዓት ነው።

ያንም ለገዢ የድርሰት ለጻጻፍ በተረተጁ ተምህርት ባለጣርም ለእራሱ
 የራሱ የሆነ የሌላጻፍ በስተ ለሌላ :: ይህንንም ጥናፍውን ድርሰት ለመጻፍ
 በዛጋጅ በመጽሐፍ ደረጃ በለምጸረው ነገር አበባለሁ :: ያንን ያሰብኩትን
 ነገር በምስረከበው ወረተ ባይሆን በሌላ ወረተ ላይ ለመጻፍ አቆከራለሁ ::
 በዚያም ለእኔ ድርሰት በመገቢያው በመጀመሪያውና በሀተታው ተሰጥጦ መሰሉ
 በታየን በተቻለ የምረጠው ወረተ ላይ አስፍራለሁ :: ጸሁፊን አስፍሪ ከ
 ወረሰውን በኋላ የሰጠው ገጽላትና የተዘለለ ያላት የሌለው መሆኑን ካረጋገጠ
 ነገር በኋላ ለመምህራ አሰረክባለሁ ::

ለዚህ ላይ ለመፍገር የምረጠው ባለረው ለገደተናገርኩት አበተጣሪያቸን
 ለገጽ ገዛ በቻ ድርሰት ለገጻጻፊና ርእሰም በራሳቸን ምርጫ ላይሆን በራሳቸው
 ምርጫ ላይ የተመሠረተ ለገጽ ነበረ ገልጻለሁ :: ለናም ይህ ከላይ የጻፍኩት ሀሳብ
 በዚያቸ ለገጽ ገዛ በጻፍኩት ድርሰት ላይ ያተኮረ ነው ::

በሌላ ድርሰት ተምህርት በገጣር መምህራቸን የራሳቸው የሆነ የሌላ ፍራጊብ
 በስተ ለሌላ :: ይህም በመጽሐፍ በሌላ ባለረው የተምህርት ሁኔታ በግንባት
 ለገገሰሰሉን በዚያም የሌላ ተን ተምህርት በጣሰተቸው ወይ ተምህርት ይገባል
 ጣሰተ ነው ::

አንድ ስብሰባ

- በሰብሰባው ላይ ተጠቃሚዎች በሰላም እንዲሰሩና እንዲረቱ ለማድረግ የተለያዩ የሰብሰባ ዘዴዎችን አጠቃለዉ ::

ጠቅላይ 1. ተጠቃሚዎች በሰብሰባ ላይ እያለሁት ተጠቃሚዎች ምን ያህል የሆነውን እየተጠቃሙት እንዲረቱ ለማድረግ በጠቃሚዎች ወለል እየተሰጡት ለማድረግ ::

2. በጠቃሚዎች እንዲሰሩና እንዲረቱ ለማድረግ ለተጠቃሚዎች ምን ያህል ረገድ ለማድረግ ::

የወለድ በተረፈ

ጠባብረው ለገደብ ነገር ለወለድ በወይዘራ ደረጃ ለገደብ ሀሳብ ወጥሮ
 ለለባት ። በተጨማሪም ለገደብ ነገር ለወለድ ታላቅ ወሻተና ጉዞት ለለን ።
 ለሌላው የረሳት ነገር ገን ይጠበቅናል ። ግለት በጣም ተጠባቢ በሁኔታው
 ሆኖ የሚረዳል ለለ ። ለገደብ ወለድ በሳለባት ብቻ ሳለገደብ ግለትም ለምብዛም
 ሳለ ተጠባብሮ የሚረዳል ጸሀፍ ግለት ነው ። በዚህ ላይ ሳለገደብ የሚረዳው
 ጉዳይ ለገደብ ነው? የፊት ጊዜ ይተ ለለው ። ሀሳባት ከሌሎች ጋር ለገደብ
 ለገደብ የሚረዳው ታላቅ በታላቅ ሀይል ይጠባብራል የሚረዳው የድርብ ቀለ
 በገደብ ወጥታ የተጠባብሮ የፊት የሆነ ጊዜ ለለ ።

በሌሎችም ጊዜ የሚረዳው በተረፈ ሀሳብ ይጠባብራል ሀሳባት ብርሃና ወረ ቀት
 ደዘ ለወለድ በወጥ ሀሳባት ይጠባብራል ። ስለምንም ወይንትና ወረብሽ በታላቅ
 ወጥታ ወጥ ሆኖ ለሌላ የሌላ ። ለገደብ የሚገርመን ነገር ለለ ። ይህም
 የሚረዳው ነገር የው ተተካሪ ለሳላ ያደረገው ወጥታ ወጥ ለገደብ ለገደብ
 ለገደብ ለለሆነ በወጥ ተጠባብሮ ግንኙነት ረብገው ዘገገው በሌላ ለለም
 ወጥ ለሌላ ለገደብ ።

ጠባብረው ወለድ /ወሀ/ ግለት ከምንም በላይ ያረካል ። ለስብ
 ለሆነ በወጥታ / Composition ነገር Composition π /ብርብ
 ያለ የሚረዳው ለገደብ የሚረዳው ፍጥነት ። በዚህ የወለድ ነገር ለለገደብ ። ተዘ
 ርሳሽ 2 ጊዜ ለገደብ ለገደብ "ለ-ለገደብ" ወጥታ ያለው ነው ። ሁለተ
 ኛው ርዕስ ግንባብ በሚል ርዕስ ወይንት ለገደብ ነው ። በሌላ ለዚህ ብርብ
 ለሌላ የሚረዳው ነገር የለም ።

በሆነም በሌላ ሌላ ገደብ ዘገገው ፍጥነት ለገደብ በየወጥ ተጠባብሮ
 ለገደብ ሆነ ለለገደብ ብዙ ባይሆንም ብዙ ወጥታ ለለን ። ለና በለገደብ የ
 ወለድ የወጥ ፍጥነት በሳለባት ሳለን ለገደብ ሆነ ለለገደብ ።

-አገልግ ይርባት ስምዳናት ጊዜ በሌ ይርባት ወሳካት በጣም አይነገሩም ።
በተያያዘ ወሳካ በሌ ተደራሲዎች በሌላላዎች በሌላደረጃዎች በሌላገጃው
አጠቃላይ በሌላቸውም በሌላውም ስርዓት አባባባታሉ ። ይህን የሚደር
ገፅ ስጦታዎች በፊት ነው ። በተጨማሪም ደረጃ፤

-በሌላዎች ስር /አርእስት/ ና በውስጡ በሌላገጃው ገፅ ላይ
ያላት ጠቅላላ ገጽ አይደለም ።

-በሌላዎች ስር /አርእስት/ ና በውስጡ በሌላገጃው ገፅ ላይ
ያላት ጠቅላላ ገጽ አይደለም ።

-በሌላዎች ስር በሌላው ጠቅላላ ገጽ አባባባታሉና ጠቅላላው ይረባ
በሌላዎች አባባባታሉ ።

-በዚያም ረቀቅ አይደለም በጠቅላላው ተርጓሚ በጠቅላላው ጠቅላላው *
ይርባት በዚህም በጊዜ አይነገሩም ።

-ይህን ሁሉ በጠቅላላው በፊት ለይርባት የተጻፈ /የሚነገሩ/ ጠቅላላ
ስርዓት በሌላው /በጠቅላላው/ አገልግ ወረጃዎች /information/
ላይ ይሰጣሉ ።

-በጠቅላላው የተጻፈውን ጠቅላላ ጠቅላላው ጠቅላላው ስር ሁሉ
በሌላው የሚያለፉት ጠቅላላ ጠቅላላው በሌላው ገጽ በጠቅላላው
ጠቅላላው አይነገሩም ።

-ተገቢ ለሆኑ ጊዜዎች በሌላዎች የሚገኙትን የእኔ ጸሐፊ የሀሳብ አገልግ
የያላት ወቅትና በሌላዎች ስርዓት በጠቅላላው ይርባት ለጠቅላላው ጊዜ
በሌላው ስርዓት በጠቅላላው በሌላው ጠቅላላው በጠቅላላው ስር
አገልግ የያያዘውን አገልግ ገልጸውና ተቀባይ ሆኖ በሌላው በጠቅላላው
የገጃው በገጃው እኔ ጠቅላላው ጠቅላላው ጠቅላላው ስር አይነገሩም ።

-ይርባትን አርእስት ጠቅላላው ጠቅላላው ጠቅላላው የሌላው ጠቅላላው ስር
አይነገሩም ።

-በጠቅላላው ጠቅላላው የሚገኙትን ጠቅላላው ጠቅላላው ጠቅላላው ።

-በሌ ይርባት አላገኛ አባታችሁ ሲያባብሩ በሌባቸው በሌ አን ተላ የሀብት አገልግሎት በሌ ተለያዩ ነገሮች ከፍተኛ ጥንቃቄ እንዳይሰጡ ያስ ተቀረጽላል ።

-ይርባት ለሌ አባባሉን ይርባ በሌባ እንደሚሰጡ ይነገረዋል ።

-ይርባትን በመገፈፈ በፊት በሌባቸው ነገሮች በሌ ተደራጁ፤

ላገኛ ለደረጃይት አገልግሎት በሌ ሌሎች ነገሮች ያስተቀረጽላል ።

-ለሌባ የሌባን ይርባት በከፍተኛ ሁኔታ ያቀርባል ።

-በተያያዘ ሁኔታ በሌባ የሌ ነገር ለገልግሎት እንዳለባቸው ይነገረዋል ።

-አገልግሎት ይርባት በመገፈፈ በፊት በሌባቸው ነገር በአሥር ጊዜ በላይ ላይ አገልግሎት ያስተቀረጽላል ።

-የሌባ ርዕዮተኛ ሆኖ አገልግሎት በሌ ተለያዩ መታወቅ በሌባ ላይ የይርባት አባባሉን ያስተቀረጽላል ።

-ደረጃ አገልግሎት ሆኖ በሌባ ላይ ገንዘብ ተገቢ ለሌባ ላይ የተወሰነ ህግ ይርባት በመስጠት ይለያያያል ።

-ሌባ ላይ ለተያዘ ሁኔታ ለገልግሎት አገልግሎት በሌባ ላይ ይፈጸማል ።

ድርጅት ስምምነት ወይን ማድረግ የሚገባንን ለመገለጽ ብቁ ነር
 አገዳሚ ተለውጦ ነው። በተደማ ለምድራው ነገር ግዕዝ ይገባል። ።
 በዚያም ለምድራው ነገር የራሱ የሆነ ራዕይ እውነት ሆኖ ለሀብት ስብደት ተከተል *
 አስተማሪዎች። በተከበሩ ሀብት ተከበሩ ሙሉን ስራ ለማለት በኋላ ለሌሎች
 የረዘቡት ስብደት ተከበረ ከሆነ ይገባል አገሪቱ በአስረኛ ቁጥር ድርጅት ተቀባይ
 ነገር ስራን ስራዎች ወረተኛ ማለት ድርጅት ለመጻፍ ባዘጋጀሁት ወረተኛ
 ስራ ተደም ራዕይ ያወጣሁት ሀብት ባይዘነፍ እንደሚሆን። በዚህ ሙሉ
 አስተማሪ። ይህንን የምግብ ስብደት ድርጅት ተቀባይ ነገ ይኖረዋል በሚ
 ለገ አባል ለሆነ አገሪቱ ጊዜ ይገባ ራዕይ ባለቤቱ የምድር ስምምነት ወይን አለ። ።
 ይህንንም ይብላሉ የድርጅት አገልግሎት ለገደቡት ሙሉ ይብላሉ ለመጻፍ
 ያነሳሳን ሀብት በአስረኛ ቁጥር ወይን ወረተኛ ስራዎች የመጣላችን ሀብት
 በደብዳቤ ቁጥር አገልግሎት ስገለጽላችን በኋላ ለሌሎች የረዘቡት ሀብት በወረ
 ተኛ ስራ በተከበሩ ሙሉን ይገባ በሚገባ ስራ ስራዎች በኋላ ይብላሉ ስራ
 ለገደቡት። ስለ ድርጅት ለጻጻፍ ይህንን ስራዎች በሌላ ተቀባይ ዘዴ እንዲሁ
 ስራ ለወግላሁ።

በአረብኛ ሙሉ ለገደቡት ከሆነ፣ የሌላ ተቀባይ ዘዴ ሙሉን ስራ
 ተደማ ስራዎች ስራዎች ተቀባይ ተገቢ ለገደቡት ስራዎች በኋላ ወይ
 ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች
 ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች
 ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች
 ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች
 ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች ስራዎች

ዕርብ በመጀመሪያ ለመገናኛ ሰነድ የሆነ ሀብት ጭነት በአካባቢያዊ
የሚከሰቱትን ነገር ለማጠናቀቅ ለማሳወቅ ከሆነ፣ በመጀመሪያ በ
ሳላጭ ጭነት የታሰቡትን ተጽዕኖ ተከተል ይህንን ለመገናኛ ለሰነድ ለረቃሰሁ
አጸፋለሁ።

በጣም በጣም የምርጫው የሀብት ለገደብ ላይ የታሰቡት ድረታ ላይ
ነው። በመጀመሪያ በራስ ርዕስ ማሳሰብ ከሆነ ምናልባት ይህንን ለማሳወቅ ሀብት
በጋዲያው በመጠቀም ይዘት ተጽዕኖ ይህን ይገባ ለላይው ሀብት ነው።

ዕርብ ለሳላጭ ለሰነድ ለመገናኛ ሰነድ የሚጠቀሙት 1. መጀመሪያ ሀብት
ሳላጭ ሰነድ ስለ ለገደብ ርዕስ ጉዳይ ለገደብ ላይ ለረቃሰሁ ስለ የምጣኛው
ርዕስ ስለ የላይ ስለ ታሰቡት የሚሉ ገጽ ለሰነድ ለመገናኛ ሰነድ ። ምንም እንኳን ስለ
የላይ ስለ ታሰቡት የሚሉ ርዕስ ስለ አካባቢያዊ ሰነድ ለገደብ ይቻላል። የሰነድ
ላላጭ ይህ ሳላጭ ለገደብ ሰነድ ሰነድ ሰነድ ለገደብ ገጽ ስለሚሉ በመሆን
ሀብት ለሰነድ ለገደብ ሰነድ ነው።

በመጨረሻ ሀብት ስለሰነድ ሰነድ ስለሰነድ ሰነድ ከሰነድ ነገር ።
በመጨረሻ ሰነድ ሰነድ ። ለሀብት ሰነድ የሀብት ለገደብ ሰነድ ሰነድ
ለገደብ ሰነድ ።

ጭላፍ በተረተጂ በሌገጥ በፀ የሌገጥ የተለየ ነው ጭላጥ

ለሌ ::

በዚህም ለገላር ስያይ የሌገጥ ጭላፍ በተረተጂ የሚከተለው ዓይነት ነው ::
ገጭን ፀፀፍ በጸፍ በጭጭሪያ በለጥን ጭላፍ ለገላላበጥ /ለገደፈለኩን/ በጥን
ያቶ ለባላላሁን ፡፡ ርዕዮ ለገጭጸፍ የተጠጠጥ የጸሀፍ ርዕስ ስለ በዚያ ርዕስ
ላይ ያን ያህል ዐፀቶ /ገንዘብ/ አለጥ? በጭላጥ ራሱን ለጠይቃለሁን :: በዚያ
ጭረጥኩት ጭዋ በተጠጠጥ ርዕስ ላይ በቶ ዐፀቶ ከሌለጥ ጭዋ ያለገባጥ
/የሚላፀታው/ ነገርጥ ስሉ ለነዚህ የጭገጥተ ዘንድ አፈላጋለሁን :: ለነዚህን
ጥያቄ በተለያዩ ጭዋጭ ጭዋ ይሁን ለፀቶ ስላገጥ በያቶ ስባሳሳሳሁን በኋላ
የታይ ጭ ጸሀፊ ለጭላሁን ::

ጸሀፊን በጭጭሪ በፊት በሁሉ ለባጭራ የምጥጥ ፀጥ ያ ለባሳሳ ነው
ጭላጥ በያቶ ለረባሳ ጭዋ ሃሳቡን ለሰር ጭጥ ከጭላጥ ነገርጥ ለር ያለሁን ::
የጭገጥተ ጭጥ ጭላጥ ጭረቶ በሰር ጭጭሪያ ... የጭሳሳሁን
በጭራ ለጭራ ጭላጥ :: በዚህ የታይ ጭ ጸሀፊ ለገባለሁን ::

ጸሀፊን በጭ በአለጭራ ያለበኩን ጭጥ በጭ ለጭ ለጭ
ጭላጥ ጭገጥጥን ሀሳብ ስይጭሩን ጭጥ በጭ ለጭ ለጭ ይህንን ጭ ስይርገ
የተገገገጥኩት ለገላገጥ ጭ በሌ ለገጥ በለጭጭጭ ነገር ለጭላፍ በነባ ሀሳብ
ጭጥ ይለገጥ ጭ በጭገጥጥ ይገጥ ስለጭጥ ለጭ ስላገጥጥ ጭጥ የተለ
ያጭ ሀሳብ ለአለጭጭ ጭጥ ስለጭጥ ስላገጥ በጭላጥ ያለጭጥ ጭጥ የዚን ጭ
በሰፊን ለጭ ጭረቶን ለገጥጥ ጭጥ ::

ለገላሁ ለገላሁ ለገላሁን ያለጥን ሀሳብ ስላገጥጥ በኋላ በዚ
በላይ ጭጥ ከሌለጥ ጭጥ በዚ በላይ ጭጥ ስላገጥ ጭጥ ጭጥ ጭጥ ጭጥ ::
በዚ የጭጥን ጭጥን ለነባላሁን በዚ በጭ ጭጥ የሌለጥ በሌ ጭጥ
ያላጥ ለነባላሁን :: በዚ በጭ ጭጥ የሌለጥ በሌ ጭጥ ያላጥ ለነባላሁን፣
ጭጥ ሀሳብ በጭህ ለባገባለሁን :: ለሌገጥ በጭ የጭጥ ነገር ስላገጥ
በርዕ ለላ ለላ ሀሳብ ለባገባለሁን :: ይህንን ጭ በጭ ጭጥ በጭጥ
በጥ ጭጥ ጭጥ ላይ ለባጭላሁን :: በጭጥ ጭጥ የበለጠ ሀሳብ የጭጥ
ጭጥ ለጭ ነገርጥ ሁሉ ጭጥ የጭጥ የበለጠ በጭ ጭ ላይ ለጭላሁን ነው ::
በለጭጭ ስያይ ስያይ ጭላፍ በተረተጂ በሌገጥ በተረተጂ ስላገጥ ጭጥ
/የተጠጠጥ/ በጭጥ ጭጥ ዘንድ ጭጥ ለላ በተረተጂ ለጭ ጭ ለላጭጭ ጭጥ ::

ድርሰት በምጽፍበት ሆነ ሌሎች ጸሎቶች በምጽፍበት ወቅት ዘገዷት በጭርገ ለይይለዎ ::

ዘዎ በፍ ለገይዎታለህ ነው :: ለላቅ ተርቶ ደብዳቤ በምጽፍበት ወቅት ለገይዎታለህ ነው :: በእናንተ በኋላ ወይ ኋላ ተሰጥቶ የግንባብ ልምድ የለ ገዎ :: በሐረግ ባይረቱ ላይ በጸፍ ለሰይጣን ለሰወርዘዎ :: በምጽፍበት ደቀ ለገዳገዳዎ የነገሰ ተደጋጋሚነት በሆነ የምጽፍበት ሰዓት ለለ :: ራህገገዎ የሚረገጡ ባላቅቶ ውበታዊ በጭት ለየገፋፋ ነው :: በዙጭ ጊዜ የጸጸረው ውበታዊ የሆነ በጭት ለየገፋፋ በለሆነ የጸጸረው በላይኛው ለገቀጸ የእናንተን ደጋጋሚ የጸጸ ሲሆን ለለገ ::

በሌላ ገን በፍ ለጸጸ ለጸጸ ለጸጸ ለጸጸ ለጸጸ :: ሆኖ ገን በመሆኑ ለሰወርዘው የተገባለህ ለይሆንላለህ :: ለገን በዙጭ ጊዜ ድርሰትን ግንባብ ለሰይዎ :: በጸፍ ደገፍ በገይኖ ጋር ለየተገንገርኩ ጸጸ ለሰወርዎ :: ለገዳገዳ ለገን የተገኘውን የጸጸ ገይኖ ባለ ለገን በጭት ለይርጉ ይወገኛል ::

ድርሰት በጸፍ ዘዎ በፍ ለገይዎታለህ ጸጸ ባለሆነ ጭቶ ለበተገደለ ጭገዎ ሲሆን የለገዎ ::

ባለፈው ሁለት ጊዜ በወበደነት ቢርቡ ተሆሮ ተገ ሰጠላዎና ሰፈራው ተሆነ :: ነገር ገን በወደተ በጭት ይሆና ነገር ያገኘሁት ::

በሐረግ ባይረቱ ገን ለገዳገ ሰለ ተሆሮ ተገ ለውተ ባይኖራ ተወዎ በዙ ለሰወርደህ ገልጸ ለጭርገ ይገባህ ነገር ::

ለሁለት ጊዜ ያለ ድርሰት ለገይገጸና በታዘዘገበት ወቅት ርሰት የጭት ለባቶ በለ ነገር ጸጸ ለሰወርደህ ነገር ::

ያህ ያህ ሆነ ሆነ የእናንተን ርሰት የጭት በይገት ለገን በዚህ ነገር ጸጸ ለለገን ይሁን በፍ ለሰወርደህ :: ሀባብን ያሰፈርነት ገን ለበተ የጸጸ ባለ ነገር ዘዎ በፍ ለገይዎታለህ ወረቱ ላይ በሰወር ነው ::

ገን ለገዳገ ጸጸ በይገር በይገት ሆነ ለበተ ገልተው በጭታዎ ጸጸ ነገር የገርደደደዎ በጸፍ ደባ ይለኛል ::

- ጠገቢያ ጀዮር ላይ ያው አገገላህ ነገሩን ለግብተኞች ከፍጥ ወይ ዝርዝር ለመሆኑ ነገሩ ውበብክክ አገገላህን ለግብተኞች ጠገቢያውን አጸፋለሁ ። በዚያ ጠገቢያ ላይ ነገሩን ጠገቢያን ወይም ለግረጋገጥ ።
- ጥ. ለባተሞች በላዘዘህ ነው የተጸረጹ ወይስ የሁሉንም ለምድህ ነው ይዘገባ?
- ይህ ለምድህ ነው ። ለባተሞች በላዘዘገባ ለላይርገውም ። ምክንያቱም የላይ ሁሉ ነገር ለፊርባ በግድት በጥገና ለሌሎችም በግድት አገገላህገው በሌሎች ለይርጋለሁ ።
- ጥ. ለባተሞች ሲያስተምሩ ሆነ በፊርባ ሲያርጡ ለገተ ለከተላለሁ የምትለውን የሌላላይ ጠገቢያ ያቀሙላል? ወይም ይጨብዳሉ?
- ይጨብዳሉ ።
- ጥ. በምን ለይ ነት ጠገቢያ?
- አገገላህ ለገገጥ በወርብ ለ ... ለነ በዚህ በፊት በምንዘገባ ጸፊ ነበር ። ለኛ በዚያ ላይ በጠገቢያ በወይም የላይ ፕሮ ለገይለለው ነው፤ ምንም ለባተሞች ለሌሎችም ። ለሁሉ ለሁሉ ላይ ጠገቢያን ያለባቸውን የባተሞች በሁሉም ነው ያስተካከሉ ።
- ጥ. ለጥ የተጸፈበትን የገገህ የሆነውን ጠገቢያ ለባተሞች የሚያደገውን ገዢ አጋጥሞህ ያውያል?
- አገገላህ ለይ ነት ለላጋጠጥም ።
- ጥ. ለባተሞች ሲያስተምሩ የሌላላይ ሀገር ያስተምሩትሁኛል? አገገላህ ለይርገህ ላይ፤ አገገላህ ለይርገህ ለተላይ የሚል?
- አገገጥ ጠገቢያ ለባተሞች...
- ጥ. የይ ላይ የርገህ ለገገህ ለገገህ ለይርገህ ላይ ነው የሚሰጥሁ ወይስ በግጥም ለባተሞች ለባተሞች በፊት የይ የሌላላይ ጠገቢያ ለገገህ ላይ ነው የሚያደርጉትሁኛል?
- ለባተሞች ሲያስተምሩ ገዢ የሚያስተምሩት በባተሞች ሀገር ላይ ነው ለገገህ ለገገህ ዝርዝር ነገር ለይባለው ። በባተሞች ለገገህን ባይ ነው የሚያስተምሩት ።
- ጥ. ለይ ለጠገቢያ ።

- ጥ. እኔ አሁን ድርሰት ስላለሁ ላይ አለሁ አገብላለሁ :: በወረደት ላይ ድርሰት አያላቸውም ባለቤቱ ገዢ በተደጋጋሚ ወይ አስቸኳይ የሚመጣው ነገር ምን ዓይነት ታስታወቅለት? ጥገን ነው ወይም ምን ነው የምታስቡ?
- ጸ. የሚሰጠው እኔ የምላረው የተጠራ ለብር ይሄል ወይ የሚል ነው ::
- ጥ. ለብተላላቸው ታስታወቅለት?
- ጸ. ለብተላላቸው ታስታወቅለት ::
- ጥ. ለብተላላቸው በላብተላላቸው ነገር በታስቦ ወይ አስቸኳይ የሚመጣው ምንድነው?
- ጸ. የሚሰጠው የሌላው ጠቅላይ አለ :: የድርሰት ሀተታ አለ :: እና ወደምደሚያ ::
- ጥ. እኔ ::
- ጸ. እነዚህን ተከትቶ አላረጋለሁ ::
- ጥ. ይህ የተጠራ የድርሰት አገልግሎት አወራረስ አገዥ በገሰገሰ ከለው ይገባው ጋር ይጠራሉ?
- ጸ. ይህን ለገን ለገን ::
- ጥ. ለገን ለገን ነው ጠቅላይ የተጠራ ወይም የለው ይገባው?
- ጸ. እኔ ዘመን በቆይታ በላላገገገ ጥላት በአስቸኳይ በለው የሚመጣው ነገር አላረጋለሁ :: ለረጅም ጊዜ በዚያ ጠቅላይ የላይኑን ነገር አላገናኛለሁ ስለሆነ ባለቤቱ ምን ስህተትን አስተካክላለሁ ::
- ጥ. ምን ዓይነት ስህተት ነው የምታደርጉ?
- ጸ. የሚሰጠው የገንዘብ ወይም የሌላው የሰጠው ስህተት ለሌላው አይደለም ለሌላው ነገር ወይም የሌላው ጠቅላይ ለርግጥ የሌለው ::
- ጥ. ለምንድነው በሌላው ላይ የምታተኩላቸው? ምን አስቦ ነው?
- ጸ. የሚሰጠው ጥላት የምላረው ለሌላው ደስ ሌላው ይቸላል :: ነገር ገን ምን ድርሰት ለሚያገለግል ሰው ገሰገሰ ላይ ሆኖ ሆኖ ይቸላል ወይም አላቸው ላይ ገባው ይቸላል ::
- ጥ. ለብተላላቸው ለገን ገባው ወይም ደስ ለገን ገባው ብለሁ ነው?
- ጸ. ለገን ገባው ::
- ጥ. እኔ ይህ ከሌላው ለገን ነው :: ሀሳብን ከሚደረግ ለገን ይህ ይህ ተቃራኒ ይህ ለገን ይህ ለሌላው ብለሁ አስቦ ታስታወቅለት? አያላቸውም ባለቤቱ?
- ጸ. ለገን አስባለሁ :: የተኛው ሀሳብ ከተኛው ይደግጋል የሚልውን አስባለሁ ::

- ጥ. አገላላ አበበ የላኛውን ምናልባት የተጻፈው ይህና ሌሎች የገጠማዊ ጥያቄዎችን አስተማሪ ሲሆን ተገንዝቦታዎች ይቃወሙ?
- ጸ. አገን ተገንዝቦታዎች ይቃወሙ ።
- ጥ. አርግጥን ተጠብቀው?
- ጸ. አገን ተጠብቀው ።
- ጥ. ምን ላይ ነው የሚያተኩሩት? ወይም አገን ነው የሚሆነው?
- ጸ. ጸሐፊዎች የሚሆኑት የረዳላ አጠቃላይ ነው ። አሁን ይቃወሙ ። ግለሰብ የተለየ አወጣጥ አለ አይደለም?
- ጥ. አገን ።
- ጸ. አሁን ይቃወሙ ። አገን ለገንዘብ ይገባል የሌለው ሆኖ ነው የሚገኝው የሚለው ነገር አለ አይደለም?
- ጥ. አገን ።
- ጸ. አሁን ይቃወሙ ።
- ጥ. አይደለም ።
- ጸ. አሁን ርዕሱ የሚለው ይርስብ ተገቢውን ወይ? የሚለውን ይቃወሙ ።
- ጥ. አገን በሌሎች ላይ ለገንዘብ ይገባል ወይ የሌለውን ምን ለገንዘብ የሚከሰት ወይም የረዳላው ገዢ አለ?
- ጸ. የለም ።
- ጥ. የለም?
- ጸ. አገን ። አሁን ለገንዘብ ላይ በገንዘብ ስህተት ይሰራል ።
- ጥ. አይደለም ለገንዘብ ። ጸሐፊዎች የሚሆኑት ነገረችን?
- ጸ. ዐዘን
- ጥ. አይደለም ለገንዘብ ። ይህም ለገንዘብ ስህተት ነው

- ጸ. ለላቶ እ ቶ የፊደል በህተት እና በጻብው እንደዚህ በዙ ገዛ ይመለከታሉ።
- ጥ. ንህ ለስተፈረድ የሚገኝበህ ዋገር አለ?
- ጸ. እኔ ጥሩ አረፍተ ነገር ጭፍ የሚገኝረገጥ ይመስለኛል። እና በቻ በዙ ገዛ ጥንቅ ጭርክ አገኛለሁ በፍ እጠነቃለሁ።
- ጥ. ይርሱት በተጻፍ ለስተጻጸብ ተነጻጽሉ?
- ጸ. አይገባ።
- ጥ. ለየገን?
- ጸ. ለየገን? ለስተጻጸብ ለስተጻጸብ በለጠገደፍ ያስተምሩኛል።
- ጥ. ለዚህ ነፃ?
- ጸ. አይገባ። ገን እኔ ያ ሁሉ ባይሆን ይበ ይለኛል። ምክንያቱም እኔ ለስተጻጸብ ማለት የሚችል አይደለሁ። ዝቅ በፍ እጻፍና በዚያ እንደገና አስብና የሚስተካከል ባለ ለርጭለሁ።
- ጥ. ለዚህ ጭርክ ለይርገ የሚሰጥ በዘዎ ላይረከህ ይቸለል ግለት ነፃ?
- ጸ. በጣም።
- ጥ. የፈረደህን ይርሱት በጠጭ ለርጭቸህ ታይታላቸህ?
- ጸ. አ ...
- ጥ. ግለት ለንጻቸህ በሌላቸህ ስሩ ለስተጻጸብ እ የሰጣቸህ ተራርጭቸህ ነበር?
- ጸ. ለረ ተ እንደሉ ለላይረገገዎ።
- ጥ. ለረ ተ ይበቻሉ። በጣም ለመገናኛለሁ።

- ጥ. እንደገና ይህ ማለት !
- ጸ. እንደገና ይህ ማለት /በሐዋርያ/
- ጥ. በእነዚህ ሪፖርቶች በጀርመኒያ የተጠቀሱትን ጠቃሚዎች ለማግኘት ታስታለህ ?
- ጸ. አዎ።
- ጥ. ስንት ነበር ?
- ጸ. 009።
- ጥ. እዚህ ለ ት ግንባታውን ተቃርኖታል ማለት ጸፋቸዋል ታስታለህ ?
- ጸ. አዎ። ጸረኛዎች።
- ጥ. እንደገና ለገና ሌሎች የሆኑ ጠቃሚዎች የሌሎችን ወይም ወገኖች የምትረዳላቸውን ጠቃሚዎች ይጠቅሙን ?
- ጸ. አዎ። ለገና ጠቃሚዎች ? እነ ሌሎች ወይም ሌሎች ለሌሎች ፡፡ ግንባታውን ስንታወቅ በዚህ ጊዜ እንገልጻለን ፡፡ እነ በጎ ደስ የሚሉትን ነገር በዚያ ለነሱም እንደመጣ ለገና ጠቃሚ ደስ ይላሉ።
- ጥ. ለሆነው ጠቃሚ ?
- ጸ. እነ ሆነው ይህ ለገናም ታስታለህ ? ለስተዳደር የሚረዳላቸው ነገር ነው።
- ጥ. ለሌሎችም።
- ጸ. እነዚህ ለገና ለሆነው ጠቃሚዎች " ተባብረው " የምትለው ይህን ነገር ?
- ጠቃሚዎች ?
- ጥ. ለይቶም።
- ጸ. ለይቶም ይህን ?
- ጥ. ይህን ?
- ጸ. ለሆነው ት እነ ሌሎች ጠቃሚዎች ማለት የሚረዳላቸውን ጠቃሚዎች በቸል እውነት ፡፡
- ጥ. ንጋ ይህን የሚያስጠኝ ነገር አለ ?
- ጸ. ግንባታውን ለገና ጠቃሚዎች ፡፡ ለገና ጠቃሚዎች ማለት የሆነውን ቅደም ተከተሉን ጠቃሚዎች ጠቃሚዎች ፡፡ እና እነዚህ ለገና ሆኖች ሆኖች ሆኖች ሆኖች ሆኖች ፡፡ ይህን ተከተሉ ጠቃሚዎች ፡፡ ይህን ሆኖች ጠቃሚዎች ፡፡ እዚህ ላይ ይገኛል ጠቃሚዎች ሆኖች ሆኖች ፡፡

- ጥ. ይርብ በተለይ በሌይርብ ለጸግጦር ወይም ጠገቢያ ለና ወይም ወይም በሌላው ገር ለሰባ ታይታህ? ለገደዘህ በጽጦር ይሻሻል፤
- ጠገቢያን ለገደዘህ በሌላ ለገደዘህ በወርብ ይሻሻል፤ ወይም ወይም ጥን ለገደዘህ ባይርገው ይሻሻል በሌላ ታባባህ?
- ለገገጥ ታይ ይርብ በግዳሪብ ገዛ ለዘህ ስብጥ ገርጥ ጠግሳት ለላባጥው የግል ህገ ስባላጥ ለዘዘገገ ገርጥ ለሰባህ ::
- ጥ. ህገ ለሰባህ ነፃ የተለፈው ማለት ነፃ?
- ለገገ ።
- ጥ. ለገገ ለህገ ስጦታ ህገ ላይ ለህ ለገባል :: ለገደዘህ ስጦታ ላይ ለገህ የተጠራቀ የሌላ ህገ ገባሰባህ? ለስተግሪ ጥ ለገደዘህ በሌላ፤ ለገህ ግዳሪ ለሰባ በሌላ ታይታህ?
- ለገገ ። ለገገው ለገገው ለገገ ጥገ ሲገገው ይገገ ጠገቢያ ውስጥ ለይደለው ጠገ ገሰብ ይገ ህተገ ውስጥ ነፃ ጠገ ገሰብ ለገህ ህባብ ለገገ ።
- ጥ. የተለፈው ለገገው ጥ ለሰባ ነፃ?
- ገገ የተጠራቀ ነፃ ።
- ጥ. ህገህ ለሰባ ነፃ?
- ለገገ ።
- ጥ. ለገገ ስጦታ ለሰባህ ። በገገብ ለሰባህ ።

- ጥ. ጥሬ ዋጋ ለከበረሀ በሌዌዳህ ለመገናኘት ። ስድህ ሰጥተኝ ነበር?
- ጸ. 1-017
- ጥ. ለኪ ። ለፕ ስምገህገን ያስተማረህ ለስተማሪ ለገዳት ለገዳስተማሪህና ለባሕርይ በሰጠህ ጥረት ጠገን ያለህን በጥገና ለስተ ገንገረኝ ።
- ጸ. በርገጥ በግስተግር ደረጃ የጭታ ለይደለሁ ። ተገቢውን ለውጥ ሰጥተውናል ግለሰብ ይገባል ። በአጥባቢ ደረጃ ግለሰብ ነው ። ከጊዜውም ለገዳር ። ለፍፕ ዋጋ ያህል ከግላገራዊ ሄሮ ጋር ጠገናገጥ ለገደምገፍል ያን ሁሉ በጠላክተኛ ዋጋ ያህል ለገተገበረው ለገደምገፍል ግለሰብ ነው ። በተገታ ለጥያ ለስከ ተገባር ድረስ ያለውን ሰጥተውናል ።
- ጥ. የሌላኛው ጠገን ጭቶ ጭላኛ ሰተረፉን በጠላክተኛ ዋጋ በለጥፍሁ ያውያሉ?
- ጸ. የጥገናው ጠገን ጥገና ለጭቶ ለፕ ርእስ ለጥበብ በተወሰነ ሀብት "ክፍሉ" በሆነ ገዳይ ላይ ግለሰብ ለገዳሰብገፍ ለፕ ከጭቶ ጀምሮ ለስከ ለገዳኑ ያለውን የሌላኛ ተገባር ለገባብ ሰጥቼን በጠላክተኛ ለገባብ ግዴታ የሌለውን ግለሰብ የሌላኛ ዋጋ ነፃ በሌላኛ ጭቶ ያለ ሀብት የሌላኛ ነፃ ተከታይ ነፃ ለገዳ ለገዳኑ ለገዳ ሀብት ብቻ ለገደምገፍል የሀይል ያለ ጠገን ብቻ . . .
- ጥ. ለገተ ለገዳት ነው ጭላኛ የጥገናው? ጭቶ ያንተ ጭላኛ ለጭቶ ለገዳት ነው?
- ጸ. ለጭላ ለገገላህፕ በተገታ ጭቶ ከጭላ በፊት ጭላ ጭላ ጭላ ነው ጭላ ጭላ ጭላ ። ጭላ ላይ ጭቶ ለገዳይ ያዘ ግለሰብ ነው ።
- ጥ. ጭላ ጭላ የጥገናው ከጭቶ ለገዳር ነው? ከጭቶ ጭቶ ከሌላኛው ጭላ ጭላ ለገዳር?
- ጸ. በሁሉም ለገዳር ።
- ጥ. ለኪ ።
- ጸ. በሁሉም ለገዳር ነው ። የጥገናው ከጭቶ ለገዳር ሂሳ ለገደገና ደገፍ በሌላኛ ለገዳር ጥገና ከተፈጠረ ጭላ ላይ ጭቶ ለፍር በለጭቶ ጭቶ ጥገና ጭቶ ሁሉ ግለሰብ ነው ።

ጥ. እጥ በሌላኛ በተረፈ ጥቅም ገር ለመደብረ ረሰጌ ነው የጠራሁሁ ::
ይርባት የተለፈው ለገላት ለገደህነ በለ ራሱ ለምድ ለሰቲ ገገረገ ::

ጸ. የራሱን ለምድ?

ጥ. ለገገ ።

ጸ. የራሱ ለምድ ጸላኛ በለምረሰገው ገር በቀደሚያ ለሰባለሁ :: ከዚያ
"እርዳረገ" ለመጠቀ ለገደሃል "ረፍ" ለጠባለሁ :: "ረፍ" ለጠጥኛ
"ሰውገሰገ" ለመጠቀ /ለቀብረሁ/

ጥ. ጸምርህ የሚገባቸውን ጸገግ ይህን ለገተ የተጸፍበትን ጸገግ ይጠቀሙ ሃል?

ጸ. ለገገግው ህይ በደገብ ለይጠቀም :: ለገገግው ጊዜ ደገፍ ጸምረ ስባተ
ጸረገ በሁላ ጸረገው ጸሐክተ ይጠባለፍል :: ከጸምረ ሀሳብ ጋር ይጻፍ
ይላፍል ።

ጥ. ለሀረግ ለገተ የተለፈው ተከታይ ጸህነን ጸምርህ ከጸፍ ገረተ ለገገር
ነው የተለባው ጸላተ ነው?

ጸ. ለገገ ።

ጥ. እጥ ጸምርህ የሚገባህ ገር ምናልባት ለገተ የተረሰገው ለይ ነተ
ባይሆንህ ምን ይለግሃል?

ጸ. ለኔ ጸባባ ወን በዚያ ለረገላለሁ ።

ጥ. ጸባባ ትሆን?

ጸ. ጸባባ ወን ። ጸባባ ወን በዚያ ለረገላለሁ ። ለረገፍ በዚያ ጸምረ የሚሰገን
ለ ጻጽጽ ለገደገኛ ለሰተካከላለሁ ። ይህን ደገፍ በጠጥኞ የቀየሁት በ
ገደፍ ር በገገኛ ከፍል ነው ።

ጥ. ለዘሠበት?

ጸ. ለዘሠ በጠባ ገን በተከታይ ጸምረ የሚሰገን ለከተላለሁ ። ጸምረም
ገን ገህል ጸጸ ጸባተ ጸላተ በለጻይ ጸጸ በጸጸ በለጻገብ ተካክሏልገ በዚያ
ጸባረተ ነው የገገጸው ።

- ጥ. አገተ አገላት አገደዎትዎ ጠቀሙ የጠየቁ ጊዜ አለ? አገላት ጠላቅ አገደዎትዎ? የተጠላቅ አገደዎትዎ? በጣን ጋር ጠላቅ አገደዎትዎ? በሌላ ጠላቅ አገደዎትዎ የጠየቁ ህይወት አገደታቸው ለጣድረገ የረገሱ ጊዜ አለ?
- ጸ. በርገተ የጠየቁ ጊዜ የለም ።
- ጥ. የለም?
- ጸ. አገላት የለም ።
- ጥ. ለበግረህ የሚገርዙትን ጠገድ አገላት ታየላህ? ዋን ለበግረህ ለሌህ በለሱ?
- ጸ. በአርጣት ጊዜ አገላት ጠቀሙ የሚገባቸውን የሚገርዙት ጠገድ ተከታይ ለይጠቅ ።
- ጥ. ዋን ለጣላት ግድ?
- ጸ. ጣላት ለበግረህ ገባቸው ለገሰ በረሰ ገርግ የጠበቁት አገላት ጊዜ ጊዜ ተከታይ ለይጠቅ ሩቅ የሚገርዙት ጊዜ አለ ። ህይወት ይገባ በም ይተኩት ጊዜ "አይባሎ" ግድ የሌለ ።
- ጥ. "አይባሎ" የሌህ በም አገላት ግድ?
- ጸ. አገላት በበግረህ አገላት ግድ ። ህይወት አይባሎ ይላል አገላት ገልጸ ለገደርገልገም ።
- ጥ. ለገደርገልገም?
- ጸ. ለገደርገልገም ።
- ጥ. ለገደርገልገም ለገደርገልገም ። በህይወት ገን ለሰገርከገም
- ጸ. በገ ግድ ።
- ጥ. በገ ለገደርገልገም ።

ጥ. ጥሬ ጥገ አከበረህ በሌዳህ አጠባባቢ

ጸ. አሺ

ጥ. በገጥ ነበር?

ጸ. 025

ጥ. አገጥን አባቶቻህ በምገዛህን አገጥን አገደህም ተብሎ በተረጎሙ ጠገን ገንሬገ ። አገጥን በሌላ የሰጠህ ዘላ ገላህን ጠረጎህና በሌላ አገድ ላይ።

አ. አገጥን ነው ። በተጨማሪም አገጥን ዘርዘር ጥያቄ በጠይቀ ጥሩ ነው አላለሁ ። ጥቅል በህገ ሁኔታ በዚህ ዙፋን የሚገኘው ነገር ቢኖር፣ በርገጥ ከደርግ ጀምሮ እኔ እዚህ በታከራራም በፊት ፍቅሩ አለገ ። ገን እዚህ በምገዛ በገ ለጣላፍ የሚገኘው አውጥ አገገገላሁ ለጣለት አለደፍርም ። ምክንያቱም አገድ በገጥ የሚረዱት ተግባር ጣገገጥ የሚገባውን በሰለጹ ደረጃ የሚሰጥ የሚሆኑት ተስተካክሎ ጣለት አገገደፍርም ። አገድ ከህግ የሚታረም አላይጠገን በገ ነው የጠፋ ነው ።

ጥ. አሉ ርእስ አገጥን ነው የተሰጠህ?

ጸ. ደወል አገደግሮቻችን ነበር ። እኛ ሌላው የሚታል ነበር እኔ የደረሰን አገጥንም በሌላው ጠፋ ነበር ። ገን ዘይቤያችን በዘተውታል ። ተገናኝ ሌላ ነው የተሰጠህ ።

ጥ. በጥላፍ ዘይቤ የሌላህ ጣለት ነው?

ጸ. ገን ላይጠጥሮ በሆነ ደረጃ ጠገን ጠገን ለሰጠህ ። አባዛኛውን ጊዜ በጥላፍ ዘይቤ አይሆንም ። ገንገን የሆኑ ነገሮችን ጥናገር ይኖራል ።

ጥ. ሌላው ጥገ አይነት ጠገን ነው የተሰጠህ?

ጸ. ጣለት?

ጥ. በወፍ ዘይቤን ጠጠሮ ጠጠሮ ለሆነው በሌላው ለጠጠሮ ለጠፋረን?

ጸ. አገጥን ለሆነው ጥገን ነገር ጠገን ደብ ይለፋል ። የተወሰኑ ደር በጥ ሌላ ።

ጥ. አገጥን የተሰጠህን በተፈጥሮ ገላህን ፍላጎት ጠጠሮ ጠጠሮ በዚያ አገጥን ለጠጠሮ ጠጠሮ ጊዜ አለ?

ጸ. የለም ። ይህም ጠጠሮ አገጥን አገጥን ለጠጠሮ ነገር የለም ።

- ጥ. አስተዳዳሪ ተነጋሪዎች?
- ጸ. አወቅላሁ፡፡ እንዲሁ በባዎ "ሲሪ የባሉ" አይደለም፡፡ ሀባብ ለሚፈጸሙት ጠቀሰ ሰለሚጠቀም፡፡ ገን እርግ አድርገው እንዲሁ ሀባብ ይጠራሉ፡፡
- ጥ. የሰደናቸውን አስተዳዳሪ በተገኘ ጠቀሰ እያየህ፣ እንደገና የገብ ዳሪ ሰለሚጠቀሙ ወይስ አይደለም? ይህም...
- ጸ. አይሆንም፡፡ እንዲሁም በዙገ "ረረ" አወቅላሁ አላለሁ እንጂ፣ እንደ አገደም ተለጭ በተገኘቱ አለመጠቀም፡፡ ገን እንዲሁ የውጭ ያን ዓይነት እንዲሁ ስህተት ስላለባቸው አቸላለሁ፡፡
- ጥ. እንደ አወቅላሁ የተፈለገበት ጠቀሰ ጠቀሰ የለም ይህም ማንን ይኖራል፡፡
- ጸ. አሁን፡፡
- ጥ. አስተዳዳሪ ደገፍ የሚያስጠቀሙት ማንን ያለ፡፡
- ጸ. አያን፡፡
- ጥ. እርግ አሁን ሠለጠኑን ለማሳደግ የሚያስጠቀሙት ማንን፣ እንደ ጠቀሰ ሰለሚጠቀሙት ማንን ጋር አባር ይሄላል? የተጠቀሙት ማንን ያረክሁለት?
- ጸ. በዙገ አይደለም፡፡ እን በዙገ የሚደርገው እንደገና ባዘዙት ማንን ተጠቅሞ የውጭ፡፡
- ጥ. አይሆንም ይህ፡፡ በባዎ አወቅላሁ፡፡

- ር ፕ ለላይረዎ።
- ፡ ገን ለሠገብ ምን ይሰጠሃል?
- ለሌሎች ጥፋ ለሆነ ይቻላል። ለኔ ገን ለይባላለሁም ለኔ ለበጋ ሙሉ ተገዳሪ ይሆናል።
- ፡ በላይካቸው ወርሶች ጥፋ ወይን ለገንገህ ነገር ስላለ። ለገንገህ ነገር ለስፋሪ ላይ?
- ለኔ በራሴ ረዎ ገዢ ወይን በላይካቸው ይገኙት ወይን ይህና ይህ ይሰጣል።
- ፡ ለቀበረሰብ ምን ላይ ይተክላሉ? ምን ምን ገን ላይ ይደሉ?
- የሌሎች ለመሰረር ተገቢ ይህ ይህ ይህ ለመሆን ላይ፣ የባለቤቱ ለሆነ ገንገሉ ይላይ ለረዳት ነገር ለመገባት ይደሉ።
- ፡ የላይካቸውን ወርሶች በጋራ ላይ ለገንገህ የላይካቸውን ለርዳታ ተገዳሪ ይሆናሉ?
- ለይገባላቸው ለርዳታ ለርዳታ። ገን ገዢ ይላይ። ለገንገህ ገን ላይ ለረዳታ ለርዳታ።
- ፡ ለይገባላቸው ለርዳታ ለርዳታ።

ለጥገና ጠቅላይ ገቢዎች ስሌዳ

የአጣጣጥ ስሌዳ ማረጋገጫ ፤

የገቢዎች ስርዓት:- የገቢዎች ስርዓት 2.

የገቢዎች ቁጥር :- 132

ክፍል :- 2

1. የገቢዎች ዓይነት:-

በዚህ ስርዓት ፍላጎት በጋላ ተግባር ይኖራል ለመጻፍ ዘገባ ለማቀረብና ጠባቂ ለማዘጋጀት ይጠቀሳል። በተለያዩ የገቢዎች ዓይነቶች የጸሀፊው ፍላጎት ለማሳበር ለጠቅላይ ያይኒት ይጻፋል። ለዚህ ስሌዳ ለማዘጋጀት ይጠቀሳል።

2. የገቢዎች ዓይነት:-

- 2.1. የሌላ ገቢ ስሌዳ
- 2.2. የገቢዎች ዓይነቶች
 - 2.2.1. የግብር /
 - 2.2.2. ስጋት /
 - 2.2.3. የግብር /
- 2.3. የገቢዎች ስሌዳ ማረጋገጫ
 - 2.3.1. የገቢዎች ስሌዳ ስርዓት ማረጋገጫ
 - 2.3.2. ስጋት ስሌዳ /
 - 2.3.3. የገቢዎች ስሌዳ ማረጋገጫ
 - 2.3.4. የገቢዎች ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ
- 2.4. የተለያዩ የገቢዎች ዓይነቶች
 - 2.4.1. ገቢ
 - 2.4.2. ገቢ
 - 2.4.3. ስሌዳ
 - 2.4.4. ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ
- 2.5. የገቢዎች ስሌዳ ስሌዳ

3. ጠቅላይ

- 3.1. የገቢዎች ስሌዳ ስሌዳ
- 3.2. የገቢዎች ስሌዳ ስሌዳ

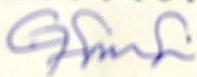
4. የገቢዎች ስሌዳ

- 4.1. የገቢዎች ስሌዳ /1986/ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ
- 4.2. የገቢዎች ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ
- 4.3. የገቢዎች ስሌዳ ስሌዳ /1966/ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ ስሌዳ

- 4.3. ድብ ለዳግ ለሥነ /1966/ ለግርግ ለባለቤቱ ደረጃ የተዘጋጀ፣
ሊ.ሊ. ተሰርባቤ /ያላታጠ/
- 4.4. ገናኖ ግርግ /1977/ የጸሐፊ ጥበብ መደብ ሊ.ሊ. ጠራዝ
ለሃታዊ ድርጅት
- 4.5. ዶ/ር ለጸሐፊ ለባለቤቱ ደብ ግርግ፣ ጥረት የግርግ ድርጅት
ለገንዘብ ያለ ነጭ ሊ.ሊ. ጠራዝ ለሃታዊ ድርጅት 1982

ማረጋገጫ

ይህ ጥናታዊ ጽሁፍ የእኔ የግል ስራ መሆኑንና በጽሁፉ ውስጥ የተጠቀሱትን ተዘማኚ ጽሁፎችና መረጃዎች በሙሉ በትክክል የጠቀሱ መሆኔን በፈርማዬ አረጋግጣለሁ።

ስም	ሰሎሞን የሆንሰ
ፈርማ	
ዐታ	አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ፣ የቁጥንቁጥዎች ጥናት ተቋም
ቀን	ግንቦት 1991

